

SUONENJOEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS

2018

Kaupunginvaltuusto 17.6.2019

SISÄLLYSLUETTELO

SUONENJOEN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2018

1. TOIMINTAKERTOMUS

- 1.1. Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat
 - 1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus
 - 1.1.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa
 - 1.1.2.1. Suonenjoen kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset
 - 1.1.2.2. Yleinen taloudellinen kehitys
 - 1.1.2.3. Oman talousalueen kehitys
 - 1.1.2.4. Suonenjoen kaupungin toiminnan ja talouden tarkastelu
 - 1.1.2.5. Henkilöstö
 - 1.1.2.6. Ympäristötekijät
- 1.2. Kokonaistalouden tarkastelu
 - 1.2.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus
 - Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut
 - 1.2.2. Toiminnan rahoitus
 - Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut
 - 1.2.3. Rahoitusasema ja sen muutokset
 - Tase ja sen tunnusluvut
 - 1.2.4. Kunnan kokonaistulot ja -menot
 - Kaupungin kokonaistulot ja menot
- 1.3. Konsernitarkastelu
 - 1.3.1. Yhdistelmä kuntakonsernin tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä
 - 1.3.2. Konsernin toiminnanohjaus
 - 1.3.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat
 - 1.3.4. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä
 - 1.3.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut
 - Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut
 - Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut
 - Konsernitase ja sen tunnusluvut
- 1.4. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä
- 1.5. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä
 - 1.5.1. Tilikauden tuloksen käsittely
 - 1.5.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

- 2.1. Tavoitteiden toteutuminen
- 2.2. Käyttötalouden toteutuminen
- 2.3. Tuloslaskelman toteutuminen
- 2.4. Investointien toteutuminen
- 2.5. Rahoitusosan toteutuminen
- 2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

- 3.1. Suonenjoen kaupungin tilinpäätöslaskelmat
Tuloslaskelma
Kaupungin rahoituslaskelma
Suonenjoen kaupungin tase
- 3.2. Suonenjoki-konsernin tilinpäätöslaskelmat
Konsernin tuloslaskelma
Konsernin rahoituslaskelma
Konsernitase

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

- 4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
 - 4.1.1. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
 - 4.1.2. Kunnan tilinpäätöksen laatimisen periaatteet
 - 4.1.3. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
 - 4.1.4. Tuloslaskelman liitetiedot
 - 4.1.5. Taseen liitetiedot, vastaavaa
 - 4.1.6. Taseen liitetiedot, vastattavaa
 - 4.1.7. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot
 - 4.1.8. Henkilöstöä koskevat liitetiedot
 - 4.1.9. Liitetietojen erittelyt

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

- 6.1. Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

1. Toimintakertomus

SUONENJOEN KAUPUNKI

1.1. KEHITYSKATSAUS JA OLENNAISET TAPAHTUMAT

1.1.1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Maailmantalouden kasvun ennakkoidaan jäävän tänä vuonna jonkin verran hitaammaksi kuin viime vuonna. Kasvun odotetaan vaimenevan asteittain Yhdysvalloissa, kun finanssipoliittisen elvytyksen vaikutukset hiipuvat. Kiinan talouskasvun hidastuminen on jatkunut. Ison-Britannian EU-eron lähestyminen on heikentänyt Ison-Britannian taloutta. Myös euroalueen talouskasvu on hidastunut nopeasti ja pitkäkestoisemmin kuin aiemmin on arvioitu. Maailmankauppa ja kehittyneiden maiden teollisuustuotanto heikentyivät huolestuttavan jyrkästi viime vuoden lopulla. Maailman tavarakaupan vuosikasvuvauhti muuttui joulukuussa negatiiviseksi. Teollisuuden luottamus on heikentynyt laaja-alaisesti, viime vuoden lopulla myös Yhdysvalloissa.

Suomen talouskasvu jatkuu, mutta hitaampana kuin kahden viime vuoden aikana ja huomattavasti hitaammin kuin ennen vuonna 2008 alkanutta finanssikriisiä. Vuonna 2018 BKT kasvaa 2,7 %. Talouskasvu hidastuu ensi vuonna 1,9 prosenttiin ja siitä edelleen pitkän aikavälin kasvupotentiaalin tuntumaan, vajaan 1,5 prosenttiin.

Talouskasvu on jatkunut jo miltei kolmen vuoden ajan. Sitä on vauhdittanut etenkin Suomessa tuotettujen tavaroiden ja palveluiden viennin elpyminen. Myös kotitalouksien kulutus on kasvanut, koska niiden käytettävissä olevat tulot ovat lisääntyneet ja alhaiset korot ovat kannustaneet kulutukseen. Työllisyys on kasvanut yli odotusten: vuonna 2018 syntyy noin 60 000 uutta työpaikkaa. Edellytykset kasvun jatkumiselle ovat edelleen olemassa.

Epävarmuus kansainvälisen talouden kehityksestä on lisääntynyt, ja Suomen talouskasvuun liittyvät riskit viittaavat nyt selvästi ennustettua heikomman kehityksen suuntaan. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliaikaisesta lähentymisestä huolimatta uhka kauppasodan kiihtymisestä ei ole poistunut. Myös epävarmuus Ison-Britannian EU-eron ehdoista ja Italian talouspolitiikan suunnasta jatkuu. Jos epävarmuus lykkää investointeja niissä maissa, joihin Suomi vie tavaroita ja palveluita, Suomen vientimarkkinoiden kasvu hidastuu. Viennin kasvu jatkuu kohtalaisena ennusteen perusurassa, mutta näköpiirissä olevien riskien toteutuminen voisi leikata viennin kasvua merkittävästikin. Se on Suomen talouskasvun kannalta suurin riski lähivuosina. Mikäli riskit eivät toteudu, Suomen viennin kasvu jatkuu ennustevuosina kohtalaisena. Viennin kasvuvauhti jää kuitenkin selvästi finanssikriisiä edeltävää aikaa hitaammaksi.

Kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa huolestuttavan synkältä. Kuntien vuosikate heikkeni noin 35 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna. Keskeinen syy tähän on toimintamenojen voimakas kasvu. Toimintakatteet kasvoivat keskimäärin noin +3,5 prosenttia.

Kunnallisveron tuotto väheni vuoteen 2017 verrattuna noin 160 milj. euroa, lisäksi kuntien saama yhteisövero väheni noin 40 milj. euroa. Kunnallisverojen kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon kuntien verokertymää pienentäneet vuodelta 2017 verovelvollisille maksetut odottamattoman suuret ennakonpalautukset sekä veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu. Myös kuntien valtionosuudet vähenivät hieman, tähän suurimpana syynä olivat kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu sekä kuntien ja valtion kustannustenjaon tarkistus.

Kuntien toimintaympäristön muutokset liittyvät myös kuntien tehtäviin ja velvoitteisiin sekä kuntien mahdollisuuksiin vastata tulevaisuuden muuttuviin palvelutarpeisiin. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseen liittyvät toimenpiteet eivät ole vielä juurikaan tuottaneet tulosta ja viime vuosina kuntien tehtävien ja velvoitteiden määrä on kasvanut. Kuntien itsehallinnollisten tehtävien merkitys kuntien elinvoimalle, elinkeinoelämän ja järjestöjen toimintaedellytyksille sekä paikallisille palvelutarpeiden huomioimiselle on tärkeä.

Vahva kuntatalous on edellytys kuntien elinvoimalle ja uudistumiselle. Elinvoimainen kunta kykenee luomaan talouden kasvua, työllisyyttä ja tätä kautta verotuloja, joiden avulla kuntien palvelut kyetään rahoittamaan sekä reagoimaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Elinvoimaisessa kunnassa on aktiivisia kuntalaisia, yrityksiä ja järjestöjä. Toimintaympäristöön liittyvien muutostekijöiden, erityisesti muuttoliikkeen ja ikärakenteen muutosten, myötä monen kunnan elinvoiman näkymät heikkenevät lähitulevaisuudessa. Väestörakenteen muutos lisää kuntien menoja, investointitarpeita ja lisää alueellista eriytymistä.

Taloudellisesti vuosi 2018 oli Suonenjoella onnistunut. Kaupungin vuosikate on pysynyt jo viisi peräkkäistä vuotta noin +3,0 milj. eurossa tai sen yli. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulorahoituksen turvin. Kaupungin velkaantuminen taittui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2015-2018 aikana ei ole nostettu lainkaan pitkäaikaista lainaa. Velkoja on pystytty lyhentämään kolmessa vuodessa yhteensä yli 10,0 milj. eurolla.

Toimintakate kasvoi vuoden 2018 osalta noin +2,4 milj. eurolla (+5,6%). Talousarviossa pysymistä tuki edellisvuosien erinomaiset tulokset, mitkä mahdollistivat toimintakatteen keskimääräistä kovemman kasvun vuoden 2018 osalta. Kulujen kasvu oli kunta-alan keskiarvo kovempaa ja ylijäämäiseen tulokseen erityisesti vaikuttivat aikaisempien vuosien erinomaisten tulosten lisäksi, perusterveydenhuollon maltillinen kulurakenteen kasvu ja poistotason pieneneminen. On kuitenkin nähtävissä, että sosiaali- ja terveystalouden kehityksessä on kokonaisuudessaan tapahtunut pitkäjänteisempää ja rakenteellista uudistumista, mikä ohjaa myös hallitusti sote-palvelujen kulukehitystä.

Veroperusteinen rahoitus (verot ja valtionosuudet) leikkaantui vuonna 2018 yli -0,5 milj. eurolla ja vuodelle 2019 veroperusteisen rahoituksen odotetaan kasvavan liki +1,0 milj. eurolla. Alkuvuoden verotilitykset eivät kuitenkaan tue tätä arviota. Näin ollen kulurakenteen kehitys määrittää pitkälti talouden terveenä pitämisen mahdollisuudet tulevaisuudessa.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2018 tulos on ylijäämäinen +0,6 milj. euroa, mikä tarkoittaa kumulatiivisen ylijäämän nousemista noin 7,5 milj. euroon. Suonenjoen

kaupungin talous on alijäämien osalta tasapainossa. Suonenjoen kaupungin ylijäämäinen talous antaa liikkumavaraa kaupungin kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen. Tulevien vuosien suurin yksittäinen investointikohde tulee olemaa uuden uimahallin ja liikuntasalin yhdistelmä-urakka. Hankkeen toteuttaminen edellyttää pidättäytymistä muista isoista investoinneista ja tulopohjan vakautta lainanhoitokuluista selviytyäkseen. Kaupunkikonsernin näkökulmasta myös konsernin talous koheni kokonaisuudessaan edellisvuodesta.

Haluan omalta osaltani kiittää menestyksekkästä vuodesta päättäjiämme, henkilöstöämme, yhteistyökumppaneitamme ja erityisesti paikkakuntamme menestymisen mahdollistavia yrittäjiä. Olemme yhdessä onnistuneet erinomaisesti ja samalla antaneet Suonenjoelle mahdollisuuden kehittyä itsenäisenä ja elinvoimaisena kaupunkina.

Kaupunginjohtaja Juha Piironen

1.1.2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.2.1. SUONENJOEN KAUPUNGIN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

KAUPUNGINVALTUUSTO (1.6.2017-2021)

Puheenjohtaja		
Ruotsalainen Olavi	kaupunginjohtaja, eläkeläinen	SDP
I varapuheenjohtaja		
Ikonen Olli	mittausmies, eläkeläinen	PS
II varapuheenjohtaja		
Kytölä Reijo	rehtori, eläkeläinen	KOK
Muut jäsenet:		
Airaksinen Esko	varatuomari	KESK
Airaksinen Tiina	lastenkodin johtaja	KESK
From Jani	asiakaspalvelija	VAS
Hänninen Jouko	vesilaitoksenhoitaja, eläkeläinen	SDP
Järvi Jouko	lähihoitaja	KESK
Karhunen Sanna	kätilö/yrittäjä	KESK
Kauppinen Pekka	torikauppias	KESK
Kivinen Kirsti	perushoitaja, eläkeläinen	KD
Kääriäinen Osmo	kiinteistöneuvos, eläkeläinen	KESK
Lahtinen Timo	työnjohtaja, alihankintavastaava	SDP
Lehtonen Anja	opettaja	KESK
Luukkonen Hanna	ympäristöpäällikkö	KESK
Mannila Tapani	yrittäjä	PS/SIT
Matilainen Hannu	levyseppä-hitsaaja	SDP
Nuutinen Kirsi	emäntä	KESK
Pentikäinen Pia	aluevastaava	PS
Pihtola Susanna	lastenohjaaja	KD
Richter Stefan	keittiömestari	PS
Rissanen Tanja	psykiatrinen sairaanhoitaja	KESK
Rossi Minna	yrittäjä	KOK
Sorsa Timo	yrittäjä	KOK
Suihkonen Mikko	mv., eläkeläinen	KESK
Turkki Kimmo	jigi hitsaaja	VAS/SIT
Väisänen Marja-Leena	erityisopettaja, KM	SDP

Kaupunginvaltuuston päätöksiä vuonna 2018

19.3.2018

- Kaupungin asukkaiden vuonna 2017 jättämät aloitteet
- Valtuutettujen ja valtuustoryhmien vuonna 2017 jättämät aloitteet
- Perussuomalaisten Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Suonenjoki tubettaja-kesätyöpaikka nuorelle
- Suonenjoen vasemmistoliiton valtuustoryhmän sekä Suonenjoen sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite aktiivimallista.

11.6.2018

- Kortteleita 656 ja 672 sekä Kopolanpuiston osaa koskeva asemakaavamuutos.
- Vuoden 2018 kaavoituskatsaus
- Vuoden 2017 tilinpäätös
- Vuoden 2017 henkilöstöraportti
- Sisäisen valvonnan osavuosisraportti 1.1.-30.4.2018
- Kaupunginvaltuuston kokoukset syyskaudella

- Vasemmistoliiton Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / taajama-alueiden talvikunnossapidon laadun parantamiseksi.
- Kuntalaisaloite / Kopolan päiväkodin ryhmämuutoksia
- Suonenjoen kaupungin kuntastrategia 2018-2025

1.10.2018

- Korttelia 409 koskeva asemakaavan muutos
- Perussuomalaisten Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Me Too -Suonenjoki
- Sisäisen valvonnan osavuosisiraportti 1.1.-31.8.2018
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Katuvalojen rakentaminen Mustolanmäen alta Saaroisten tien risteyksestä Suhontien alkuun.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Jäähallin hiihtostadionin alueen kenttäkoppien uusiminen.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / lisveden päiväkodille 1000 euron käyttöraha linja-auton käyttöön lisvesi-Suonenjoki-lisvesi välille.
- Perussuomalaisten Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Glyfosaatin käyttö lopetettava leikkipuistoissa, päiväkotien pihilla ja niiden lähiympäristöissä, muissa lasten ja nuorten mahdollisissa ulkoilupaikoilla sekä koirapuistossa.
- Vasemmistoliiton Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / Korotetut suojatiet Asemakadulle.

12.11.2018

- Tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien määrittäminen vuodelle 2019.
- Suonenjoen kaupungin osallistuminen Savon ICT-Palvelut Oy:n suunnattuun osakeantiin / Osakkeiden hankinta
- lisveden Metsän asemakaava ja asemakaavamuutos
- Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös / Kunnallisvalitus, viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen.
- Sidonnaisuusrekisterin päivitys
- Vasemmistoliiton Suonenjoen valtuustoryhmän aloite uimarantojen viihtyvyyden parantamiseksi.

17.12.2018

- lisveden-Miekkaveden rantaosayleiskaava.
- Vuoden 2019 talousarvion sekä vuosien 2019 – 2021 toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen.
- Kaupunginvaltuuston kokoukset kevätkaudella 2019
- Kristillisdemokraattien Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite / lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen.
- Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite / tilojen hankkiminen eläkejärjestöjen kokoontumisia varten.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / katuvalojen rakentaminen Petsamontien lopusta Karsikonmäen risteykseen saakka
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / lisveden päiväkodin parkkipaikkojen layoutin päivittäminen.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite/ Defipilaattoreiden hankinta.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / jätevedenpuhdistamon viereen tyhjilleen jääneen rakennuksen vuokraaminen.
- Suonenjoen Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän valtuustoaloite / katoksen hankkiminen Tervontien sekä Rantakylän pysäkillä.

KAUPUNGINHALLITUS

Toiminta-ajatus

Kaupunginhallituksen tehtävänä on kaupunginvaltuuston hyväksymän toiminta-ajatuksen ja päämäärien toteuttamiseksi huolehtia kaupungin toimintojen sekä taloudenhoidon kehittämisestä, edistää yhteistyössä sidosryhmien kanssa kaupungin taloudellista, sosiaalista ja henkistä kehitystä sekä vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan kaupunkilaisten ja kaupungin etujen huomioon ottamiseksi.

Tehtäväalueet

- kaupungin hallinnon sekä palvelutuotannon johtaminen ja kehittäminen
- taloudesta, kuntasuunnittelusta ja elinkeinopolitiikasta vastaaminen
- ohjaaminen maankäytön suunnittelun avulla eri toimintojen sijoittumista kaupunkiin huomioiden ympäristön vaatimukset
- kuntien välisen yhteistyön kehittäminen
- kaupungin toiminnan ohjaaminen, yhteensovittaminen, seuranta ja arviointi

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa vuonna 2018 ja käsitteli 258 asiaa.

KAUPUNGINHALLITUS (1.6.2017- 2019)

Varsinaiset jäsenet:

Nuutinen Kirsi, puheenjohtaja
Kauppinen Pekka, I varapuheenjohtaja
Hänninen Jouko, II varapuheenjohtaja
From Jani
Kivinen Kirsti
Luukkonen Hanna
Pentikäinen Pia
Rossi Minna
Suihkonen Mikko

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Lehtonen Anja
Airaksinen Esko
Sato Markku
Turkki Kimmo
Pihtola Susanna
Airaksinen Tiina
Mannila Tapani
Laine Tarja
Järvi Jouko

LAUTAKUNNAT 1.6.2017 – 2021 VAALILAUTAKUNTA (VALTUUSTO)

Pentikäinen Pia, puheenjohtaja
Matilainen Hannu, varapuheenjohtaja
Airaksinen Esko
Rossi Minna
Turkki Kimmo

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Kauppinen Hannu, puheenjohtaja
Heiskanen Tuula, varapuheenjohtaja
Markkanen Seppo
Väänänen Pertti
Weide Arja

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Lahtinen Timo, puheenjohtaja
Karhunen Sanna, varapuheenjohtaja
Heikkinen Marjo
Turpeinen Tero
Tähkäpää Tapani

SOSIAALILAUTAKUNTA

Kauppinen Pekka, puheenjohtaja (2 vuotta)
Richter Stefan, varapuheenjohtaja
Airaksinen Tiina
Heikkinen Marjo
Karhunen Sanna
Koivistoinen Iina-Maarit
Koljonen Veijo

KOULUTUSLAUTAKUNTA

Pentikäinen Pia, puheenjohtaja (2 vuotta)
Sato Markku, varapuheenjohtaja
Korhonen Hanne
Kytölä Reijo
Kääriäinen Osmo
Lehtonen Anja
Rissanen Tanja

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Suihkonen Mikko, puheenjohtaja (2 vuotta)
Sorsa Timo, varapuheenjohtaja
Itkonen Anna-Liisa
Järvi Jouko
Lehtonen Anja
Mannila Tapani
Rissanen Tanja

1.1.2.2. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Kansainvälinen talous

Maailmantalouden kasvun ennakoidaan jäävän tänä vuonna jonkin verran hitaammaksi kuin viime vuonna. Kasvun odotetaan vaimenevan asteittain Yhdysvalloissa, kun finanssipoliittisen elvytyksen vaikutukset hiipuvat. Kiinan talouskasvun hidastuminen on jatkunut. Ison-Britannian EU-eron lähestyminen on heikentänyt Ison-Britannian taloutta. Myös euroalueen talouskasvu on hidastunut nopeasti ja pitkäkestoisemmin kuin aiemmin on arvioitu. Maailmankauppa ja kehittyneiden maiden teollisuustuotanto heikentyivät huolestuttavan jyrkästi viime vuoden lopulla. Maailman tavarakaupan vuosikasvuvauhti muuttui joulukuussa negatiiviseksi. Teollisuuden luottamus on heikentynyt laaja-alaisesti, viime vuoden lopulla myös Yhdysvalloissa.

Maailmantaloudessa odotettua heikomman kehityksen riski on yhä suuri. Reilu vuosi sitten alkanutta Yhdysvaltojen ja Kiinan välistä kauppakiistaa ei toistaiseksi ole saatu sovittua neuvottelujen jatkumisesta huolimatta. Tällä hetkellä tullikorotukset koskevat valtaosaa Kiinan ja Yhdysvaltojen välisestä tavarakaupasta. Kauppapoliittisten jännitteiden lisääntyminen ja Kiinan talouskasvun ennakoitua nopeampi hidastuminen voivat heikentää merkittävästi maailmantalouden kasvua.

Brexit heikentää eniten Ison-Britannian taloutta, mutta joillekin euroalueen maille ja talouden sektoreille vaikutukset voivat olla merkittäviä. Lyhyellä aikavälillä sovun löytyminen sekä kauppaneuvotteluissa että brexitin suhteen hälventäisi epävarmuutta, kun taas pidemmällä aikavälillä keskeistä ovat neuvottelujen lopputulokset.

Euroalueen nopeimman talouskasvun vaihe ajoittui vuoteen 2017. Euroalueen kasvun äkillinen hidastuminen vuoden 2018 aikana on yllättänyt eikä merkkejä kasvun nopeutumisesta uudelleen vielä ole. Erityisesti teollisuuden luottamus on heikentynyt nopeasti, ja teollisuustuotanto supistui viime vuoden lopulla.

Suomen talous

Suomen talouskasvu jatkuu, mutta hitaampana kuin kahden viime vuoden aikana ja huomattavasti hitaammin kuin ennen vuonna 2008 alkanutta finanssikriisiä. Vuonna 2018 BKT kasvaa 2,7 %. Talouskasvu hidastuu ensi vuonna 1,9 prosenttiin ja siitä edelleen pitkän aikavälin kasvupotentiaalin tuntumaan, vajaan 1,5 prosenttiin.

Talouskasvu on jatkunut jo miltei kolmen vuoden ajan. Sitä on vauhdittanut etenkin Suomessa tuotettujen tavaroiden ja palveluiden viennin elpyminen. Myös kotitalouksien kulutus on kasvanut, koska niiden käytettävissä olevat tulot ovat lisääntyneet ja alhaiset korot ovat kannustaneet kulutukseen. Työllisyys on kasvanut yli odotusten: vuonna 2018 syntyy noin 60 000 uutta työpaikkaa.

Edellytykset kasvun jatkumiselle ovat edelleen olemassa. Suomen vientituotteille riittää kysyntää kansainvälisillä markkinoilla, ja Suomessa tuotetut tavarat ja palvelut pärjäävät kilpailussa muissa maissa tuotettujen hyödykkeiden kanssa aiempaa paremmin. Yritysten kansainvälistä kilpailukykyä on osaltaan parantanut kilpailukykysojimus, joka rajoitti työvoimakustannusten nousua.

Euroalueen rahapolitiikka tukee edelleen kasvua vuonna 2019, kun alhaiset korot houkuttelevat kotitalouksia kuluttamaan ja yrityksiä investoimaan. Investointeihin on

hyvät edellytykset myös siksi, että yrityssektorin kannattavuus on parantunut merkittävästi. Kotitalouksien ostovoiman vahvistuminen tukee kulutusta myös ennustevuosina. Palkat nousevat keskimäärin 2,5 prosentin vauhtia. Inflaation odotetaan olevan 1,3 % vuonna 2019 ja kiihtyvän 1,7 prosenttiin vuonna 2021. Kuluvan vuoden aikana inflaatiota ovat kiihdyttäneet tilapäiset ruuan ja energian hintojen nousut. Ennustejaksolla palkkojen nousu tukee inflaation kiihtymistä.

Nopein talouskasvun vaihe on kuitenkin jo ohitettu, vaikka kasvu jatkuukin myös kolmen seuraavan vuoden ajan.

Epävarmuus kasvaa

Epävarmuus kansainvälisen talouden kehityksestä on lisääntynyt, ja Suomen talouskasvuun liittyvät riskit viittaavat nyt selvästi ennustettua heikomman kehityksen suuntaan. Yhdysvaltojen ja Kiinan väliaikaisesta lähentymisestä huolimatta uhka kauppasodan kiihtymisestä ei ole poistunut. Myös epävarmuus Ison-Britannian EU-eron ehdoista ja Italian talouspolitiikan suunnasta jatkuu. Jos epävarmuus lykkää investointeja niissä maissa, joihin Suomi vie tavaroita ja palveluita, Suomen vientimarkkinoiden kasvu hidastuu. Viennin kasvu jatkuu kohtalaisena ennusteen perusurassa, mutta näköpiirissä olevien riskien toteutuminen voisi leikata viennin kasvua merkittävästikin. Se on Suomen talouskasvun kannalta suurin riski lähivuosina.

Mikäli riskit eivät toteudu, Suomen viennin kasvu jatkuu ennustevuosina kohtalaisena. Viennin kasvuvauhti jää kuitenkin selvästi finanssikriisiä edeltävää aikaa hitaammaksi. Vientituotteiden valmistuksessa käytetään Suomessa runsaasti ulkomailla tuotettuja välituotteita. Tämän takia viennin kasvu lisääkin samalla myös tuontia.

Viime vuosina kotitalouksien kulutus on ollut suurempaa kuin niiden käytettävissä olevat tulot, joten kotitaloudet ovat velkaantuneet. Kotitalouksien velkaantumista ovat asuntolainojen ohella kasvattaneet kulutusluotot ja erityisesti taloyhtiölainat. Vaikka kotitalouksien tulot kasvavat ennustevuosina selvästi nopeammin kuin viime vuosina, kotitalouksien velkaantuminen jatkuu yhä, mikäli velkaa otetaan samaan tahtiin kuin viime vuosina.

Suomalaiset yritykset ovat investoineet runsaasti parin viime vuoden ajan, mutta vuonna 2018 investointien kasvuvauhti hidastuu selvästi, koska kone- ja laiteinvestointien kasvu vaimenee. Koneiden ja laitteiden lisäksi yksityisiin investointeihin luetaan rakennusinvestoinnit sekä tutkimus- ja kehitysinvestoinnit. Asuntojen uudisrakentaminen kannattelee rakennusinvestointeja vielä kuluvana vuonna, mutta vuonna 2019 myös investoinnit asuinrakennuksiin hidastuvat selvästi. Investoinnit uudisrakennuksiin jopa hieman supistuvat historiallisen korkealta tasolta, mutta korjausrakentamisen kasvu jatkuu.

Suomen talouskasvu oli finanssikriisin aikana ja sen jälkeen hidasta monta vuotta, mikä jätti syvän jäljen Suomen julkiseen talouteen. Suurten ikäluokkien eläköityminen on lisäksi rasittanut julkista taloutta. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on melkein kaksinkertaistunut finanssikriisin jälkeen. Talouden suotuisina vuosina julkista taloutta tulisi vahvistaa, koska tulevista taantumista ja muista ikävistä yllätyksistä selviämiseksi tarvitaan elvytysvaraa myös tulevana vuosina. Keskipitkällä aikavälillä finanssipoliittisten tavoitteiden saavuttaminen ei helpotu. Väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja ja vaikeuttaa julkisen talouden tasapainottamista. Julkisen talouden kestävyysvaje on edelleen merkittävä.

Työllisyyden viime vuoden aikana koettu poikkeuksellisen voimakas kasvu jää väliaikaiseksi ilmiöksi. Osittain tämä johtuu työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmista. Suomessa on edelleen runsaasti työttömiä, vaikka uusia työpaikkoja on avautunut entistä enemmän. Työmarkkinoiden yhteensopivuusongelmat johtuvat mm. pitkäaikaistyöttömyydestä sekä korkeasti koulutetun tai muuten ammattitaitoisen työvoiman puutteesta. Myös työikäisen väestön väheneminen jarruttaa uusien työpaikkojen syntymistä.

Taloukasvu riippuu viime kädessä eniten työn tuottavuudesta, jota mitataan työntekijän yhden työtunnin aikana tuottamalla arvonlisäyksellä. Työn tuottavuuden kasvu on jäämässä huomattavasti hitaammaksi kuin vuosituhaten alussa, jolloin työn tuottavuus kasvoi keskimäärin 2,5 % vuodessa. Tuottavuuden hidastuminen voi johtua mm. siitä, että korkean tuottavuuden teollisuuden painoarvo on pienentynyt ja talous palveluvaltaistunut, investoinnit ovat painottuneet enemmän asuntoihin kuin koneisiin ja laitteisiin ja T&K-investointien osuus on supistunut.

Vaikka tuotannon ja työllisyyden kasvu vielä jatkuu, korkein suhdannehuippu Suomen taloudessa alkaa olla takanapäin. Osaltaan kasvun hidastuminen johtuu pitkään jatkuneen nousukauden hiipumisesta muualla maailmassa. Lähivuosina myös väestön ikääntyminen ja heikko tuottavuuskehitys alkavat entistä voimakkaammin varjostaa Suomen talousnäkyviä.

Yleinen taloudellinen tilanne koko maassa v. 2014 – 2018
(lähde VM Taloudellinen katsaus, talvi 2018)

	2014	2015	2016	2017	2018
Ansiotasoindeksi	1,4	1,4	0,9	0,2	1,8
Kuluttajahintaind. muut%	1,0	-0,2	0,4	0,7	1,2
Työttömyysaste	8,7	9,4	8,8	8,6	7,5
Vaihtotase/BKT	-1,3	-1,0	-0,7	- 0,7	- 0,3
Veroaste/BKT	43,9	44,0	44,0	43,3	42,3
Julkiset menot/BKT	58,1	56,9	55,9	54,0	52,9
Julkinen velka/BKT	60,2	63,6	63,0	61,3	59,2
Euribor 3kk	0,2	0,0	- 0,3	- 0,3	- 0,3
10 vuoden korko, %	1,5	0,7	0,4	0,5	0,7

Kuntatalous

Kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa huolestuttavan synkältä. Kuntien vuosikate heikkeni noin 35 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna. Keskeinen syy tähän on toimintamenojen voimakas kasvu, joka johti toimintakatteen 950 milj. euron eli 3,5 prosentin kasvuun. Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot kasvoivat kuntakentässä varsin maltillisesti.

Kunnallisveron tuotto väheni vuoteen 2017 verrattuna noin 160 milj. euroa, lisäksi kuntien saama yhteisövero väheni noin 40 milj. euroa. Kiinteistövero sen sijaan lisääntyi noin 90 milj. euroa. Kunnallisverojen kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon kuntien verokertymää pienentäneet vuodelta 2017 verovelvollisille maksetut odottamattoman suuret ennakonpalautukset sekä veronsaaja-ryhmien jako-osuuksien oikaisu. Myös kuntien valtionosuudet vähenivät hieman, tähän suurimpana syynä olivat kilpailukykyopimukseen liittyvän vähennyksen kasvu sekä kuntien ja valtion kustannustenjaon tarkistus.

Alle 6 000 ja 6 000-10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä toimintakate kasvoi vähiten, mutta vastaavasti verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen oli suurinta. Tämä johti siihen, että näissä kuntakokoryhmissä vuosikatteen lasku oli suurinta. Kaikkien kuntakokoryhmien sisällä on suuria kunkohtaisia eroja. 40 000 – 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä lähes kaikilla kunnilla tilikauden tulos oli kuitenkin negatiivinen eikä vuosikate riittänyt poistojen kattamiseen. Vuosikatteen heikentymistä selittää näillä kunnilla toimintakatteen kasvu ja verorahoituksen olematon ja negatiivinen kehitys.

Kuntien vuosikate ei riittänyt kattamaan koko maan tasolla poistoja ja arvonalennuksia eikä myöskään nettoinvestointeja. Jopa 198 kunnalla vuosikate jäi alle poistotason ja 194 kunnalla vuosikate jäi alle nettoinvestointien. Vuosikatteen heikkeneminen johti myös, että negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvoi 38 kuntaan (4 kuntaa vuonna 2017). Kuntien joukossa oli kaksi yli 50 000 asukkaan kaupunkia. Näin ollen syömävelkaan jouduttiin turvautumaan 38 kunnassa, kun vuotta aiemmin vuosikate oli pakkasella vain neljässä kunnassa.

Kuntien nettoinvestoinnit kasvoivat noin 400 milj. eurolla ja tämä johti kuntien lainakannan kasvuun noin 600 miljoonalla. Alle 6 000 ja 6 000-10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä nettoinvestoinnit vähenivät ja muissa ryhmissä kasvoivat varsin tasatahtia. Lainakanta kasvoi kuitenkin myös näissä ryhmissä.

Kuntien talouden muutos vuosina 2016 - 2018a, mrd. €

	2016 TP	2017 TP	2018 TPa	muutos mrd. euroa	muutos prosenttia
Toimintakate	-28,45	-28,12	-29,07	0,95	3,4 %
Verotulot	21,99	22,43	22,33	-0,10	-0,4 %
Käyttötal. valtionosuudet	8,79	8,50	8,46	-0,04	-0,5 %
Verorahoitus yht.	30,78	30,93	30,79	-0,14	-0,5 %
Rahoituserät, netto	0,36	0,45	0,40	-0,05	-11,1 %
Vuosikate	2,70	3,27	2,11	-1,16	
Poistot ja arvonalentumiset	2,11	2,20	2,13	-0,07	
Vuosikate - poistot	0,58	1,07		-1,07	
Nettoinvestoinnit	-2,43	-2,38	-2,77	0,39	
Vuosikate - nettoinvestoinnit	0,27	0,89	-0,66	-1,55	
Lainakanta	16,09	16,13	16,73	0,60	3,7 %
Rahavarat	4,59	5,18	4,85	-0,33	-6,4 %
Veroprosentti, painotettu	19,89	19,92	19,87		-0,05 %

Kuntayhtymien talouden muutoksia voidaan selittää pääosin sairaanhoitopiirien talouden muutoksilla. Tilinpäätösarvioiden mukaan sairaanhoitopiirien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni noin 120 milj. eurolla. Sairaanhoitopiirien tilikauden tulos oli 45

milj. euroa negatiivinen ja oli negatiivinen 11 sairaanhoito-piirillä. Myös kuntayhtymien lainakannan nousu muodostuu valtaosin sairaanhoitopiireistä. Kuntayhtymien investoinnit pysyivät edelleen korkealla tasolla. Vaikka sairaanhoitopiirien nettoinvestoinnit laskivat 35 milj. euroa yhteensä 725 milj. euroon, niiden lainakanta kasvoi lähes 390 milj. eurolla. Lainakannan muutosta selittää pitkään kiivaana jatkunut sairaalarakentaminen.

Vahva kuntatalous on edellytys kuntien elinvoimalle ja uudistumiselle. Elinvoimainen kunta kykenee luomaan talouden kasvua, työllisyyttä ja tätä kautta verotuloja, joiden avulla kuntien palvelut kyetään rahoittamaan sekä reagoimaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Elinvoimaisessa kunnassa on aktiivisia kuntalaisia, yrityksiä ja järjestöjä. Toimintaympäristöön liittyvien muutostekijöiden, erityisesti muuttoliikkeen ja ikärakenteen muutosten, myötä monen kunnan elinvoiman näkymät heikkenevät lähitulevaisuudessa. Väestörakenteen muutos lisää kuntien menoja, investointitarpeita ja lisää alueellista eriytymistä.

Kuntien toimintaympäristön muutokset liittyvät myös kuntien tehtäviin ja velvoitteisiin sekä kuntien mahdollisuuksiin vastata tulevaisuuden muuttuviin palvelutarpeisiin. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseen liittyvät toimenpiteet eivät ole vielä juurikaan tuottaneet tulosta ja viime vuosina kuntien tehtävien ja velvoitteiden määrä on kasvanut. Kuntien itsehallinnollisten tehtävien merkitys kuntien elinvoimalle, elinkeinoelämän ja järjestöjen toimintaedellytyksille sekä paikallisille palvelutarpeiden huomioimiselle on tärkeä.

1.1.2.3. OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Väestö

Seuraavassa on kuvattu kehitys Sisä-Savon kuntien asukasmääristä ja ikärakenteesta sekä Suonenjoen väestömuutoksen rakenteesta ja alueen kuntien työttömyysasteista:

Asukasluku 31.12.	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos 2017- 2018
Suonenjoki	7 456	7 419	7 389	7 313	7 266	7 145	-121
Rautalampi	3 426	3 374	3 302	3 289	3 255	3 196	-59
Tervo	1 669	1 627	1 611	1 610	1 585	1 567	-18
Vesanto	2 288	2 244	2 189	2 152	2 094	2 058	-36
Yhteensä	14 839	14 664	14 491	14 364	14 200	13 966	-234
Muutos ed. vuoteen		-175	-173	-127	-164	-234	

Suonenjoki	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Elävänä syntyneet	70	65	66	60	45	48
Kuolleet	113	127	127	115	105	133
Syntyneiden enemmyyss	-43	-62	-61	-55	-60	-85
Maassamuutto						
- tulo	292	324	324	275	272	256
- lähtö	298	305	300	305	279	308
- netto	-6	+19	+24	-30	-7	-52
Nettosiirtolaisuus	+10	+6	+7	8	21	16
Väestön muutos yhteensä	-39	-37	-30	-77	-45	-121
Korjaukset	-1			1	-2	
Väkiluku 31.12.	7 456	7 419	7 389	7 313	7 266	7 145
Muutos ed. vuoteen		-37	-30	-76	-47	-121

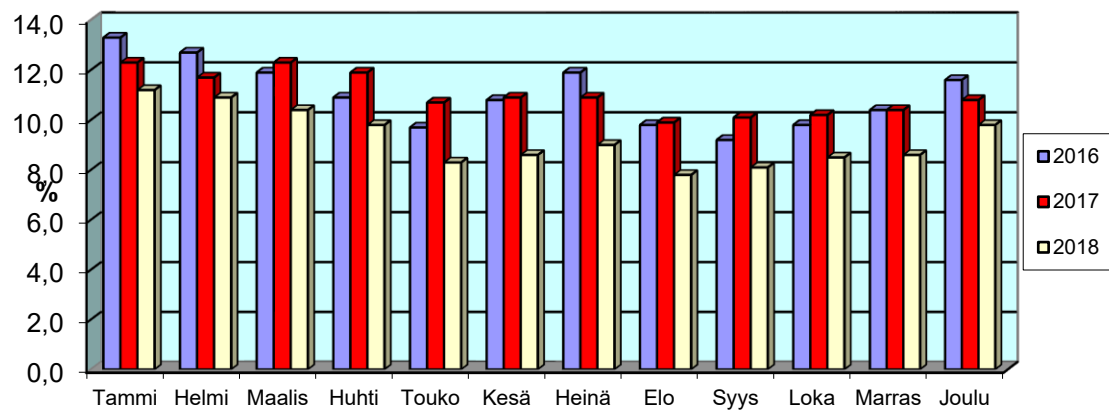
Sisä-Savon osalta asukasluku väheni 234 henkilöllä, kun se vuonna 2017 väheni 164 henkilöllä. Suonenjoen kaupungin asukasluku väheni 121 henkilöä vuonna 2018 kun se vuonna 2017 väheni 47 henkilöä. Suonenjoen asukasluku 31.12.2018 oli 7145 henkilöä. Kuntien välinen tulomuutto oli negatiivinen ollen -52 asukasta vuonna 2018 (v. 2017 -7 asukasta).

Työttömyysaste

Vuoden 2018 keskimääräinen työttömyysaste Suonenjoella oli 9,3 %. Alhaisimmillaan työttömyysaste kävi elokuussa 2018 ollen 7,8 %. Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste oli 10,4 %, kun se vuonna 2017 oli 12,0 %.

Keskimääräinen työttömyysaste	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Suonenjoki	10,5 %	11,9 %	12,6 %	11,0 %	11,0 %	9,3 %
Rautalampi	12,0 %	12,9 %	11,9 %	12,5 %	10,3 %	9,1 %
Tervo	10,3 %	11,2 %	11,9 %	11,9 %	12,0 %	10,8 %
Vesanto	12,0 %	13,9 %	13,7 %	13,4 %	12,4 %	11,6 %
Pohjois-Savo yhteensä		12,7 %	14,0 %	13,4 %	12,0 %	10,4 %

Työttömyystilanne 2016 - 2018

1.1.2.4. OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Suonenjoen kaupungin talous kehittyi ennakoitua paremmin vuonna 2018. Kulujen kasvu oli kuitenkin kunta-alan keskiarvo kovempaa ja ylijäämääseen tulokseen erityisesti vaikuttivat aikaisempien vuosien erinomaiset tulokset, perusterveydenhuollon maltillinen kasvu ja poistotason pieneneminen.

Ulkoiset toimintatuotot kokonaisuudessaan olivat 8,1 milj. euroa, kun ne edellisellä vuonna olivat 8,5 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut olivat 53,6 milj. euroa, kun ne edellisellä vuonna olivat 51,6 milj. euroa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 13.11.2017 § 76 mukaisesti vuoden 2018 tuloveroprosentti pysyi ennallaan ollessaan 21,75 %. Kiinteistöveroprosentit vuonna 2018 olivat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti	1,05 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,70 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	1,25 %
- tuloverolain 22 pykälässä tarkoitettujen yleishyödyllisten yhteisöjen omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti	0,30 %.

Suonenjoella verotulot laskivat 0,5 milj. euroa eli 2,2 prosenttia vuodesta 2017.

Seuraavassa on tarkasteltu verokertymän jakaantumista tilinpäätöksittäin vuosilta 2014 - 2018 (milj. euroa):

Verotulot	2014	2015	2016	2017	2018
Kunnallisvero	20,56	21,37	21,09	20,25	19,94
Yhteisövero	1,65	1,67	1,57	1,82	1,68
Kiinteistövero	1,66	1,67	1,83	1,83	1,72
Yhteensä	23,87	24,71	24,49	23,90	23,34

Yhteenlaskettu kaupungin veroperusteinen rahoitus (verotulot ja valtionosuudet) laski edellisvuodesta 0,52 milj. euroa.

Vuosien 2015–2018 valtionosuudet jakaantuivat seuraavasti (milj. euroa):

Valtionosuuksien erittely	2015	2016	2017	2018
Peruspalveluluiden valtionosuus	18,55	19,74	19,30	19,25
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5,08	5,15	5,45	5,62
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-0,65	-0,42	-0,01	-0,12

Valtionosuudet yhteensä	23,77	24,47	24,74	24,75
--------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Rahoitusmenoissa korkokulut olivat 560.600 euroa. Alhainen korkotaso näyttäisi jatkuvan vielä muutaman vuoden ajan. Tulevien vuosien korkokulujen maltilliseen kehittymisen pyritään vaikuttamaan myös aktiivisella lyhyen lainan käytöllä.

Tulokseen vaikuttava tekijä oli myös Savon Energia Holdingin osinkotuotto, joka oli suuruudeltaan 622.080 euroa (vuonna 2017 osinkotuotto oli 583.718 euroa).

Vuosikatetta syntyi liki 2,9 milj. euroa. Tämä on 2,9 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2017. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,3 milj. euroa. Poistojen arvioidaan pysyvän lähivuosina noin 2,5 - 2,8 milj. euron tasolla.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu kuluneen tilikauden aikana. Lainoja maksettiin takaisin 2,7 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden 2018 lopussa 24,8 milj. euroa, mikä on 3.474 euroa / asukas.

Vuoden 2018 brutto investointimenot olivat 1,8 milj. euroa.

Euromääräisesti suurimmat investoinnit (netto) vuonna 2018 olivat:

Maa-alueet

- Maa-alueiden hankinta	296.445 €
-------------------------	-----------

Hallinto- ja laitosrakennukset

- Monitoimihalli	192.855 €
------------------	-----------

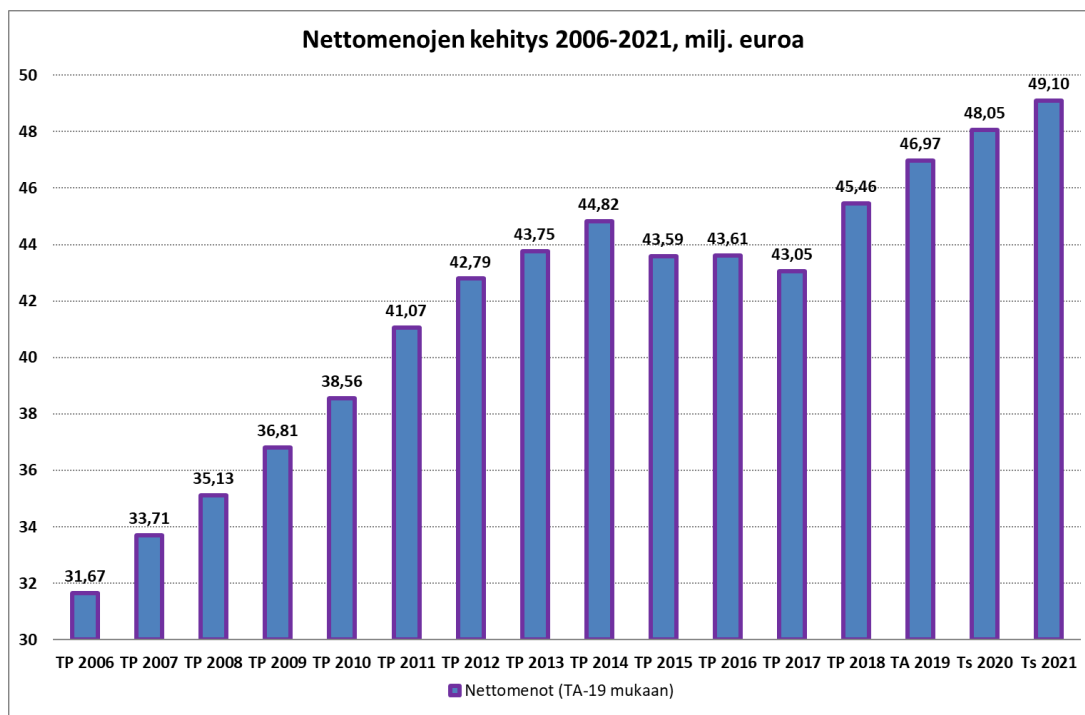
Kadut

- Katujen rakentaminen	402.002 €
------------------------	-----------

Suonenjoen kaupunginvaltuusto ei tehnyt määrärahamuutoksia talousarvioon vuoden 2018 aikana.

Arvio tulevasta kehityksestä

Suonenjoen kaupungin talous on pysynyt viiden vuoden ajan positiivisella uralla. Vuoden 2015 nettomenojen kehitys kääntyi laskuun erityisesti terveydenhuollon menokehityksen leikkautumisen johdosta. Vuosi 2016 oli puolestaan erittäin maltillisen kasvun vuosi. Kulurakenne ei kokonaisuudessaan kasvanut. Perusterveydenhuollon osalta saavutettiin vielä maltillista kulurakenteen pienenemistä ja erikoissairaanhoidon kustannukset eivät kasvaneet edellisvuodesta. Myös oman toiminnan osalta kasvu oli erittäin maltillista. Vuoden 2017 osalta kaikki toimialat pysyivät talousarviossaan ja kulurakenteen leikkaukseen tuli vauhtia mm. kiky-sopimuksesta ja perustoimeentulon siirrosta KELA:n hoidettavaksi. Kulurakenteen kehitys oli erittäin maltillista kokonaisuudessaan SoTe-palvelujen osalta. Vuoden 2018 osalta kulurakenne kasvoi aikaisempia vuosi kovemmin. Panostuksia tehtiin oman tuotannon osalta ja palvelujenostot puolestaan kehittivät maltillisemmin. Terveydenhuollon osalta Suonenjoen kaupunki sai ennakkokantoon nähden palautusta.

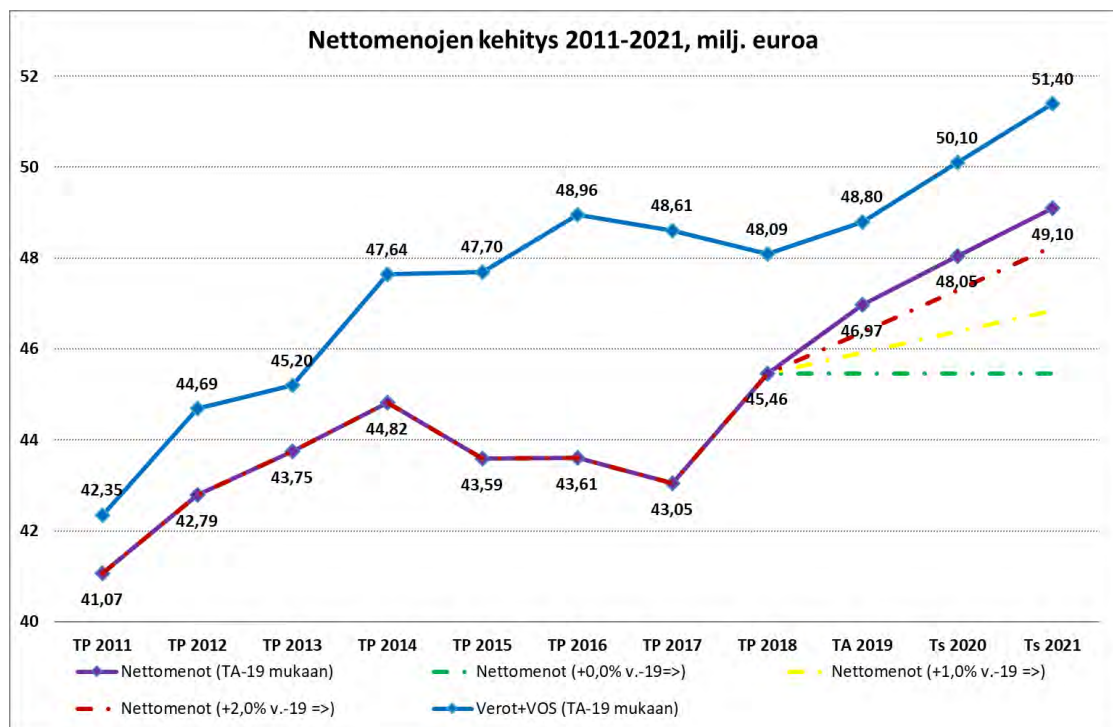
Suonenjoen kaupungin talous on alijäämien kattamisen osalta saatu tasapainoon. Menojen kasvun hillintää on onnistuttu toteuttamaan erityisesti vuosina 2015-2017. Tämä kulurakenteen hillintä antaa tulevien vuosien suunnitteluun pientä liikkumavaraa ja mahdollisuuksia Suonenjoen kehittämiseen.

Valtuusto on hyväksynyt joulukuussa 2015 kaupungin talouden tasapainottamisohjelman, missä on esitetty konkreettisia toimenpiteitä talouden tasapainossa pitämiseen. Talouden tasapainossa pitämisen keskiössä ovat ohjelman rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset. Tätä ohjelmaa on syytä noudattaa myös tulevan valtuustokauden aikana. Toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia tulee kuitenkin jatkaa ja pidättäytyä pysyvistä kulurakennetta kasvattavista toimenpiteistä.

Kaupungin velkaantuminen on taittunut jo neljän edellisvuoden ajan. Kaupungin velkataakka on vähentynyt yli 10,0 milj. eurolla tilinpäätöksestä 2014. Suonenjoen kaupungilla on kuitenkin edelleen velkaa yli valtakunnan keskiarvon. Tulevat investointitarpeet ja epävarmuus tulevasta sote-uudistuksesta voivat aiheuttaa haasteita tulo-rahoituksen riittävyydelle tulevaisuudessa. Nyt saavutettu noin 3 milj. euron vuosikatteen taso mahdollisti tulo-rahoituksen riittävyyden investointimenojen kattamiseen kokonaisuudessaan.

Talouden epävarmuus tulevaisuudessa

Kaupungin veroperusteisen rahoituksen kasvu arvioidaan maltilliseksi tulevan kahden vuoden aikana. Noin yhden (1) prosentin vuosittainen kasvu. Tähän tulopohjan kasvuun tulee sopeuttaa myös mahdollinen kulujen kasvu. Vuoden 2020 osalta tulevaisuus on vielä osittain hämärän peitossa. Talouden epävarmuus ja ennustamattomuus leimaavat kuntataloutta lähivuosina. Väestö ikääntyy, palvelujen tarve kasvaa, palvelut sähköistyvät, kuntien väliset erot tulevat entisestään kasvamaan, kiinteistöt ovat merkittävässä roolissa myös jatkossa kuntien talouden näkökulmasta. Myös rohkeutta tarvitaan positiivisen kuntakuvan luomiseen, elinvoiman kehittämiseen ja palvelurakenteen tarkoituksenmukaiseen panostamiseen.

Tulevien vuosien investointikohteet tulee pitää maltillisina ja huolehtia omaisuuden käyttökunnon säilyttämisestä. Tuleva liikuntasalin ja uimahallin yhdistelmähanke on valtaisa taloudellinen ponnistus Suonenjoen kaupungin osalta. Toteutuksen edellytyksenä on käyttötalouden maltillinen kehitys ja muiden investointikohteiden kriittinen tarkastelu ja priorisointi. Investointikohteen rahoittamiseen tarvitaan jo kuluvan vuoden osalta uutta pitkäaikaista vierasta pääomaa.

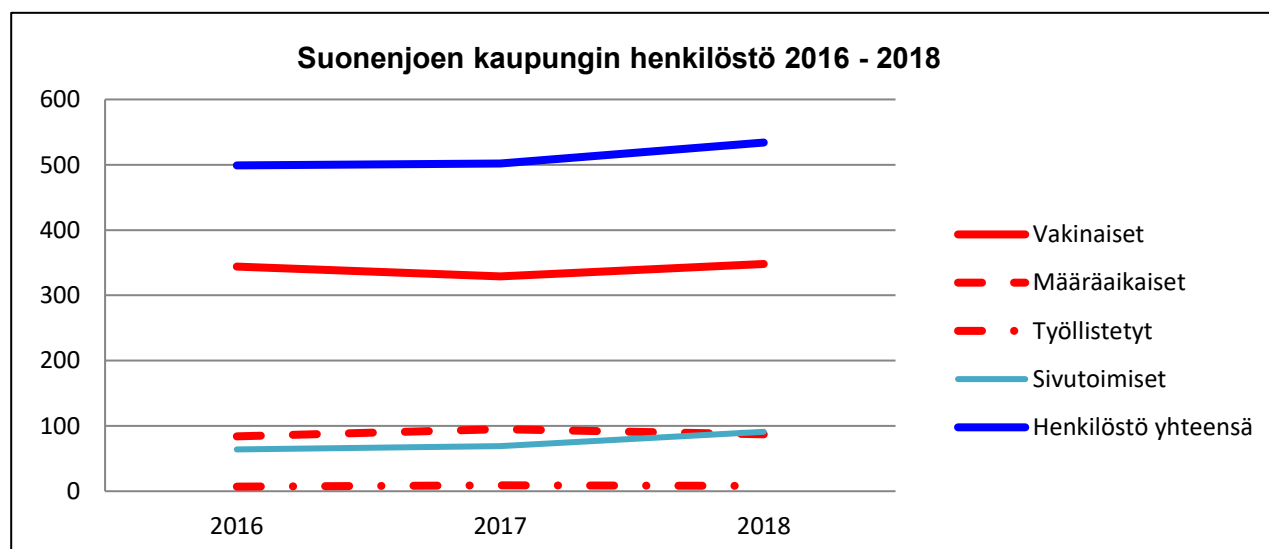
1.1.2.5 HENKILÖSTÖ

Kaupungin palkatun henkilöstön määrä vuoden lopussa toimialoittain 31.12.

		2016	2017	2018	Muutos
Elinvoima- ja hallintopalvelut		57	152	182	30
	Vakinaiset	48	63	73	10
	Määräaikaiset	6	17	15	-2
	Työllistetyt	3	3	3	0
Kansalaisopisto	Sivutoimiset		69	91	22
Koulutuspalvelut		272	190	188	-2
	Vakinaiset	158	144	149	5
	Määräaikaiset	49	44	37	-7
	Työllistetyt	1	2	2	0
Kansalaisopisto	Sivutoimiset	64			0
Sosiaalipalvelut		124	129	134	5
	Vakinaiset	99	97	99	2
	Määräaikaiset	25	30	33	3
	Työllistetyt	0	2	2	0
Tekniset palvelut		32	31	30	-1
	Vakinaiset	29	25	27	2
	Määräaikaiset	1	4	2	-2
	Työllistetyt	2	2	1	-1
Vapaa-aika toimi		14	0		0
	Vakinaiset	10			0
	Määräaikaiset	3			0
	Työllistetyt	1			0

Kaupungin palkatun henkilöstön määrä yhteensä 31.12.

Henkilöstö yhteensä	Palvelusuhteen luonne	2016	2017	2018	Muutos 2017 - 2018
	Vakinaiset	344	329	348	19
	Määräaikaiset	84	95	87	-8
	Työllistetyt	7	9	8	-1
	Sivutoimiset	64	69	91	22
Yhteensä		499	502	534	32

Suonenjoen kaupungissa laaditaan vuodelta 2018 erillinen henkilöstöraportti, missä kuvataan erilaisten tunnuslukujen avulla henkilöstövoimavarojen rakennetta ja muutoksia. Henkilöstöraportin avulla arvioidaan niin henkilöstötyölle asetettujen tavoitteiden kuin kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista.

1.1.2.6. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Näitä menoja aiheuttaa jätteen käsittelystä ja jätteen syntymisen ehkäisystä, maaperän, pinta- ja pohjavesien, ulkoilman ja ilmastonsuojelusta, melun torjunnasta ja biologisen monimuotoisuuden ja maisemien suojelusta.

Ympäristön turvaamisesta aiheutuvia kustannuksia muodostuu jätevesien johtamisesta ja käsittelystä sekä viemärlaitoksen investoinneista, jätehuollosta, katujen ja yleisten alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä tarkkailusta.

Suonenjoen ympäristönsuojelusta vastaa 1.1.2013 alkaen Kuopion ja Suonenjoen kaupunkien yhteistoimintasopimuksen perusteella Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta ja sen alaisena Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut. Muuttuva ympäristölainsäädäntö tuo jatkuvasti ympäristönsuojelutehtäviin vaativuus- ja osaamistarvetta; osana laajempaa organisaatiota vahvistetaan ympäristönsuojelun asiantuntemus ja palvelutaso. Suonenjoen palvelupiste vastaa ympäristönsuojelun paikallisesta asiakaspalvelusta.

Kaupungin tehtävät ja tiedontarpeet ympäristöasioissa poikkeavat yrityksen tiedontarpeista. Joissakin tapauksissa kaupunki joutuu alueellaan huolehtimaan toisten toimijoiden ensisijaisella vastuulla olevista ja niiden laiminlyömistä ympäristönsuojelutoimenpiteistä.

Ympäristöinvestointeja ovat mm. jätevesiverkoston saneerausinvestoinnit, pumppaamojen korjaukset ja viemäriverkoston laajentaminen.

1.1.2014 alkaen vesihuoltotoiminta siirtyi Suonenjoen Vesi Oy:lle. Karsikonmäen uusi jätevedenpuhdistamo valmistui marraskuussa 2015. Puhdistamon koekäytöt tehtiin vuoden 2015 puolella ja varsinainen käyttöönotto tapahtui 2016 keväällä. Uusi jätevedenpuhdistamo omalta osaltaan varmistaa toimivan ja uudenaikaisen jätevesien käsittelyn Suonenjoen kaupungissa.

1.2. KOKONAISTALOUDEN TARKASTELU

1.2.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Laskelmiin otetaan vain ulkoiset tulot ja menot.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään tuloslaskelman eristä ja välituloksesta laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toiminnan kuluista jää verorahoituksella katettavaksi. Tunnusluvulla toimintatuotot/toimintakulut, %, kuvataan maksurahoituksen osuutta, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
$$= 100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään tunnuslukua:

Vuosikate prosenttia poistoista
$$= 100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Suonenjoen kaupungin vuosikate on 2,93 milj. euroa vuodelta 2018. Vuosikate väheni 2,87 milj. euroa eli 49,5 % vuodesta 2017. Vuosikate riittää 128,0 prosenttisesti kattamaan 2,3 milj. euron poistot.

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käyttöä kuvaavat poistot, arvonalennukset sekä satunnaiset erät. Tilikauden ylijäämä voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen. Suonenjoen kaupungin tilikauden tulos oli 0,6 milj. euroa ylijäämäinen. Suonenjoen kaupungilla ei ole varauksia eikä rahastoja.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	8 062	8 451	7 781	7 800	7 318
Valmistus omaan käyttöön	60	56	47	67	96
Toimintakulut	-53 586	-51 555	-51 434	-51 459	-52 233
Toimintakate	-45 464	-43 048	-43 606	-43 592	-44 819
Verotulot	23 344	23 871	24 492	24 718	23 873
Valtionosuudet	24 749	24 739	24 464	22 979	23 770
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	190	193	196	199	205
Muut rahoitustuotot	677	633	304	596	707
Korkokulut	-561	-584	-346	-632	-692
Muut rahoituskulut	-3		-7		
Vuosikate	2 932	5 804	5 497	4 268	3 044
Poistot käyttöomaisuudesta	-2 291	-2 404	-2 368	-3 061	-2 133
Satunnaiset tuotot				298	3 028
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	641	3 400	3 129	1 505	3 939
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	641	3 400	3 129	1 505	3 939

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	15,0 %	16,4 %	15,1 %	15,2 %	14,0 %
Vuosikate / Poistot, %	128,0 %	241,4 %	232,1 %	139,4 %	142,7 %
Vuosikate €/asukas	410	799	752	578	410
Asukasmäärä	7 145	7 266	7 313	7 389	7 419

1.2.2. TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärää. Näiden kahden nettomäärän summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omaraahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omaraahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Suonenjoen kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on ollut viimeiset vuodet negatiivinen.

Investointien tulo-rahoitustunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla ja kassavarojen määrää vähentämällä. Kaupungin vuoden 2018 osalta investointien tulo-rahoitus osoittaa, että investointeja on rahoitettu 170,6 % tulo-rahoituksella. Tunnusluku voidaan laskea kaavalla:

Investointien tulo-rahoitus, %
= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo jää alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Suonenjoen kaupungin lainanhoitokate oli 1,08 vuonna 2018, kun se vuonna 2017 oli 2,00 (2016 1,96).

MAKSUVALMIUS

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Mikäli kunta käyttää lyhytaikaista lainarahoitusta on edullista pitää maksuvalmiutta eli kassavaroja alhaisena. Suonenjoen kaupungin maksuvalmius oli 8 päivää tilinpäätöksessä 2018.

Kassan riittävyys (pv)
= $365 \text{ pv} \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018 1 000 €	2017 1 000 €	2016 1 000 €	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 932	5 804	5 498	4 268	3 044
Satunnaiset erät				298	3 029
Tulorahoituksen korjauserät	-129	-47	-18	-361	-62
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 809	-3 160	-2 725	-1 656	-17 875
Rahoitusosuudet investointimenoihin	90	124		151	3 263
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	197	52	217	1 536	6 692
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 281	2 773	2 972	4 236	-1 909
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-3	-21	-23		-4 726
Antolainasaamisten vähennykset	69	72	72	72	119
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 675	-2 602	-2 630	-2 461	-2 724
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	798	-17	-570	-1 957	524
Rahoituksen rahavirta	-1 811	-2 568	-3 151	-4 346	-807
Rahavarojen muutos	-530	205	-179	-110	-2 716
Rahavarat 31.12.	1 266	1 796	1 591	1 770	1 879
Rahavarat 1.1.	1 796	1 591	1 770	1 879	4 595

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	9 353	6 954	726	-3 650	-12 109
Investointien tulorahoitus, %	170,6 %	191,2 %	201,8 %	283,6 %	20,8 %
Lainanhoitokate	1,08	2,00	1,96	1,58	1,09
Kassan riittävyys, pv	8	11	10	12	10
Asukasmäärä	7 145	7 266	7 313	7 389	7 419

1.2.3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset, käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä omista sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Yleisesti ottaen omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimäärin 70 prosentin omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tilinpäätöksessä 2018 omavaraisuusaste oli 53,1 %.

Suonenjoen kaupungin omavaraisuusaste vuosina 2011 - 2018:

vuonna 2011	43,3 %
vuonna 2012	40,8 %
vuonna 2013	37,0 %
vuonna 2014	38,0 %
vuonna 2015	42,3 %
vuonna 2016	46,5 %
vuonna 2017	51,2 %
vuonna 2018	53,1 %

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suonenjoen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 53,0 %.

Suonenjoen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2011–2018:

vuonna 2011	59,1 %
vuonna 2012	60,7 %
vuonna 2013	68,2 %
vuonna 2014	76,4 %
vuonna 2015	66,9 %
vuonna 2016	61,4 %
vuonna 2017	56,4 %
tillinpäätös 2018	53,0 %

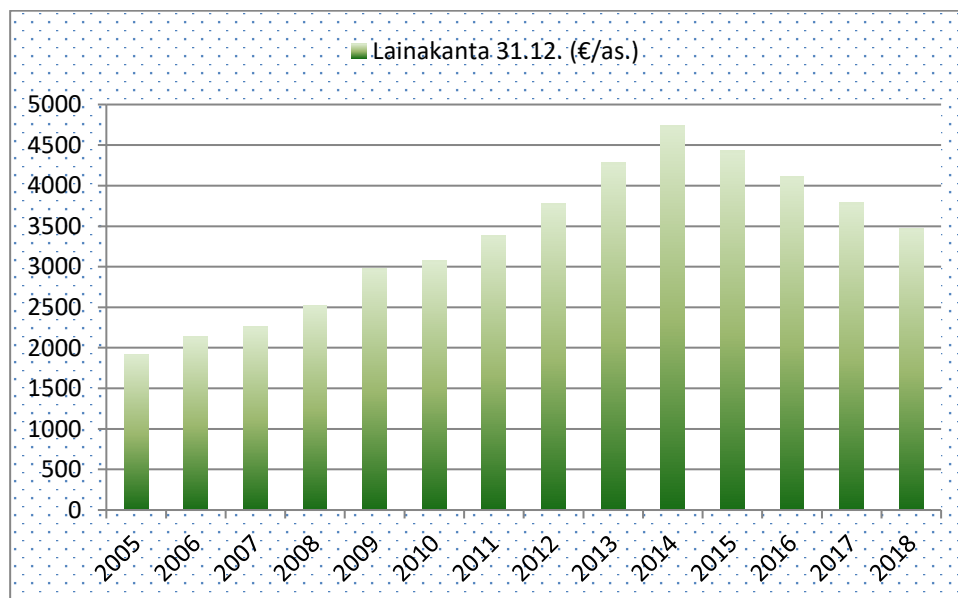
Kunnan *lainakannalla* tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoiduilla, osto- ja siirtovelloilla sekä muilla veloilla.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tillinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Vuonna 2011 korollinen lainakanta oli 25,7 milj. euroa, eli 3.391 euroa/asukas
Vuonna 2012 korollinen lainakanta oli 28,3 milj. euroa, eli 3.777 euroa/asukas
Vuonna 2013 korollinen lainakanta oli 31,9 milj. euroa, eli 4.282 euroa/asukas
Vuonna 2014 korollinen lainakanta oli 35,2 milj. euroa, eli 4.745 euroa/asukas
Vuonna 2015 korollinen lainakanta oli 32,7 milj. euroa, eli 4.431 euroa/asukas
Vuonna 2016 korollinen lainakanta oli 30,1 milj. euroa, eli 4.118 euroa/asukas
Vuonna 2017 korollinen lainakanta oli 27,5 milj. euroa, eli 3.786 euroa/asukas
Vuonna 2018 korollinen lainakanta oli 24,8 milj. euroa, eli 3.476 euroa/asukas

KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	TP 2018	TP 2017	TP 2016	TP 2015	TP 2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	59 509	60 246	59 671	59 561	62 365
Aineettomat hyödykkeet	585	678	779	716	752
Aineettomat oikeudet	23	39	55	86	38
Muut pitkävaikutteiset menot	562	639	724	630	714
Aineelliset hyödykkeet	44 157	44 735	44 015	43 918	46 614
Maa- ja vesialueet	8 233	8 005	7 255	7 215	7 245
Arvonkorotukset	98	127	127	127	127
Rakennukset	30 780	32 070	30 153	31 339	32 765
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 009	3 806	3 983	4 305	4 681
Koneet ja kalusto	454	486	291	470	774
Muut aineelliset hyödykkeet	93	93	93	93	93
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	490	148	2 113	369	929
Sijoitukset	14 767	14 833	14 877	14 927	14 999
Osakkeet ja osuudet	9 899	9 899	9 892	9 892	9 892
Muut lainasaamiset	4 707	4 777	4 849	4 921	4 993
Muut saamiset	161	157	136	114	114
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				2	3
Valtion toimeksiannot				2	3
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 097	5 683	5 507	4 764	5 309
Vaihto-omaisuus	0	0	0	0	10
Aineet ja tarvikkeet					
Ennakkomaksut					10
SAAMISET	3 831	3 887	3 917	2 994	3 420
Pitkäaikaiset saamiset	1 276	1 285	1 356	1 326	260
Muut saamiset	1 737	1 285	1 356	1 326	260
Lyhytaikaiset saamiset	2 555	2 602	2 561	1 668	3 160
Myyntisaamiset	725	683	575	504	756
Lainasaamiset					
Muut saamiset	1 737	1 803	1 879	1 082	2 269
Siirtosaamiset	93	116	107	82	135
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkina- instrumentteihin					
Rahat ja pankkisaamiset	1 266	1 796	1 590	1 770	1 879
VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 606	65 929	65 178	64 327	67 677

KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTATTAVAA	TP 2018	TP 2017	TP 2016	TP 2015	TP 2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	34 335	33 723	30 323	27 193	25 688
Peruspääoma	26 731	26 731	26 731	26 731	26 731
Arvonkorotusraho	98	127	127	127	127
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	6 865	3 465	336	-1 170	-5 109
Tilikauden yli/-alijäämä	641	3 400	3 129	1 505	3 939
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16	14	14	14	15
Valtion toimeksiannot				2	4
Muut toimeksiantojen pääomat	16	14	14	12	11
VIERAS PÄÄOMA	30 255	32 192	34 841	37 120	41 974
Pitkäaikainen	19 407	25 083	27 759	30 361	32 991
Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	19 158	24 834	27 510	30 008	32 534
Lainat julkisyhteisöiltä				104	208
Muut velat	249	249	249	249	249
Lyhytaikainen	10 848	7 109	7 082	6 759	8 983
Joukkovelkakirjalainat					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	5 675	2 675	2 498	2 526	2 357
Lainat julkisyhteisöiltä			104	104	104
Lainat muilta luotonantajilta					
Saadut ennakot			6		
Ostovelat	1 623	1 730	1 735	1 540	3 446
Muut velat	327	272	294	297	288
Siirtovelat	3 223	2 432	2 445	2 292	2 788
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 606	65 929	65 178	64 327	67 677

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus-%	53,1	51,2	46,5	42,3	38,0
Suhteell. velkaantuneisuus-%	53,9	56,4	61,4	66,9	76,4
Velat ja vastuut -%/käyttötulot	54,5	57,0	62,0	67,2	76,8
Kertynyt yli/-alijäämä, 1 000 €	7 506	6 865	3 465	335	-1 170
Kertynyt yli/-alijäämä, €/asukas	1 051	945	474	45	-158
Lainakanta 31.12., 1 000 €	24 834	27 510	30 113	32 743	35 204
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 476	3 786	4 118	4 431	4 745
Lainasaamiset, 1 000 €	4 707	4 777	4 849	4 921	4 993
Asukasmäärä	7 145	7 266	7 313	7 389	7 419

1.2.4. KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

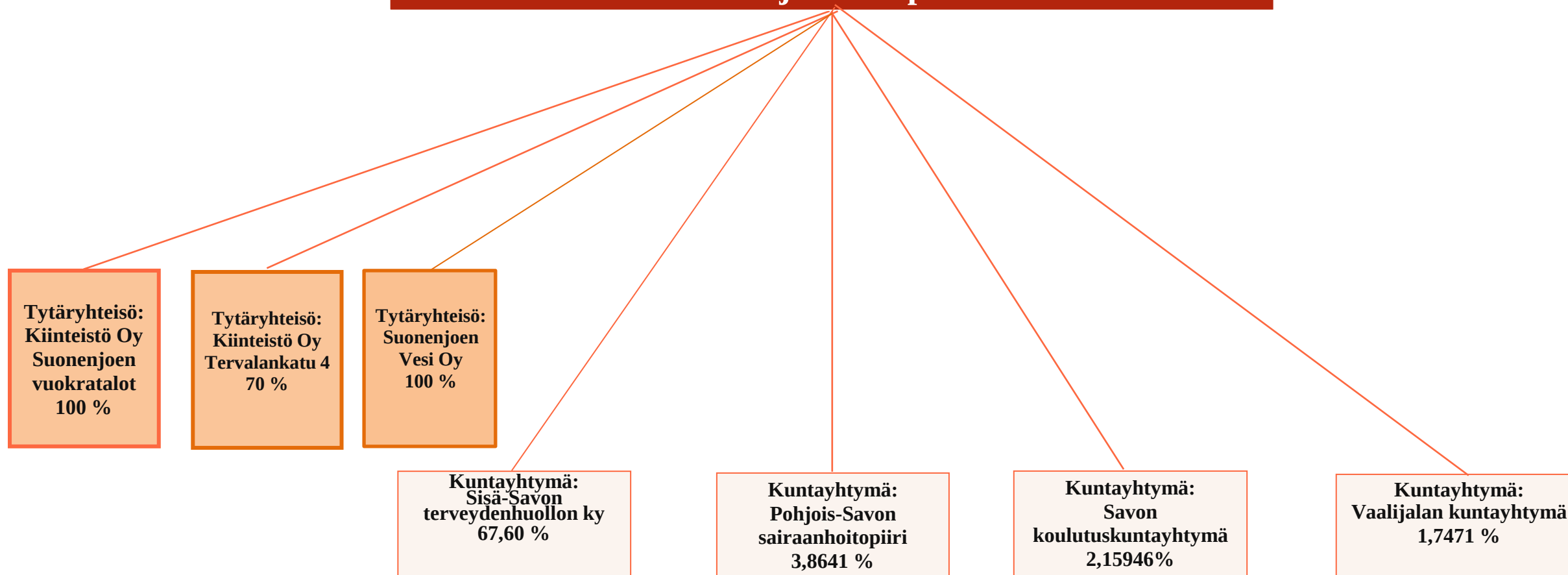
Vähennyseriä tuloissa ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön, pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja pakollisten varausten muutos silloin, kun varasusten määrä on tilikaudella kasvanut.

Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman muut maksuvalmiuden muutokset ja rahavarojen muutos -erien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät rahoituslaskelmassa ovat erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa samanmerkkiset.

TULOT	2018		MENOT	2018	
	Milj.€	%		Milj.€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	8,1	14,1	Toimintakulut	53,5	91,5
Verotulot	23,3	40,7	- Valmistus omaan käyttöön	-0,1	-0,1
Valtionosuudet	24,7	43,2	Korkokulut	0,5	0,9
Korkotuotot	0,2	0,3	Muut rahoituskulut		0,0
Muut rahoitustuotot	0,7	1,2	Satunnaiset kulut		0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		0,0
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,1	-0,2	- Pakollisten varausten lisäys(+), vähennys(-)		0,0
			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,1	0,2	Investointimenot	1,8	3,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,2	0,3			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	0,1	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2,7	4,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		0,0
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset		0,0
Kokonaistulot yhteensä	57,2	100,0	Kokonaismenot yhteensä	58,5	100,0
Täsmäytys					
Kokonaistulot - Kokonaismenot =				-1,3	
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =				-1,3	

Suonenjoen kaupunki

Muut osaomistukset:

Yhdistelemättömät tytäryhteisöt:

Asunto Oy Suonenjoen pankkila 51,50 %

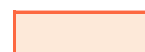
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt:

Kehistysyhtiö Savogrow Oy 33,75 %
Kiint. Oy Yrittäjänkatu 1 30,42 %

Yhdistelemättömät kuntayhtymät:

Itä-Suomen päihdehuollon ky 1,46 %
Pohjois-Savon liitto 2,92 %

 Tytäryhteisö: yhdistely nimellis- eli pariarvomenetelmän mukaan

 Kuntayhtymä: yhdistely jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa

1.3. KONSERNITARKASTELU

1.3.1. YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Seuraavassa yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisöjen lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät. Yhdisteleminen tarkoittaa tällöin keskinäisen omistuksen eliminointia. Kaikkien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä:

Tytäryhteisöt	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Osakeyhtiöt	1	-
Kiinteistöosakeyhtiöt	2	1
Kuntayhtymät	4	2
Osakkuusyhteisöt	-	2
Yhteensä	7	5

1.3.2. KONSERNIN TOIMINNANOHJAUS

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Suonenjoen kaupunginvaltuuston 30.1.2012 hyväksymissä Suonenjoen kaupungin konserniohjeissa on määritelty konsernijohto, raportointi, talouden hoito ja tilintarkastus. Konserniohjeet edellyttävät hyvinkin yksityiskohtaisen tytäryhteisöjen raportointivelvollisuuden toiminnastaan kaupunginhallitukselle. Varsinaisen konsernijohtoon muodostavat Suonenjoen kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja apunaan johtoryhmä.

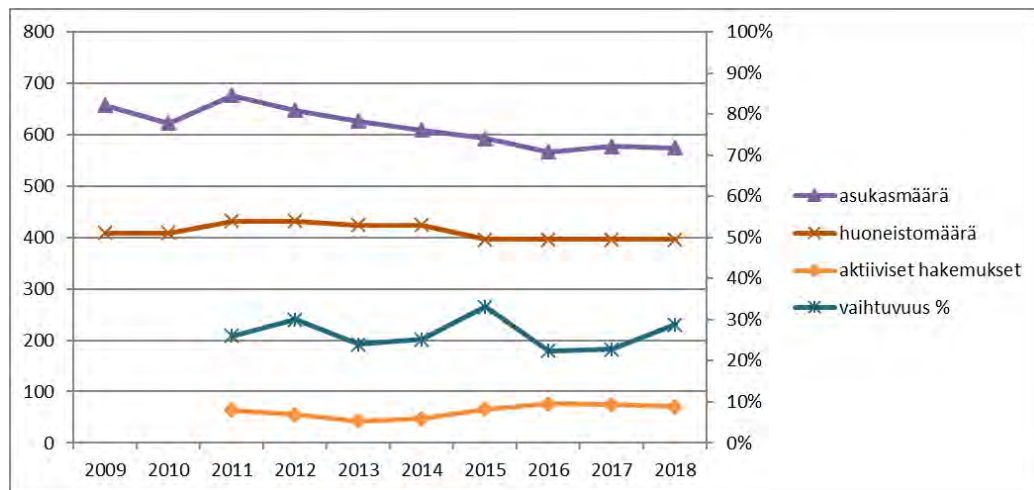
Konserniohjeen mukaan kaupungin tilintarkastaja nimetään myös tytäryhteisön yhdeksi tilintarkastajaksi, ellei muuta erikseen sovita. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot.

1.3.3. OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

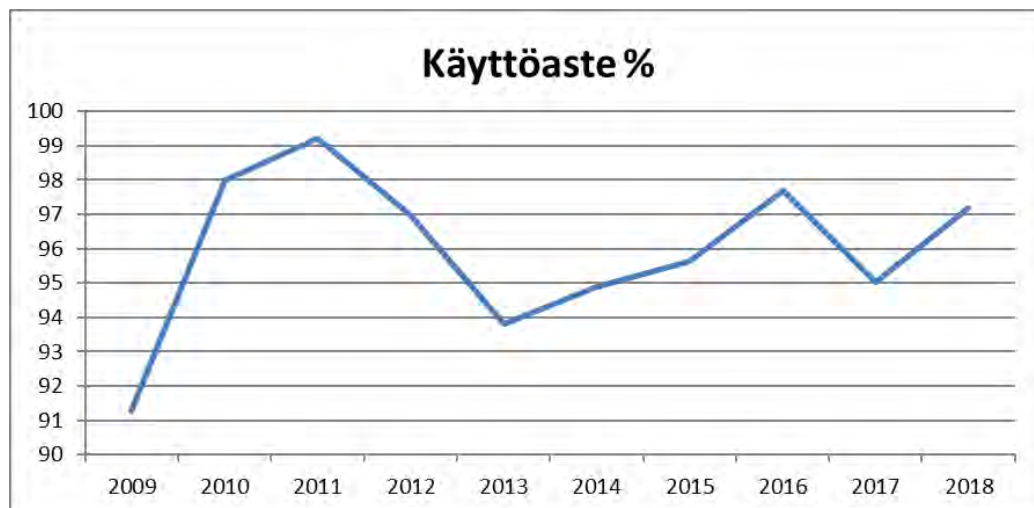
Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot on kokonaan Suonenjoen kaupungin omistama, vuonna 1981 perustettu vuokrataloyhtiö. Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä toimintaan aiheuttavat hakijamäärien vaihtelut ja sitä kautta käyttöasteen vaihtelut sekä kiinteistövahingot ja korkoriski.

Asuntohakemusten määrä on pysytellyt viime vuosina tasaisena. Oheisesta kuvaajasta käy ilmi hakemusten ja asukkaiden määrä sekä vaihtuvuus. Paikkakunnan työpaikkakehitys on yksi merkittävimmistä hakemusten määrään vaikuttavista tekijöistä, mutta sekään ei takaa isojen asuntojen kysyntää.

Käyttöaste vuonna 2018 oli 97 %, mikä on tavoitteen mukainen ja jolla toiminta on kannattavalla pohjalla. Varsinkin isojen asuntojen kohdalla kysyntä on alentunut merkittävästi, minkä vuoksi kolmioita ja sitä isompia asuntoja oli vuoden aikana tyhjillään, vaikka niitä vuokrattiin tarvittaessa osittainkin.

Toinen merkittävä riski toiminnalle on kiinteistövahingot. Vuonna 2018 korjattiin yhdestä rivitalohuoneistosta pieni kosteusvaurio ja yksi kerrostalohuoneisto kosteusvaurioiden vuoksi. Muita vesi- tai palovahinkoja ei sattunut.

Yhtiön liikevaihto on pysynyt suunnilleen arvioidussa. Liikevaihto vuonna 2018 oli 2,56 M€. Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 yhtiön taloudellinen tilanne oli hyvä. Maksuvalmiutta kuvaava quick ratio, joka kertoo rahojen, pankki- ja muiden

saamisten suhteen lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan, aravarajoitusten alaisissa kohteissa ilman lainan lyhennyksiä, osoittaa arvoa 1,6.

Saatavien määrä on pysynyt prosentin tuntumassa liikevaihdosta.

Korkoriski on yksi merkittävimmistä riskeistä, kun yhtiön investointitoiminta nojaa yksinomaan lainarahoitukseen. Lainojen korot on sidottu pääosin pitkiin korkoihin korkojen ollessa suhteellisen alhaalla. Pienempi osa, noin 20 %, lainoista on sidottu vaihtuviin korkoihin. Tällä menettelyllä on pyritty siihen, että yhtiön kulurakenne on ennakoitava pitkälle tulevaisuuteen, mutta käytössä on riittävää liikkumavara yllättävien tilanteiden varalta.

Suonenjoen Vesi Oy

Vuosi 2018 oli Suonenjoen Vesi Oy:n viides toimintavuosi. Yhtiön veden- ja jäteveden käyttömaksuja nostettiin 3 %, muut maksut säilyivät ennallaan vuonna 2018. Korotuksen jälkeen talousveden käyttömaksu oli 1,61 €/m³ ja jäteveden käyttömaksu 3,11 €/m³. Maksut ovat valtakunnallisessa vertailussa lähellä keskiarvoa.

Vesiyhtiön liikevaihto oli vuonna 2018 1 934 026,83 euroa. Liikevaihto nousi verrattuna edelliseen tilikauteen. Liikevoitto (tappio) oli -132 173,88 euroa, ja ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja -220 313,57 euroa. Tilikauden voitto (tappio) verojen jälkeen oli -220 313,57 euroa.

Suonenjoen Veden investointeihin käytettiin 288 296,41 €. Investointeja tehtiin investointiohjelman mukaisesti, jotka painottuivat pääosin vesihuoltoverkostoihin. Vesihuoltoverkostoa uusittiin Soitunlahdenkadulla, Kaatronpolulla, Kappelikujalla ja Kyllikinkujalla.

Talousveden laatu säilyi hyvänä koko kertomusvuoden ajan eikä talousvesiasetuksessa mainituissa raja-arvoissa tapahtunut ylityksiä. Talousveden jakelussa ei ole ollut ongelmia lukuun ottamatta muutamaa vesijohtovuotoa.

Karsikonmäen jätevedenpuhdistamo ei täyttänyt kaikkia ympäristöluvan mukaisia vaatimuksia vuonna 2018. Lupaehtojen ylitykset johtuivat kevään vuotovesistä sekä puhdistamolle tulevan kuormituksen laadun ja määrän vaihteluista.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Omistus: Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot on kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö, jolla on keskeinen rooli kaupungin asuntopolitiikan toteuttajana. Yhtiön visio on tarjota hyvän ja onnellisen asumisen perustaksi koteja, joissa asuminen on turvallista ja helppoa. Yhtiön tarkoitus on tarjota tavallisia vuokra-asuntoja kaikille niitä tarvitseville. Etusijalla ovat paik-kakunnalle työn vuoksi muuttavat, vanhukset, joiden omassa kodissa asuminen on vaikeutunut, vaikeissa elinoloissa elävät lapsiperheet, sekä muut hankalissa elinoloissa elävät. Yhtiön tavoitteena on ylläpitää riittävää määrällistä ja laadullista kiinteistökantaa kustannustehokkaasti. Toimintaa ohjaavat sosiaalisen asuntotuotannon reunaehdot. Asukasvalinnassa määräävin tekijä on hakijoiden asunnon tarve.

Tavoitteet vuodelle 2018	Seuranta vuodelle 2018
Vuokrat pidetään kustannustasoa vastaavina	Vuokrilla voitiin kattaa hoito- ja pääomakulut.
Täyttöaste pysyy yli 97 %.	Käyttöaste 97 %

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos% TP 2017 - TP 2018	Muutos% TA 2018 - TP 2018
Liikevaihto	€ / vuosi	2 456 070	2 637 114	2 557 653	4,1	-3,0
Liikevoitto	€ / vuosi	278 096	248 105	507 481	82,5	104,5
Tulos	€ / vuosi	14,62	-	14,35	-1,8	0,0
Tyhjäkäyntitappio	€ / vuosi	116 103	88 273	66 219	-43,0	-25,0
Huoneistojen lukumäärä	kpl	396	396	396	0,0	0,0
Hakijamäärä 30.9.	taloutta	183	186	211	15,3	13,4
Keskivuokra	€/m ² /kk	9,05	9,22	9,25	2,2	0,3
Keskivuokra alle 20 000 asukkaan kunnissa vuoden 3. neljännes	€/m ² /kk	9,83		9,95	1,2	
Lainat kaupungilta	€	69 752	-	-	-100,0	-100,0
Takaukset kaupungilta	€	9 357 034	8 837 615	8 702 615	-7,0	-1,5

Suonenjoen Vesi Oy**Omistus:**

Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Suonenjoen Vesi Oy huolehtii toiminta-alueellaan käyttöveden hankintaan ja jakeluun, hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn sekä jätevesien puhdistamiseen tarvittavien laitosten ja verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta.

**Toimintaympäristön
muutos
suunnitelmakaudella**

Toiminnassa ei muutoksia. Vesihuollon toiminta jatkuu ennallaan.

Tavoitteet vuodelle 2018	Seuranta vuodelle 2018
Asiakkaille toimitetun talousveden laatu säilyy hyvänä	Toteutunut.
Karsikonmäen jätevedenpuhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti.	Jätevedenpuhdistamo ei täyttänyt ympäristöluvan vaatimuksia.
Määritellään huleveden viemäröinnin korvauksen periaatteet kiinteistöjen ja kunnan välillä sekä tarkistetaan vesitaksan ajanmukaisuus.	Ei toteutunut, työ on kesken.
Jatketaan Viipperonharjun pohjavesialueen tutkimuksia.	Toteutunut.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % TP 2017 - TP 2018
Liikevaihto	€ / vuosi	1 920 283	2 094 200	1 934 027	
Liikevoitto	€ / vuosi	-298 830	131 398	-132 174	
Tulos	€ / vuosi	-372 560	16 498	-220 314	
Verkostoon pumpatun veden määrä	1 000 m ³	564	560	664	17,7
Laskutetun veden määrä	1 000 m ³	541	540	592	9,4
Käyttövesimaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	1,26	1,30	1,30	3,2
Vastaanotettu jätevesimäärä	1 000 m ³	645	590	650	0,8
Jäteveden käyttömaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	2,44	2,51	2,51	2,9
Lainat kaupungilta	€ / vuosi	4 707 430	4 707 430	4 707 430	
Takaukset kaupungilta	€ / vuosi	8 562 500	8 062 500	8 062 500	

1.3.4. SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Suonenjoen osalta keskeinen merkitys konserniohjauksessa on Suonenjoen Vesi Oy:n, Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalojen ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän saralla. Näiden yhteisöiden taloushallinnon tehtävät hoidetaan keskitetysti Suonenjoen kaupungin taloustoimistossa. Kirjanpidon ja taloushallinnon yhteistyö Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalojen kanssa aloitettiin 1.1.2012. Suonenjoen Vesi Oy:n taloushallinnon tehtävät on hoidettu taloustoimistossa 1.1.2014 alkaen. Suonenjoen kaupungin ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän taloushallintopalvelujen yhdistäminen toteutettiin vuoden 2015 alusta lukien.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen ja Suonenjoen Vesi Oy:n tavoitteiden asettamiseen on kiinnitetty huomiota talousarvion laadinnan yhteydessä. Samalla säännöllinen raportointi tytäryhteisöjen tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan on kehitetty. Tähän antaa parannusta entiseen kirjanpidon keskitetty hoito ja raportointi kaupungin kirjanpidon toimesta. Aikaisemmin Vuokratalojen taloudellista asemaa on arvioitu lähinnä velkaantumisen ja rahoituksen riittävyyden näkökulmasta. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa on todettu, että tytäryhtiöistä ei aiheudu tällä hetkellä kaupungille erityisen suurta riskiä, sillä uustuotanto on ollut kysyntää vastaavaa ja olemassa olevaa rakennuskantaa on peruskorjattu.

Kaupunginhallitus ja johtoryhmä käsittelevät kokouksissaan konserniin liittyviä asioita ja niissä annetaan ohjeistuksia viranhaltijoille ja kaupungin edustajille. Kuntayhtymien toimintaa seurataan säännöllisesti tulevien raporttien ja kokousasiakirjojen avulla. Lisäksi viranhaltijat ovat säännöllisesti osallistuneet yhteistyö tapaamisiin kuntayhtymien edustajien kanssa. Tapaamiset ovat koskeneet muun muassa talousarvion valmistelua ja yhteistoiminnan kehittämistä. Ohjeistuksia ja pyyntöjä on annettu kuluneen tilikauden aikana.

Kuntakonsernin toiminta ei ole kehittynyt sille tasolle, millä konserniohjeet edellyttävät sen olevan. Uudistunut kuntalaki korostaa konserniohjauksen merkitystä entisestään kuntakokonaisuuden näkökulmasta. Selkeitä ja konkreettisia edistysaskeleita tiiviimpään yhteistyöhön ja ohjeistukseen on edelleen tehty. Konsernivalvonnan konkreettiset toimenpiteet on saatava entistä säännöllisemmäksi vuodenaikana tapahtuvan dokumentoinnin osalta. Vuorovaikutus ja säännölliset tapaamiset ovat muodostuneet hyväksi käytännöksi tiedon ja tavoitteiden päivittämisessä. Kaupunginjohtaja osallistuu aktiivisesti molempien yhtiöiden hallituksen kokouksiin.

Suonenjoen kaupungin hallintosäännössä on tarkennettu konserniohjaus ja konsernijohtamisen rooli ja tehtävät. Konsernijohtamiseen on edelleen syytä kiinnittää erityistä huomiota myös kaupunginhallituksen tasolla. Hallitusten jäsenet ja kaupunginjohtaja nostavat esiin omistajanäkökulman kaupunginhallituksen kokouksissa. Lisäksi yhtiökokousedustajien ohjeistusta toteutetaan jossakin määrin omistajan toimesta. Keskeinen kehittämistyön painopiste on tytäryhteisöjen konsernivalvonnassa ja ohjauksessa. Konserniohjeen päivittämiselle on tarve kuluvan valtuustokauden aikana.

1.3.5. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernin omavaraisuusprosentti mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Suonenjoen kaupungin konsernin omavaraisuusaste on 32,4 % vuonna 2018.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoiduilla sekä osto- ja siirtovelloilla sekä muilla veloilla. Suonenjoen konsernin kokonaislainakanta oli 56,2 milj. euroa, joka on laskenut edellisestä vuodesta 3,1 milj. euroa.

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernilainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Suonenjoen kaupungin konsernin lainat ovat 7.875 euroa/asukas.

Konsernin lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Suonenjoen kaupungin konsernitilinpäätökseen vaikuttaa oleellisesti tytäryhteisöjen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen ja Suonenjoen Vesi Oy:n tilinpäätökset. Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen taseen loppusumma on 12.588.694,41 euroa, mikä on liitetty Suonenjoen kaupungin konsernitaseeseen. Taloyhtiön osakepääoma on 500.003 euroa ja oma pääoma yhteensä 540.451 euroa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloilla on noin 10,0 milj. euroa, mikä on laskenut edellisestä vuodesta noin 0,7 milj. euroa. Kaupungin takausvastuiden määrä Kiinteistö Oy:n lainoista on noin 8,7 euroa (vuonna 2017 n. 9,4 milj. euroa). Suonenjoen Vesi Oy:n taseen loppusumma on 16.615.489,55 euroa. Vesi-yhtiön osakepääoma on 25.000 euroa ja oma pääoma yhteensä 3.375.239,53 euroa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa Suonenjoen Vesi Oy:llä on noin 12,3 milj. euroa, joista rahalaitoslainojen takausvastuu on 7,2 milj. euroa Suonenjoen kaupungilla.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	39 665	38 749	38 714	37 119	35 731
Toimintakulut	-81 985	-78 128	-78 354	-76 985	-77 075
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	86	56	34	40	31
Toimintakate	-42 234	-39 323	-39 606	-39 826	-41 313
Verotulot	23 344	23 871	24 492	24 718	23 873
Valtionosuudet	24 773	24 761	24 464	22 979	23 770
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	178	201	218	19	17
Muut rahoitustuotot	679	639	311	555	609
Korkokulut	-968	-1 018	-981	-1 276	-1 112
Muut rahoituskulut	-54	-44	129	-51	-47
Vuosikate	5 718	9 087	9 027	7 118	5 797
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 336	-5 456	-5 406	-5 171	-3 811
Arvonalentumiset			-389		
Satunnaiset erät	-125	-3		302	
Tilikauden tulos	257	3 628	3 232	2 249	1 986
Tilinpäätössiirot	-12	-13	-20	-30	-446
Tilikauden verot	-2	-12	-6	-9	
Laskennalliset verot	-74	-29	55	-56	
Vähemmistöosuudet	-13	-37	-28	-3	-20
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	156	3 537	3 233	2 151	1 520

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	48,4	49,6	49,4	48,2	46,4
Vuosikate / Poistot, %	-107,2	-166,6	-155,8	-137,7	-152,1
Vuosikate, euroa/asukas	800	1 251	1 234	963	781
Asukasmäärä	7 145	7 266	7 313	7 389	7 419

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 718	9 087	9 027	7 118	5 797
Satunnaiset erät	-125	-3		302	
Tilikauden verot	-2	-11	-6	-9	
Tulorahoituksen korjauserät	-110	-92	-24	-353	3 171
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 890	-5 540	-5 616	-9 992	-23 649
Rahoitusosuudet investointimenoihin	116	187	49	216	3 427
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	444	107	218	1 587	-2 894
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 151	3 735	3 648	-1 131	-14 148
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-7	-33	-23	-9	-96
Antolainasaamisten vähennykset	69				47
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800	613	1 835	5 554	16 333
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 501	-4 364	-4 489	-3 893	-3 619
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2	-754	222	536	-3
Oman pääoman muutokset	1	111	1	-23	25
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3	4	5	-10	-20
Vaihto-omaisuuden muutos	40	-6	27	2	-1
Saamisten muutokset	172	352	-1 636	680	-967
Korottomien velkojen muutokset	845	-363	849	-2 772	2 143
Rahoituksen rahavirta	-1 576	-4 440	-3 209	65	13 842
Rahavarojen muutos	575	-705	439	-1 066	-306
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	5 587	5 212	5 891	5 455	6 521
Rahavarat 1.1.	5 012	5 917	5 452	6 521	6 827
	575	-705	439	-1 066	-306

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-5 745	-27 641	-33 566	-41 049	-42 407
Investointien tulorahoitus, %	151,5	169,8	162,2	72,8	28,7
Lainanhoitokate	1,2	1,9	1,8	1,6	1,5
Kassan riittävyys	22	21	24	22	23

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2018	2017	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	89 763	91 894	91 874	92 244	88 710
Aineettomat hyödykkeet	1 057	1 238	1 277	1 024	1 049
Aineettomat oikeudet	440	408	336	370	297
Muut pitkävaikutteiset menot	600	808	897	647	721
Ennakkomaksut	17	22	43	7	31
Aineelliset hyödykkeet	86 883	89 065	89 094	89 763	86 321
Maa- ja vesialueet	8 794	8 458	7 708	7 657	7 689
Rakennukset	62 964	65 449	62 611	65 486	54 255
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 674	9 605	9 638	10 089	10 110
Koneet ja kalusto	4 006	4 509	4 672	5 329	2 247
Muut aineelliset hyödykkeet	197	191	177	153	132
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 248	853	4 288	1 049	11 888
Sijoitukset	1 823	1 591	1 503	1 457	1 340
Osakkuusyhteisöosuudet	148	148	148	148	147
Osakkeet ja osuudet	1 169	970	915	892	785
Joukkovelkakirjalainasaamiset	11				
Muut lainasaamiset	37	37	36	35	28
Muut saamiset	458	436	404	382	380
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	92	84	81	76	55
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 521	11 281	12 036	10 412	11 608
Vaihto-omaisuus	274	314	307	335	337
Saamiset	5 660	5 754	5 837	4 622	4 750
Pitkäaikaiset saamiset	1 361	1 370	1 440	1 411	345
Lyhytaikaiset saamiset	4 299	4 384	4 397	3 211	4 405
Rahoitusarvopaperit	1	2	1	3	3
Rahat ja pankkisaamiset	5 586	5 211	5 891	5 452	6 518
VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 376	103 259	103 991	102 732	100 373

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTATTAVAA	2018	2017	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	32 535	32 428	28 719	25 473	22 239
Peruspääoma	26 731	26 731	26 731	26 731	26 734
Arvonkorotusrahasto	98	127	127	127	127
Muut omat rahastot	461	446	484	465	454
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 089	1 587	-1 856	-4 000	-6 596
Tilikauden yli-/alijäämä	156	3 537	3 233	2 150	1 520
VÄHEMMISTÖOSUUDET	265	283	218	190	176
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					1 141
Poistoero					142
Vapaaehtoiset varaukset					999
PAKOLLISET VARAUKSET	922	789	767	724	672
Eläkevaraukset					
Muut pakolliset varaukset	922	789	767	724	672
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	128	117	109	99	89
VIERAS PÄÄOMA	67 526	69 642	74 179	76 246	76 056
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	48 687	54 721	58 658	61 332	60 051
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	81	81	81	81	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 583	4 640	5 203	4 968	3 884
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	11 175	10 200	10 237	9 865	12 121
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 376	103 259	103 992	102 732	100 373

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	32,4	31,7	27,8	25,0	23,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	76,9	79,7	84,6	89,9	91,2
Velat ja vastuut -%/ käyttötulot	77,5	80,2	85,2	89,9	91,2
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000€	5 245	5 124	1 377	-1 850	-5 076
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	734	705	188	-250	-684
Konsernin lainat, €/asukas	7 875	8 170	8 733	8 973	8 618
Konserninlainakanta 31.12., 1000€	56 270	59 361	63 861	66 300	63 935
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€					
Kunnan asukasmäärä	7 145	7 266	7 313	7 389	7 419

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta on kaupungissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielimien päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskien hallinta on ohjeistettu hallintosäännössä ja erillisillä talous-, konserni- ja sisäisen valvonnan ohjeella. Näissä on käsitelty muun muassa ratkaisuvaltaan, vastuunjakoon ja raportointiin liittyviä ohjeistuksia. Toiminnassa noudatetaan lakeja ja hyvää hallintotapaa. Uudistuneen kuntalain myötä kaupungin entiset johtosäännöt yhdistettiin yhdeksi hallintosäännöksi kesäkuusta 2017 lukien. Hallintosääntöä päivitettiin vuoden 2018 aikana.

Toimialojen seurannan perusteella toiminta on toteutunut ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti. Toiminnassa ja päätöksenteossa tiedostetaan toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä. Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat ovat velvoitettuja suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan ja talouden seurannan ohjeistuksen mukaisesti heidän tulee reagoida merkittäviin riskeihin ja mahdollisiin poikkeamiin.

Ohjeiden mukaisesti hyväksymismenettelyt ja käyttötaloussuunnitelmat käytetään lautakunnissa ja annetaan tiedoksi hallitukselle. Viranhaltijapäätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa, ne saatetaan luottamustoimielimille tiedoksi ja tarvittaessa havaittuihin puutteisiin puututaan. Hallintosäännön mukaisesti otto-oikeus on kaupunginhallituksella.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta käsitellään tarkemmin toimintakertomuksen tulosalueita käsittelevässä numero-osassa. Taloudellisten tavoitteiden seuranta on jatkuvaa ja sitä tehdään niin viranhaltija-, toimiala- kuin myös valtuustotasolla.

Tavoitteet on pääsääntöisesti asetettu jo talousarvion laadinnan yhteydessä valtuustotasolla. Toimialatasoista tavoiteasettelua ei ole tämän lisäksi toteutettu. Toiminnan yksityiskohtainen tuloksellisuuden arvioiminen on vähäistä ja kesken vuoden tehtävät korjaavat toimenpiteet ja tavoitteiden uusarviointit ovat jääneet myös vähäisiksi. Investointien osalta kokonaisnäkemyistä on haettu vuoden aikana ja toteutuksessa on seurattu lähinnä talousarvion kokonaisinvestointitasoa. Toiminnan talouden ja tuloksellisuuden seuranta on pääosin vastuuviran- / toimenhaltijoiden tekemää arviointia, mihin yhdistyy esimiesten keskinäiset palaverit toimialoitain.

Alkuperäiset taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet vuonna 2018. Terveystalouden ja erityisesti erikoissairaanhoidon kulukehitystä seurattiin myös valtuustotasolla raportoitujen raporttien muodossa. Terveystalouden loppulaskutus tapahtuu

kuitenkin vasta helmikuussa, jolloin taloudellinen kokonaisuus saadaan lopullisesti selville.

Talouden tasapainottamisohjelman hyväksymisen myötä oman toiminnan perinpohjaista ja kriittistä läpikäyntiä jatkettiin vuoteen 2017 saakka. Tällä oman toiminnan arvioinnilla pyritään toimintojen parempaan ennakoimiseen sekä kustannustason kehityksen hillitsemiseen. Tässä on myös onnistuttu. Rakenteelliset uudistukset ovat olleet keskeisessä roolissa Suonenjoen kaupungin talouden tasapainottamisessa. Talouden tasapainottamisessa on onnistuttu erinomaisesti vuosina 2015-2018.

Riskien hallinnan järjestäminen

Riskien hallinta on pääasiallisesti painottunut omaisuuden ja taloudellisten riskien tunnistamiseen ja niihin varautumiseen muun muassa vakuuttamalla. Riskikartoituksia on menneinä vuosina tehty muun muassa henkilökuntakeskusteluihin. Työpestekohtaisten riskiarvioiden tekemistä on edelleen jatkettu. Johtoryhmän ja eri viranomaistahojen kesken on käyty läpi kaupunkia ja sen asukkaita kohtaavia mahdollisia riskiskenaarioita ja kuinka niissä eri viranomaisten tulee toimia yhteistyössä mahdollisen vaaratilanteen sattuessa. Pääasiallinen tavoite on jatkuvuuden hallinto häiriötilanteissa. Kokonaisvaltaista kaupunkikonsernin riskikartoitusta ei ole tehty.

Omaisuus on vakuutettu ja sen kuntoa ja korjaustarpeista on tiedotettu säännöllisesti. Vakuutuksia käydään säännöllisesti läpi kaupungin vakuutusyhtiön vakuutusasiamiehen kanssa. Tarkastelu tehdään yhdessä toimialajohtajien kanssa. Muutoksia vakuutusturvaan on myös tehty kesken vakuutuskauden. Työyksiköissä ja kouluilla on pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat, joita myös harjoitellaan. Lisäksi pitkäjänteisellä investointi toiminnalla pyritään pitämään muun muassa vesihuoltoon ja kunnallistekniikkaan liittyvät riskit mahdollisimman pieninä.

Henkilöstö resurssien riittävyyteen ja lähinnä sen kapeuteen liittyvät riskit ovat nousseet myös kuluvan vuoden aikana esille. Pitkittyneet sairaslomat ovat muun muassa aiheuttaneet korvaavan henkilöstön saamiseen liittyvän riskin. Myös henkilöstön ikääntymiseen liittyvät jaksamisongelmat ovat nousseet esiin kuin myös rekrytoinnin onnistumisen haasteet.

Tietoturva ja siihen liittyvät ohjeet korostuvat digi-aikakautena. Tietoturva on ohjelmistojen puolesta ajan tasalla. Henkilökunnan koulutukseen ja perehdyttämiseen on syytä kiinnittää huomiota. Lisäksi tietoturvan vastuuta on syytä täsmentää tiukentuneiden määräysten johdosta. Toukokuussa 2018 voimaan astunut tietoturva-asetus on velvoittanut henkilöstön kouluttautumaan tietoturvakysymykseen. Kaupungille on nimetty henkilöt niin tietoturva kuin myös -suoja vastaaviksi.

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankintavaltuuksia on käsitelty uudistuneessa hallintosäännössä ja samoin on määriteltyinä viranhaltijatasen delegointipäätökset hankintarajoista. Kunnan omat hankinnat on hoidettu noudattaen vahvistettuja ohjeita ja määräyksiä sekä lakia julkisista hankinnoista. Yhteishankintojen tehokkaampi hyödyntäminen ja tiedottaminen hankintatoimesta ovat kehittämistoimenpiteitä, joilla hyötyjä on mahdollista saada aikaan lähitulevaisuudessa. Yhteistyötä Sansia Oy:n kanssa on jatkettu. Kaupungin hankintastrategia ja ohjeistus on päivitetty vuoden 2018 alussa.

Kiinteistön hoitoon ja lähinnä korjaustarpeeseen liittyvät riskit ovat olleet esillä myös vuoden 2018 aikana. Mahdollisten ongelmien havaitsemiseen ja siitä viestittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tekninen lautakunta on päivittänyt vuoden 2018 aikana kiinteistöjen kehittämissuunnitelmaa kokouksissaan. Sisäilmaan liittyviin havaintoihin on syytä reagoida tarkoituksenmukaisesti myös tulevaisuudessa.

Sopimustoiminta

Sopimustoiminnasta ja sen valvonnasta vastaa kukin toimiala itse. Sopimustoiminnassa ei ole esiintynyt negatiivisia seuraamuksia, joita sopimusta tehdessä ei ole ennakoitu. Sopimusten valvonnan on syytä olla systemaattista ja valvonnan delegoimiseen toimialaoilla on syytä panostaa entisestään. Viranhaltijoiden vaihtuvuuden yhteydessä perehdyttäminen myös voimassaoleviin sopimuksiin on syytä huomioida.

Myös kustannusten läpinäkyvyyteen ja oikein kohdentamiseen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Erilaisille projekteille ja isoimmille hankkeille asetetaan omat toimikunnat / työryhmät, joiden tehtävänä on ohjata ja valvoa hankkeiden etenemistä ja kustannusten kehitystä.

Arvio sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kokonaisuutena sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamiseen edellyttävän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä. Sisäinen valvonta ei kuitenkaan perustu säännölliseen riskien tunnistamiseen, arviointiin ja hallintaan. Sisäisen valvonnan arviointeja suoritetaan normaalina työnä, mutta ne eivät ole kunnolla dokumentoituja.

Talouden sisäisen valvonnan seurantaa suoritetaan ohjeiden mukaisesti valtuustoon. Valtuustoon nähden toteumaraporttien ajankohtaa on lähdetty kehittämään ja poikkeavasti vuoden ensimmäinen talouden seurantaraportti on tehty 30.4. tilanteesta. Kaupunginhallitus ja tarkastuslautakunta saavat ajankohtaisemman tiedon kaupungin taloudellisesta tilasta ja siihen liittyvistä muutoksista. Muun muassa verotulojen ja tilikauden arvioidun tuloksen muodostumista on seurattu säännöllisesti kaupunginhallituksessa. Lautakunnat itse käsittelevät talouden seurannan raportteja säännöllisesti lautakunnissaan.

Tiedonkulkua ja informaatiota henkilöstölle pidetään yllä erilaisin työpaikka- ja johtoryhmän kokouksin. Henkilöstön edustaja on mukana kaupunginjohtajan johtoryhmässä, joka kokoontuu pääsääntöisesti viikoittain. Tiedonkulkua päättäjiin tukevat säännöllisesti toistuvat kaupunginjohtajan ja puheenjohtajiston pitämät palaverit. Myös yhteistyötä henkilöstöjärjestöjen kanssa on onnistuttu lisäämään.

Sitoutumista sisäiseen valvontaa tarvitaan laajemmalla rintamalla. Nykyisin se jää pääosin johtavien viranhaltijoiden tehtäväksi. Raportointi ja sen ajantasaisuus on saatava säännölliseksi toiminnaksi kuluvan taloussuunnittelukauden aikana. Sisäistä valvontaa suoritetaan, mutta tehtyjen toimenpiteiden dokumentointi ei toteudu. Sisäistä valvontaa on edelleen kehitettävä niin, että sitä toteuttaa yhä useampi ja sen suorittaminen onnistuu helposti sitä varsinaisesti tehdessä ja se voidaan myös helposti dokumentoida ja osoittaa tehdyt toimenpiteet. Sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittäminen on syytä toteuttaa kuluvan valtuustokauden aikana.

1.5. KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

1.5.1. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tehtävä selkoa tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kuntalain 110 pykälän 3 momentissa todetaan mm. seuraavaa: ”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassaan päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 641.209,88 euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä taseeseen kertynyt ylijäämä oli 6.864.868,06 euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksen käsittelystä kaupunginhallitus esittää, että:

1. Suonenjoen kaupungin vuoden 2018 ylijäämä on 641.209,88 euroa, mikä kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.
2. Taseessa oleva ylijäämä on näin ollen 7.506.077,94 euroa.
3. Kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätöksillä ohjataan rakenneuudistusten etenemistä. Kaupungin talous pidetään tasapainossa valtuuston hyväksymän tasapainottamisohjelman mukaisin toimenpitein.

1.5.2. TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 14.12.2015 § 57 Suonenjoen kaupungin talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2016-2020.

Tasapainottamisohjelman laadintaan osallistui kaupunginhallituksen nimeämä työryhmä, jossa oli edustus jokaisesta valtuustoryhmästä. Lisäksi työryhmässä oli mukana henkilöstöjärjestöjen valitsema edustaja. Työryhmän sihteerinä toimi kaupunginjohtaja.

Toimenpide-ehdotusten joukosta toimikunta kokosi konkreettiset toimenpiteet, joiden toimenpanoon voitiin ryhtyä mahdollisimmin etupainotteisesti ja joiden

vaikuttavuus on arvioitu talouden tasapainottamisen näkökulmasta tarpeelliseksi.

Tasapainottamis toimenpiteiden keskiössä ovat mm. vanhuspalvelujen rakenteelliset uudistukset ja tehostetun palveluasumisen ostopalvelupaikkojen vähentäminen kohti valtakunnan suositusten mukaista tasoa, kaupungin perimien taksojen ja maksujen korottamiset, kaupungin myöntämien vapaaehtoisten avustusten karsinta, investointien kriittinen tarkastelu ja tietoinen rajaaminen alle vuosikatteen. Lisäksi tasapainottamisohjelmassa korostetaan kiinteistöjen tehokkaampaa käyttöä ja tarpeettomista kiinteistöistä luopumista jo tehtyjen linjausten mukaisesti sekä rakenteellisten uudistusten jatkamista ja niihin vaadittavien lisäselvitysten aloittamista.

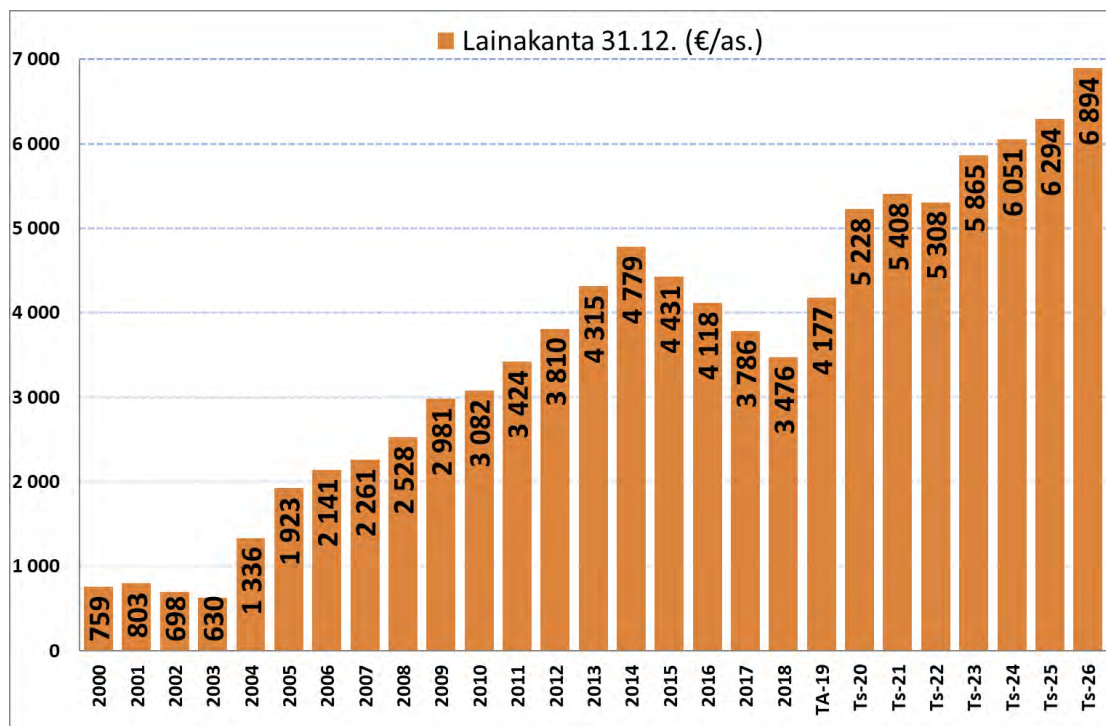
Taloutta on myös tasapainotettu kiinteistöveron korotuksin, joiden myötä kaupungin kiinteistöverojen tuotto kasvoin noin +150.000 euroa. Tasapainotettu talous mahdollisti kunnallisveroprosentin maltillisen alentamisen vuodelle 2017.

Tasapainottamisohjelman toimenpiteillä arvioitiin olevan noin 0,4 milj. euron (ml. kiinteistöverojen korotukset) taloutta tasapainottava vaikutus jo vuodesta 2016 alkaen. Sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan vieläkin suurempia tulevina vuosina, jos kiinteistöihin kohdistuvissa toimenpiteissä löydetään oikeat ja kustannustasoa alentavat ratkaisut ja hallintorakenteita pystytään tiivistämään mahdollisen maakuntauudistuksen myötä.

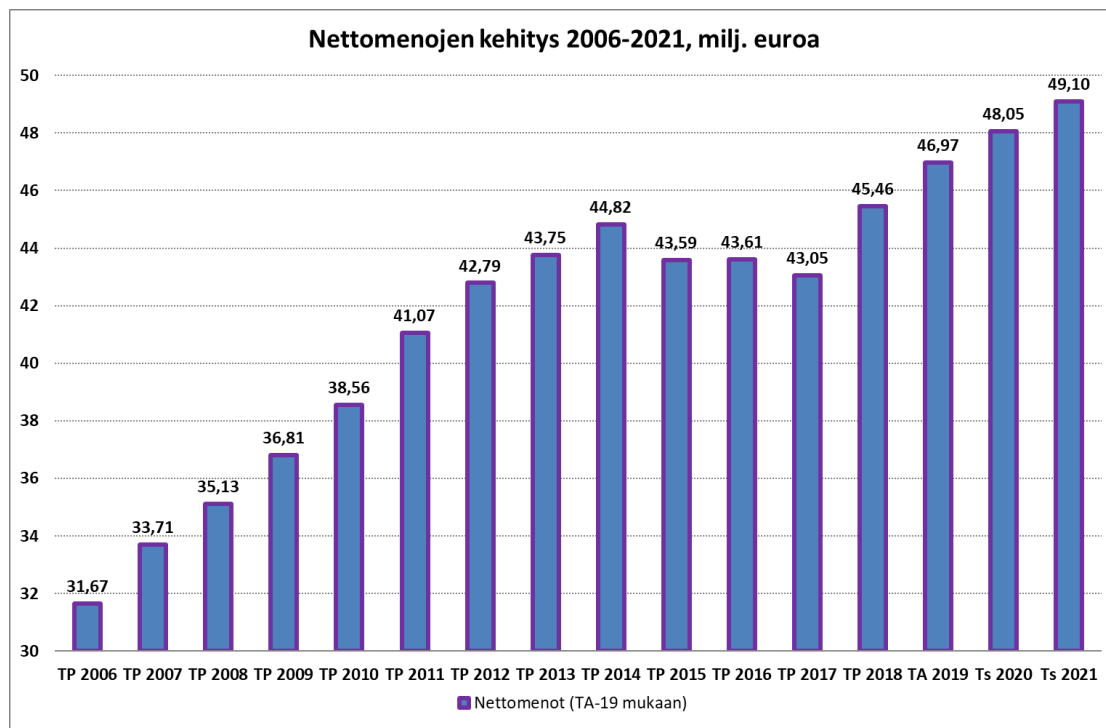
Hyväksytyn tasapainottamisohjelman toteuttaminen luo hyvät edellytykset kaupungin talouden pitämiseksi tasapainossa myös tulevaisuudessa. Maltillinen investointitaso ja vuoden 2015 lisäpoistot hillitsivät poistotason kasvua jo vuodelle 2016. Näin luotiin mahdollisuus ylijäämäisten tilinpäätösten tekemiseen myös lähivuosina.

Kaupungin vuosikate on pysynyt jo viisi peräkkäistä vuotta noin +3,0 milj. eurossa tai sen yli. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulorahoituksen turvin. Kaupungin velkaantuminen taittui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2015-2018 aikana ei ole nostettu lainkaan pitkäaikaista lainaa. Velkoja on pystytty lyhentämään kolmessa vuodessa yhteensä yli 10,0 milj. eurolla.

Tulevien vuosien suurin yksittäinen investointikohde tulee olemaan monitoimihallin rakentaminen. Hankkeen toteuttaminen edellyttää pidättäytymistä muista isoista investoinneista ja tulopohjan vakautta lainanhoitokuluista selviytyäkseen.

Toimintakate kasvoi vuoden 2018 osalta noin +2,4 milj. eurolla (+5,6%). Talousarviossa pysymistä tuki edellisvuosien erinomaiset tulokset, mitkä mahdollistivat toimintakatteen keskimääräistä kovemman kasvun vuoden 2018 osalta. Erityisesti erikoissairaanhoidon kustannustason arvioitu kehitys ja oman palvelutuotannon kustannustason ennakoitua suurempi kasvu luovat paineen vuoden 2019 talousarviossa pysymiselle.

Arvio tulevasta kehityksestä

Jatkossakin kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. On tiedostettava, että veroperusteinen rahoitus (verot ja valtionosuudet) leikkaantui vuonna 2018 yli -0,5 milj. eurolla ja vuodelle 2019 veroperusteisen rahoituksen odotetaan kasvavan liki 1,0 milj. eurolla. Alkuvuoden verotilitykset eivät kuitenkaan tue tätä arviota. Näin ollen kulurakenteen kehitys määrittää pitkälti talouden terveenä pitämisen mahdollisuudet. Rakenteellisissa ja toiminnallisissa uudistuksissa on edettävä hyväksytyn tasapainottamisohjelman mukaisesti suunnitelmakauden loppuun saakka.

Myös kuntatalous on suurten muutosten edessä. Arviointi on edelleen hankalaa kaatuneen maakunta- ja sote-uudistus myötä. Paineet sote-palvelujen kehittämisen kasvavat ja erikoissairaanhoidon kustannuskehitys on kovempaa kuin kuntien tulopohjan kasvun arvioidaan olevan. Väestö ikääntyy ja vähenee ennakoitua nopeammin.

Kuntien verotulopohja, valtionosuusjärjestelmä, rahoitusriskit sekä kokonaisuuden toimivuus ja hallinta tulevat olemaan lähitulevaisuudessa linjattavia kokonaisuuksia valtakunnan päätöksenteossa. On varauduttava siihen, että ylimenokausi uuteen järjestelmään tulee olemaan haasteellinen. Kasvavista menopaineista ja epävarmuudesta johtuen uusien ja pysyväisluonteisten kustannuksia lisäävien toimenpiteiden aloittamista tulee välttää.

Suonenjoen kaupungin ylijäämäinen talous antaa hivenen liikkumavaraa kaupungin kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntalaki 65.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (Kuntalaki 65.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttö- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (Kuntalaki 65.4 §). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- ja tuloerälle.

Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa (Kuntalaki 69 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden (Kuntalaki 71.2 §) toteutuminen. Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen ja tavaroiden määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskeva tavoite. Tavoite on pyrittävä johtamaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja asettamaan määrää tai laatua ilmaisevana tunnuslukuna. Toiminnallinen tavoite voidaan määritellä myös sanallisesti, kuitenkin niin, että sen toteutumista on mahdollista arvioida.

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimille myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimille asettama tehtävä, hanke tai tulolajikohtainen tulotavoite.

Toteutumisvertailussa tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus.

2.1.1. STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN SEURANTA

Toiminnalliset kehittämishankkeet ja -tavoitteet vuosina 2018-2022, vastuuhenkilönä kaupunginjohtaja Juha Piironen

Menestystekijät	Arviointikriteeri	Tavoite	Seuranta
TALOUS: Talouden tasapaino	Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen	Sitoutuminen talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteisiin. Taseessa on ylijäämää vuoden 2022 lopussa. Tulojen ja menojen tasapainon säilyttäminen maakuntaudistuksen yhteydessä.	Tavoite on jo toteutunut vuoden 2016 aikana. Kaupungin talous vahvistui myös vuoden 2018 osalta. Maakuntaudistus ei toteudu.
ELINVOIMA: Kannustava elinkeinopolitiikka	Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja positiivinen työllisyyskehitys Suonenjoella.	Yhteistyölle edistetään työvoimaan saatavuutta. Oppilaitosyhteistyössä on onnistuttava.
		Yritysten toimintaedellytysten mukaisten tietoliikenneyhteyksien turvaaminen.	Sopimus valokuituverkon rakentamisesta yhteistyössä MPY:n kanssa syntyi v. 2018.
	Suonenjoen hyvä liikenteellinen tavoitettavuus	Aseman seudun kehittäminen ja raideliikenteen toimintaedellytysten edistäminen.	Aseman seudun perusparannus on luonut mahdollisuuden keskusta-alueen edelleen kehittämiselle.
		Vaikuttaminen 9-tien turvallisuuden ja liikennejärjestelyjen parantamiseen.	Vaikuttavuus kanavia on käytetty niin maakuntaliiton, ELY-keskuksen kuin myös kansanedustajien suuntaan.
ELINVOIMA / VETOVOIMA: Aktiivinen maankäyttö- ja asuntopolitiikka	Laadukas ja monipuolinen tontti- ja asuntotarjonta	Riittävä ja ennakoiva asunto- ja teollisuustonttien kaavoitus.	Maapoliittinen ohjelma on hyväksytty valtuustossav. 2017 aikana. On toteutettu asumiseen liittyviä selvityksiä.
		Tonttimarkkinoinnin tehostaminen ja asuntotuotannon edistäminen.	Toimenpiteitä on tehty. Rakentaminen ei ole lähtenyt vielä käyntiin. Maa-alueiden hankinnassa on edetty.
	Viihtyisä kaupunkikuva ja keskusta-alueen kehittäminen	Vuorovaikutteinen yhteistoiminta eri toimijoiden kanssa. Torialueen tarkoituksenmukainen kunnostaminen.	On edistynyt. Torialueen kunnostaminen on siirtynyt suunnitelmavuosille 2020-2022.
VETOVOIMA / HYVINVOINTI: Hyvät peruspalvelut	Lähipalvelujen turvaaminen suonenjokelaisille maakuntaudistuksen yhteydessä	Arjen sujuvuutta ja turvallisuutta tukevien peruspalvelujen tavoitettavuus Suonenjoelta	Peruspalvelujen tavoitettavuus on hyvä Suonenjoella.
		Ennakoivaan ja ennaltaehkäisevään työhön panostaminen	Resurssien kohdentamisen painopiste. Erityisesti vapaa-ajan ja lasten ja nuorten palvelujen osalta. LAPE, HYTE, Voimaavanhuteen, Liikuntaneuvonta
	Omaehtoisen toiminnan edistäminen. Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.	Monipuolinen vapaa-ajanpalvelujen tarjonta. Käytön aktivointi ja saavutettavuuden turvaaminen	On Suonenjoella huippuluokkaa.
		Hyvinvointikertomuksen laadinnan jatkaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Päivitystyö ja osallistaminen toteutetaan v. 2019 aikana.
VAIKUTTAVUUS: Tehokas toimintatapa	Ammattitaitoinen, motivoitunut ja sitoutunut henkilöstö sekä tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne	Tavoitellun palvelutason ja tarkoituksenmukaisen henkilöstömäärän yhdistäminen.	Henkilöstömäärän kehitys on jatkanut kasvuaan vuoden 2018 aikana. Osittain taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
		Henkilöstön työhyvinvoinnin kartoittaminen toimialoitain.	Työ on kesken. Sähköisen kyselypohjan käyttöönottoa. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
	Päätöksenteon delegointi ja uusittu kuntastrategia.	Uudistuneen kuntalain velvoitteiden täyttäminen ja uuden kuntastrategian jalkauttaminen läpi organisaation.	Henkilöstön ja esimiesten kouluttaminen ja osallistaminen toteutuu v. 2019 aikana.
		Asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet.	Ovat parantuneet konkreettisten toimenpiteiden ansiosta. Mm. tarveselvitykset ja sähköiset kanavat.
	Vaikuttava omistajaohjaus	Säännöllinen, aktiivinen ja vuorovaikutteinen toiminta. Konserniohjeiden päivittäminen.	Säännöllinen osallistuminen. Ohjeen päivittäminen on kesken.
VIESTINTÄ:	Positiivisen mielikuvan kehittäminen ja Suonenjoen imagon vahvistaminen	Suonenjoen markkinointi ja erilaisten viestintäkanavien hyödyntäminen. Viestintäsuunnitelman laadinta.	Työryhmämuotinen kehitysideoiden toteuttaminen ja valmistelu tapahtuu v. 2019 aikana.

2.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa on valtuusto asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Valmistus omaan käyttöön esitetään vastaavalla tavalla kuin se on hyväksytty talousarviossakin, joko tehtävän kohdalla vähennysrivinä valmistus omaan käyttöön tai toimintamenojen vähennyksenä.

Käyttötalouden määrärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden lautakuntatasolla.

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

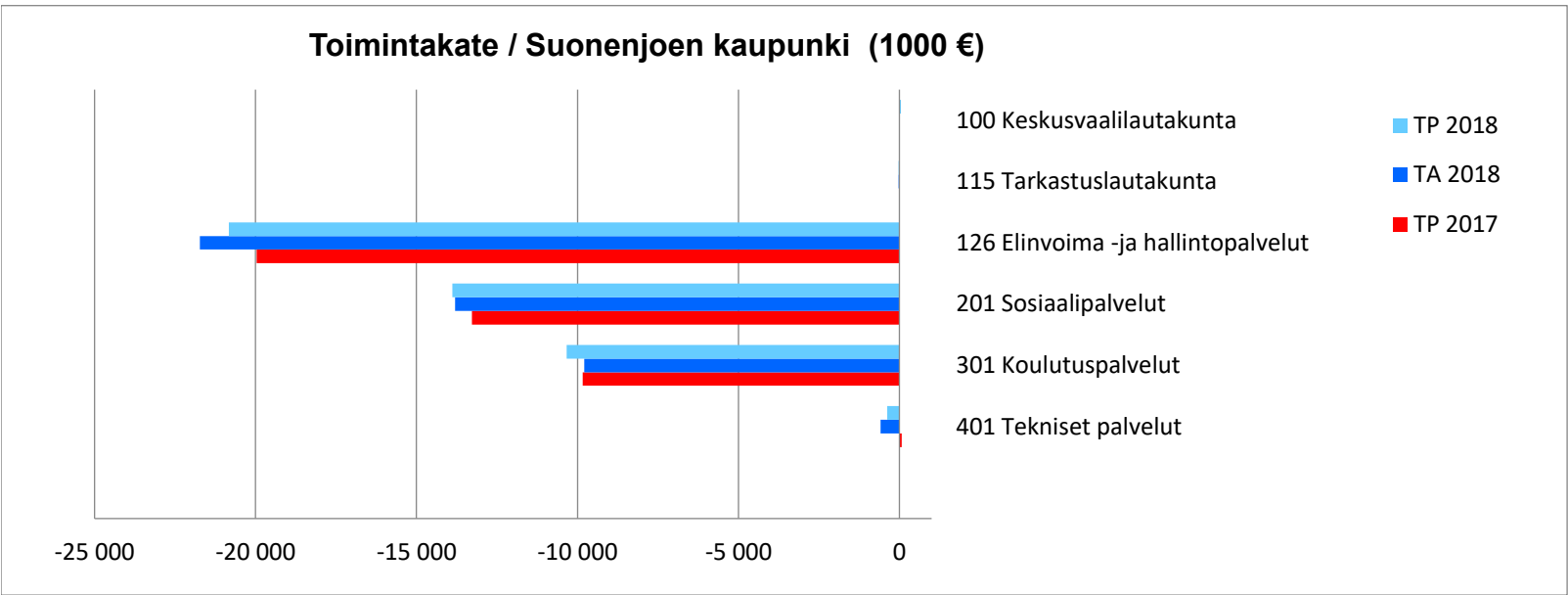
Toimielin: Suonenjoen kaupunki
Tulosalue:
Vastuuhenkilö:
Tilitunnus: 002 Suonenjoen kaupunki

Talous, €	Toteutuma 2017	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	11 520 125	10 885 200	0	10 885 200	11 200 977	315 777	-2,8
Valmistus omaan käyttöön	56 024	50 000	0	50 000	60 353	10 353	7,7
Toimintamenot	-54 624 154	-56 870 000	0	-56 870 000	-56 725 041	144 959	3,8
Toimintakate	-43 048 004	-45 934 800	0	-45 934 800	-45 463 711	471 089	5,6
Suunnitelmapoistot	-2 404 135	-2 625 000	0	-2 625 000	-2 290 960	334 040	-4,7
Netto	-45 452 140	-48 559 800	0	-48 559 800	-47 754 671	805 129	5,1

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai menolajikohtaisesti myöntämä euro-määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle tehtävä, vastuuyksikkö tai tulolajikohtaisesti asettama sitova tulotavoite.

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia bruttomääräisinä. Määrärahat otetaan talousarvioon suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Vastuhenkilö: Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Tilitunnus: 100

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot		20 000	0	20 000	13 017	-6 983	-34,9
Toimintamenot	-12 737	-29 900	0	-29 900	-12 974	16 926	-56,6
Toimintakate	-12 737	-9 900	0	-9 900	43	9 943	-100,4
Suunnitelmapoistot				0	0	0	
Vyörytykset				0	0	0	
Netto	-12 737	-9 900	0	-9 900	43	9 943	-100,4

Vaalilain 13 pykälän mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnallisia vaaliviranomaisia ovat kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalipäivän äänestyksestä vaalipaikoilla huolehtivat vaalilautakunnat, ennakkoäänestyksen toimittamisesta laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat.

Vaalilain 181 pykälän mukaan kunta vastaa

- keskusvaalilautakunnan menoista
- vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista ja
- ennakkoäänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista.

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentin vaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2018 järjestettiin presidentin vaalit, jonka vaalipäivä oli sunnuntai 28.1.2018. Vuodelle 2019 osuu niin eduskunta- kuin myös europarlamenttivaalit. Maakuntavaaleja ei järjestetä kaatuneen maakuntauudistuksen myötä.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot						0	
Tuet ja avustukset		20 000		20 000	13 017	-6 983	-34,9
Vuokratuotot		0		0		0	
Muut toimintatuotot		0		0		0	
Toimintatuotot		20 000	0	20 000	13 017	-6 983	-34,9
Palkat ja palkkiot	-8 408	-18 000		-18 000	-9 469	8 531	
Henkilösivukulut	-76	-4 000		-4 000	-1 130	2 870	
Henkilöstökulut yhteensä	-8 484	-22 000	0	-22 000	-10 599	11 401	
Palvelujen ostot	-2 486	-4 700		-4 700	-2 257	2 443	
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-665	-2 500		-2 500	-119	2 381	
Avustukset						0	
Vuokratulot						0	
Muut toimintakulut	-1 103	-700		-700		700	
Toimintakulut	-12 737	-29 900	0	-29 900	-12 974	16 926	
Toimintakate	-12 737	-9 900	0	-9 900	43	9 943	
Suunnitelman mukaiset poistot		0		0		0	
Vyörytykset		0		0		0	
Ylijäämä / Alijäämä	-12 737	-9 900	0	-9 900	43	9 943	

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2015		3 660				
Europarlamenttivaaleissa 2014	Äänestäneet	1 928				
Presidentinvaaleissa 2018	suonenjokelaiset	3 764		3600	3 764	
Kunnallisvaaleissa 2017		3 388	3 388			

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2015		58,5				
Europarlamenttivaaleissa 2014	Äänestysprosentti	31,2				
Presidentinvaaleissa 2018		60,9		60,0	60,9	
Kunnallisvaaleissa 2017		56,2	56,2			

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö: Tarkastuslautakunta / Tilintarkastaja
Tilitunnus: 115

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio- toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-18 698	-22 700		-22 700	-24 297	-1 597	29,9
Toimintakate	-18 698	-22 700	0	-22 700	-24 297	-1 597	29,9
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	-370	-300		-300	-455	-155	23,0
Netto	-19 068	-23 000	0	-23 000	-24 752	-1 752	29,8

Vastuutilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuuston valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto on valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n vuosiksi 2013-2016 ja lisäksi valintapäätökseen sisältyy optio koskien vuosia 2017-2018.

Tilintarkastuspalveluja hankitaan vuosittain enintään 25 päivää. Vuodelle 2019 tarkastuspäiviä hankitaan noin 20.

Tarkastuspalvelujen hankinta on mitoitettu siten, että tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä.

Kaupungin konserniohje edellyttää, että konserniin kuuluvan yhteisön on valittava tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön palveluksessa oleva tilintarkastaja tai sellaisen yhteisön tarkastaja, jolla on yhteistyösopimus kaupungin tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnalla on kolme päätehtävää. Tarkastuslautakunnalla on vastuu:

- valtuuston toimikautta vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä,
- valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta
- valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnista

Keskeiset tarkastustoiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta määrittää vuotuisissa arviointisuunnitelmissa kunkin vuoden arvioinnin painopistealueet. Arviointisuunnitelmat laaditaan siten, että valtuustokauden aikana kaikki kaupungin toiminnot tulevat arvioinnin kohteeksi. Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä kohteita arvioidaan useamminkin. Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastuksen asianmukaista suorittamista ja saa raportteja tilintarkastuksen toteutumisesta ja tarkastushavainnoista ennalta laadittuun suunnitelmaan pohjautuen.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio- toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	
Vuokratuotot	0	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Palkat ja palkkiot	-2 590	-3 500		-3 500	-4 881	-1 381	88,5
Henkilösivukulut	-62	-700		-700	-67	633	8,3
Henkilöstökulut yhteensä	-2 652	-4 200	0	-4 200	-4 948	-748	86,6
Palvelujen ostot	-15 981	-18 400		-18 400	-19 346	-946	21,1
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-7	-100	0	-100	-3	97	-62,9
Avustukset	0		0			0	
Vuokratulot	0		0			0	
Muut toimintakulut	-58		0			0	
Toimintakulut	-18 698	-22 700	0	-22 700	-24 297	-1 597	29,9
Toimintakate	-18 698	-22 700	0	-22 700	-24 297	-1 597	29,9
Suunnitelman mukaiset poistot						0	
Vyörytykset	-370	-300		-300	-455	-155	23,0
Ylijäämä / Alijäämä	-19 068	-23 000	0	-23 000	-24 752	-1 752	29,8

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Kunnan pysyvät toimitukset	lkm	9	9	9	
Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	lkm	10	10	10	
Tytäryhteisöt	lkm	4	4	4	
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus. Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen.	Tarkastuspäivät / vuosi	20	20	26	30,0
Lautakunnan kokoukset	Kokoontumiskerrat	8	8	8	0,0

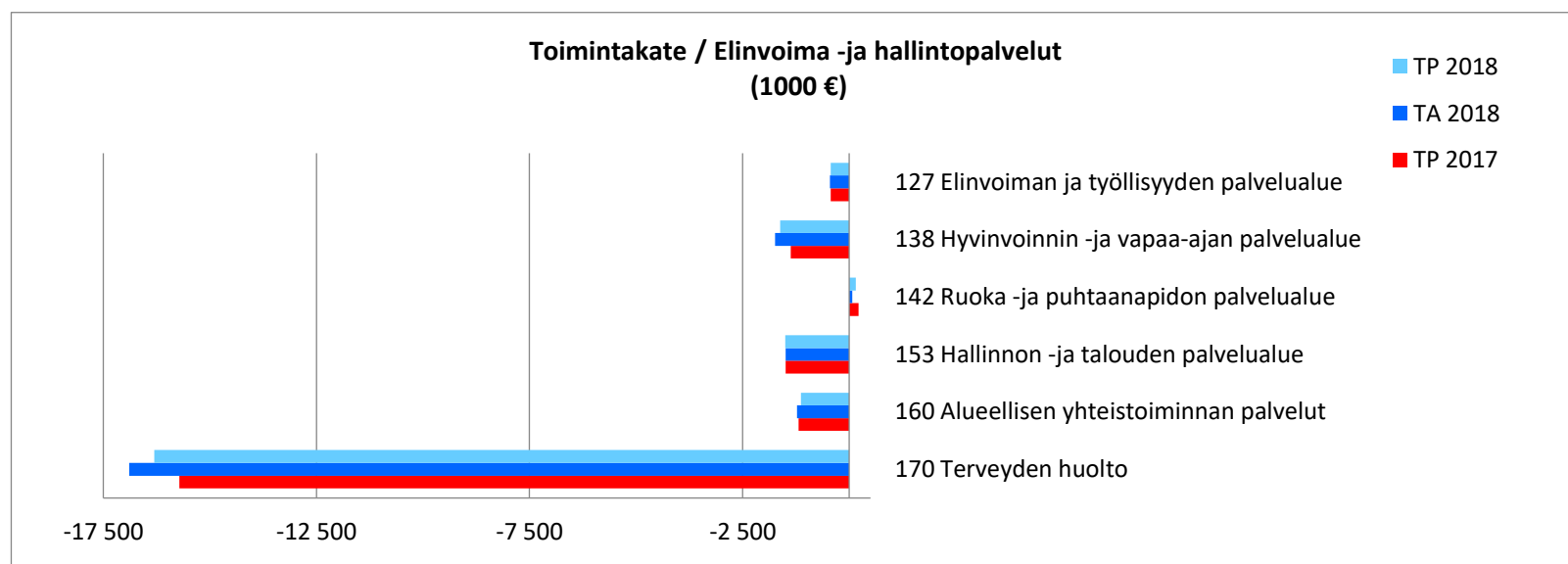
KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	2 812 145	2 867 100	0	2 867 100	3 044 505	177 405	8,3
Toimintamenot	-22 780 846	-24 600 800	0	-24 600 800	-23 873 803	726 997	4,8
Toimintakate	-19 968 702	-21 733 700	0	-21 733 700	-20 829 299	904 401	4,3
Suunnitelmapoistot	-200 532	-211 300	0	-211 300	-222 562	-11 262	11,0
Vyörytykset	551 934	550 900	0	550 900	538 622	-12 278	-2,4
Netto	-19 617 300	-21 394 100	0	-21 394 100	-20 513 239	880 861	4,6

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot	2 341 120	2 315 100		2 315 100	2 417 309	102 209	3,3
Maksutuotot	235 988	294 200		294 200	312 138	17 938	32,3
Tuet ja avustukset	206 707	229 500		229 500	216 552	-12 948	4,8
Vuokratuotot	4 472	4 000		4 000	4 508	508	0,8
Muut toimintatuotot	23 858	24 300		24 300	93 998	69 698	294,0
Toimintatuotot	2 812 145	2 867 100	0	2 867 100	3 044 505	177 405	8,3
Palkat ja palkkiot	-2 681 898	-3 051 400		-3 051 400	-3 139 592	-88 192	17,1
Henkilösivukulut	-884 394	-1 038 400		-1 038 400	-889 068	149 332	0,5
Henkilöstökulut yhteensä	-3 566 292	-4 089 800	0	-4 089 800	-4 028 660	61 140	13,0
Palvelujen ostot	-17 932 842	-19 315 200		-19 315 200	-18 627 515	687 685	3,9
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-538 096	-559 300		-559 300	-635 854	-76 554	18,2
Avustukset	-230 080	-168 000		-168 000	-135 356	32 644	-41,2
Vuokrakulut	-409 891	-429 500		-429 500	-413 002	16 498	0,8
Muut toimintakulut	-103 646	-39 000		-39 000	-33 416	5 584	-67,8
Toimintakulut	-22 780 847	-24 600 800	0	-24 600 800	-23 873 803	726 997	4,8
Toimintakate	-19 968 702	-21 733 700	0	-21 733 700	-20 829 299	904 401	4,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-200 532	-211 300		-211 300	-222 562	-11 262	11,0
Vyörytykset	551 934	550 900		550 900	538 622	-12 278	-2,4
Ylijäämä / Alijäämä	-19 617 300	-21 394 100	0	-21 394 100	-20 513 239	880 861	4,6

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Palvelualue: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja

Palvelualue: 127 Elinvoiman ja työllisyyden palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	87 056	75 000		75 000	94 268	19 268	8,3
Toimintamenot	-517 408	-529 600		-529 600	-523 391	6 209	1,2
Toimintakate	-430 352	-454 600	0	-454 600	-429 124	25 476	-0,3
Suunnitelmapoistot				0		0	
Vyörytykset	-5 857	-4 600		-4 600	-5 803	-1 203	-0,9
Netto	-436 209	-459 200	0	-459 200	-434 927	24 273	-0,3

Toiminta-ajatus

Elinkeinotoimen tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä kaupungissa. Elinkeinoelämän edistämistoimenpiteinä tarjotaan aloittaville yrityksille perustamisneuvontaa sekä kehitetään toimivien yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä edistetään uusien yritysten syntymistä ja muuttamista alueelle.

Suonenjoen kaupungin elinkeinotoimen palvelut tuottaa vuonna 2018 Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, joka perustettiin vuoden 2015 alusta yhdessä Keitele, Pielaveden, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kuntien kanssa jatkamaan Sisä-Savon seutuyhtymän toimintaa.

Suonenjoen kaupungilla on elinkeinoasiamies, jonka palvelut ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrowlta. Palveluun kuuluu mm. toimialavapaata ja maksutonta neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville henkilöille sekä yritystoimintaansa kehittäville toimiville yrityksille. Elinkeinoasiamies on usein kunnan yrityspalveluiden ensimmäinen yhteydenottopiste. Palveluun kuuluu myös TE-toimistojen starttilausuntojen kirjoittamiset aloittaville yrityksille. Futurian tilojen varaus- ja markkinointipalvelu ostetaan myös kehitysyhtiö Savogrowlta.

SavoGrown alueella on solmittu sopimukset Yritys-Suomi sekä Uusyrityskeskus palvelukokonaisuudesta. Sopimusten tarkoituksena on parantaa ja tehostaa keskeisten alueen yritys- ja elinkeinotoiminnan palveluorganisaatioiden yhteistyötä yritysten perustamisessa, kehittämisessä ja sijoittumisessa seudulle sekä näihin liittyvää osaamisen kehittämistä, viestintää ja markkinointia. Suonenjoen elinkeinoasiamies vastaa Uusyrityskeskuksen aloittavien yritysten neuvontaprosessista yhtiön alueella. Itse neuvontatyön tekee kunkin kunnan nimetty elinkeinoasiamies.

SavoGrow tuottaa omistajakuntiensa kunnalliset elinkeino- ja kehittämispalvelut. Alueen kärkitoimialoina ovat elintarvike- ja marjaosaaminen, palvelut sisältäen matkailun sekä puu- ja metalliteollisuus. Elintarvikekehityksessä ja marjaosaamisessa palvelut ovat valtakunnallisia. Nousevina aloina ovat mm. biotalous ja eri sisällöntuotantoalat. Kehittämishankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Työhön osallistuvat kehitysyhtiön vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi kehittämishankkeiden henkilöt. Savogrown kuntaosuus vuodelle 2018 on 187 263 euroa.

Maakunnallisiin ja alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin osallistutaan kehittämissyhtiön kautta. EU-rakennerahastojen ohjelmakausi 2014-2020 on parhaillaan menossa. Ohjelmakauden hanketoimintaa ohjaa kuntien ja elinkeinoyhtiön strategiat.

Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka ry toteuttaa Leader-ohjelmaa 2014-2020. Ohjelman toiminta-alueena on Suonenjoen kaupunki, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä kaava-alueen ulkopuolinen osa Varkauden kaupungista. Ohjelman kuntaosuus on jaettu toiminta-alueen kuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Suonenjoen kaupungin osuus vuonna 2018 on 33 724 €.

Työllistämistoimin pyritään aktivoimaan ja luomaan työtä pitkään työttömänä olleille henkilöille. Työllistämistä toteutetaan yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Kasvuhakuisen kuntastrategian jalkauttaminen. Keskeinen painopiste osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen suonenjokelaisiin yrityksiin.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos kpl / %	
Elinkeinotoiminnan kehittyminen ja työllisyyden parantaminen	Perustetut uudet yritykset	20	30	24	-6	-20,0
	joista useamman kuin yhden henkilön työllistävät yritykset	3	3	1	-2	-66,7
	Kontaktoidut yritykset / kpl	770 tapahtumaa, 181 toimijan kanssa	120	530 tapahtumaa, 210 toimijan kanssa.		0,0
Työllisyys	Työttömyysprosentti 31.12.	10,80 %	< 10,00 %	9,80 %	-1,0 %-yks.	-9,3 %
Kaupungin työllistämät henkilöt	Lukumäärä	22	15	21	6	40,0
Työllistettyjen henkilöiden työ määrä kuukausina	Työkuukausi	132	120	132	12	10,0

Työllistämistukipalkat ja henkilösivukulut	€	217 912	171 400	161 294	-10 106	-5,9
Työllistämistuki valtiolta	€	86 356	75 000	92 826	17 826	23,8
Työllistämissuunnitelma: Työkuukaudet yhteensä	Työkuukausi	132	90	132	42	46,7

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Palkkatukityöllistämässä kaupungin rooli on ollut viime vuosina pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hillitsemisessä, TYP-työssä ja velvoitetyöllistämässä. Tämän lisäksi työllistymistä edistäviä uusia toimintamalleja, kuten ryhmäohjausta on kehitetty yhteistyössä paikallisten yritysten ja työllisyyttä tukevien yhdistysten, kuten ViaDia ja Tehdään itse ry, kanssa.

Kaupungin tarjoama nuorten työllisyysseteli otettiin käyttöön erittäin hyvin. Setelillä työllistyi kesätöihin 74 (v. 2017:26) nuorta kahdeksaantoista eri yritykseen. Kaupunki työllisti kesätöihinsä yhteensä 35 nuorta (v. 2017:34). Kesätöiden tavoitteena on tarjota mahdollisimman monelle nuorelle ensimmäinen mahdollisuus saada työkokemusta.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
SavoGrown liiketoimintasuunnitelman jalkauttaminen ja edunvalvonta	K / E	Aktiivinen osallistuminen strategiatyöhön	Strategiatyö on aloitettu v. 2018 aikana. Valmiiksi v. 2019 yhtiökokoukseen.
Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen	K / E	Liikenteellinen tavoitettavuus	Osittain toteutunut. Tavoitettavuus on hyvällä tasolla. Painopisteenä raideliikenteen ja 9-tien toimintaedellytysten turvaaminen sekä kehitys mahdollisuudet. Panostusta myös liikenneturvallisuuteen.
		Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus	Yhteistyön tiivistäminen niin oppilaitosten kuin myös Suonenjokelaisten yritysten välillä on toteutunut. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus vaatii jatkuvaa panostusta ja yhteistoimintaa tulosten saavuttamiseksi myös tulevina vuosina.
Yhteistyön tiivistäminen kehitysyhtiön osakaskuntien ja yrittäjien kanssa	K / E	Elinkeinoneuvottelijoiden yhteistyö	Osittain toteutunut. Vaatii uudenlaisten toimintamallien ja käytänteiden luomista.
		Kaupungin johtoryhmän osallistaminen elinkeinopoliittisten hankkeiden toteuttamiseen	On toteutunut. Elinkeinotoimen edustajan mukanaolo johtoryhmässä on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi. Tuonut niin tietoisuutta kuin myös paneutumista elinvoima-asioiden eteenpäin viemiseksi läpi toimialojen. Parantanut myös tiedon kulkua.
Työttömien määrä	ELY-keskuksen tilasto	Työttömyyden vähentäminen.	Pitkäaikaistyöttömät väheni 82 henkilöstä 61 henkilöön v. 2018 aikana.

300 ja 1000 päivää työttömänä olleiden ja TYP-asiakkaiden määrä ja työllisyyskoordinaattorin kontaktien määrä.	Kelan tilasto, TYP-järjestelmän tiedot, koordinaattorin raportti	Pitkään työttöminä olleiden aktivointi, osittainen ja kokoaikainen työllistyminen.	Työllisyyskoordinaattorin kontaktien määrä on säilynyt hyvällä tasolla. Ollen yli 150 kontaktia v. 2018. Matalankynnyksen palvelujen käyttöönottoa.
Keskitetty koululaisten kesätyöllistäminen työllisyysbudjetista.	Kesätyöntekijöiden määrä.	Tarkempi suunnitelma kesätyöpaikoista tehdään yhteistyössä toimialojen kanssa.	Kaupunki työllisti 35 nuorta kesätöihin ja 74 nuorta hyödynsi kaupungin tarjoaman kesätyösetelin muussa kesätyössä.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja
Palvelualue: 138 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	493 693	693 200		693 200	640 048	-53 152	29,6
Toimintamenot	-1 863 301	-2 434 400		-2 434 400	-2 255 538	178 862	21,1
Toimintakate	-1 369 608	-1 741 200	0	-1 741 200	-1 615 490	125 710	18,0
Suunnitelmapoistot	-117 166	-111 400		-111 400	-136 726	-25 326	16,7
Vyörytykset	-29 979	-33 700		-33 700	-35 610	-1 910	18,8
Netto	-1 516 753	-1 886 300	0	-1 886 300	-1 787 826	98 474	17,9

Toiminta-ajatus

Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualueeseen kuuluvat kansalaisopisto, kirjasto,- kulttuuri,- nuoris- ja liikunta palvelut. HyVa-palvelualue on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia. Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualue edistää aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa. Aktivoi suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. HyVa-palvelualue edistää suonenjokelaisten osallisuutta ja arjen hyvinvointia.

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto, toimialueensa Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiikka koulutusta, asukkaita aktivoivaa muuta toimintaa sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Etsivä nuorisotyö on siirtynyt kaupungin omaksi toiminnaksi ja nuorisopalveluiden uudesta koulutyöhön painottuneesta nuorisotyöstä on saatu hyvää palautetta. Liikuntapalveluissa aloitettiin paikallisen liikuntaneuvonnanmallin kehittäminen hankkeella, johon saatiin AVI:lta avustusta. Uuden uimahallin ja liikuntatilan hanketyö eteni avustuksen hakuvaiheeseen. Uimahallin sunnuntai aukioloaikoja jatkettiin nykyresurssien puitteissa. Kirjastopalveluissa keskityttiin sosiaaliseen vahvistamiseen ja digineuvontaan panostamiseen muiden toimialojen ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa. Kansalaisopiston laajeneminen kattamaan Leppävirran oli iso prosessi.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Kirjaston Lainat	Kpl	73 993	100 000	71 816	-3 %
Kirjaston Käynnit	Käyntikerta	52 205	60 000	55 666	7 %
Kirjaston nettokulut € / asukas	€	52	51	47	-10 %
Kulttuuritapahtumat	Tapahtuminen määrä	52	35	47	-10 %
Kulttuuritapahtumat	Kävijämäärä	5 901	5 000	4358	-26 %
Museot	Kävijämäärä	868	1 100	842	-3 %
Kellarikallerian näyttelyt	Näyttelyiden määrä	16	20	20	25 %
Kellarikallerian näyttelyt	Kävijämäärä	3 906	4 000	3801	-3 %
Konservatorio	Maksuosuus €	73 000	72 000	73 000	0 %
Konservatorio	Oppilaspaikka € / op.	1 280,70	1 280,70	1280,70	0 %
Nuorisotoimi	Toimintakerrat	175	200	182	
	Osallistuneet	2 819	3 000	2 870	
Etsivä nuorisotyö	Nuoret	20	40	34	70 %
Leirit ja ja tenavaparkki	Osallistuneet	64	75	75	
	Vuorokaudet	14	18	18	
Nuorisotoimen kerhotoiminta	Kerhot	1	4	2	
	Osallistuneet	18	40	35	
Uimahalli	Kävijät	36 356	44 000	36 675	1 %
Kuntosali	Kävijät	10 323	11 000	10 032	-3 %
Liikuntaryhmät	Ryhmien lukumäärä	19	20	23	
	Osallistujat	6 356	5 500	6530	
Kansalaisopisto opetustunnit yhteensä	kpl / vuosi	11 080	17 800	16 085	45 %
Kansalaisopiston opetustunnin hinta (koskee valtionosuustunteja)	€ / opetustunti	72,00	80,00	71	
Kansalaisopiston käytetyt opiskelijapaikat		5 830	9 000	7 939	36 %

Avustukset					
Nuorisotoimi		2 145	3 000	1 039	
Liikuntatoimi		19 825	22 000	17 017	
Kulttuuritoimi		3 300	5 000	5 000	

Tilinpäätöksessä näkyvät Nuorten bändihankkeen; The FinEst Band Camp toteuttaminen ajalle 1.1.2018-31.7.2020 sekä Suonenjoen kotiseutumuseon ja -arkiston luettelointi.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Tiedonhankinnan opetus / kirjasto	Oppilasmäärä	Tiedonhaun opettaminen eri ikäryhmille erikseen laaditun opetussuunnitelman perusteella.	Opetuskertoja oli 27, tunteja 28 ja osallistujia 419
Digineuvonta / kirjasto	Opetuskerrat ja niihin osallistuneet asiakkaat	Kuntalaisten digitaalisten toimintavalmiuksien parantaminen.	Varattuja opetuskertoja 10 ja niihin osallistuneita 2. Lisäksi Savonetin vertaisohjausta 27 kertaa, joihin osallistui 2-3 asiakasta/kerta.
Kirjavinkkaukset / kirjasto	Vinkkausten määrä ja niihin osallistuneet oppilaat.	Lasten ja nuorten lukutaidon edistäminen.	Vinkkauksia 7, tunteja 9 ja osallistujia 113
Museoiden ja Kellarikallerian ylläpito ja saavutettavuus. Näyttelyiden ja tapahtumien määrän ja laadun ylläpito ja saavutettavuus.	Tiedotuksen levikki ja laatu. Käytännön järjestelyt.	Alueen toimijat ovat tietoisia toisistaan ja syntyy yhteistyötä. Luodaan toimijoille joustavia toimintamahdollisuuksia.	Alueen toimijoiden luontevan yhteistyön mahdollistaminen tiedotusta parantamalla (sähköpostitse, yhteisiä tapaamisia järjestämällä). Tuettiin toimijoita olemalla apuna tiedotuksessa ja koordinoinnissa.
Nuorisotilat ja uusi nuoriso-ohjaaja mahdollistavat toiminnan laajentamisen sekä pienryhmän toiminnan aloittamisen.	Kerhojen määrä sekä osallistuneet nuoret.	Erilaiset ryhmät ja "kutsukerhotoiminta".	Kerhotoiminta aloitettiin syksyllä 2018, yläkouluikäisten sähkökerholla sekä yhdellä alakouluikäisten kutsukerholla.
Päiväleiritoiminta sekä toimintaleirit kesällä.	Osallistuneiden lasten määrät toiminnoissa	Saada täydet ryhmät toimintoihin sekä auttaa kouluikäisten lasten perheitä hoitojärjestelyissä.	Päästiin tavoitteeseen.
Etsivä nuorisotyö. 1.8.2018 alkaen aloitetaan kokonaan omana toimintana.	Tilastointiohjelmat Parent ja Sovari, joilla seurataan nuorten asiakkaiden määriä, tilanteita ja niiden etenemistä.	Tavoittaa ns. "kadonneet nuoret" , jotka eivät ole palveluiden piirissä tai kiinnittyneet opiskeluihin tai työelämään. Yhteistyössä nuorten työpajan kanssa.	Toiminta on saatu käyntiin ja toiminnan kehittäminen jatkuu edelleen.
Liikuntatoimella on 18 erilaista liikuntaryhmää, jotka on suunnattu pääosin liikuntarajoitteisille ja pitkäaikaissairaille ihmisille.	Osallistujia / ryhmä	Järjestetään olemassa olevat ryhmät, sekä tarvittaessa lisätään ns. täsmäryhmiä.	Toimintaa saatiin lisättyä 23 ryhmää.

Liikuntatoimi ja uimahalli ovat mukana yhteistyökumppaneina järjestämässä tapahtumia ja tempauksia. Kehitetään edelleen kuntalaisille suunnattua liikuntaneuvontaa. Viedään Voimaa vanhuuteen - hanketta eteenpäin omilla osaamisaloilla. Tehostetaan edelleen Liikkuva koulu -hanketta erityisesti yläkoulussa ja lukiossa. Olla mahdollisuuksien mukaan mukana koulujen kerhotoiminnassa.	Tutustutetaan kuntalaiset uimahallin ja kuntosalin palveluihin. Kannustetaan kaikkia ikäryhmiä omatoimiseen liikkumiseen. Pyritään liikunnallistamaan yläkoululaisten oppitunteja sekä välitunteja.	Lisätään liikuntatoimen näkyvyyttä. Tuodaan oma työpanos Liikkuvaan kouluun sekä koulujen kerhotoimintaan.	Liikuntaneuvonnan toimintamallin rakentaminen aloitettiin omarahoitteisesti syksyllä 2018. Haettiin aluehallintovirastolta avustusta toiminnan jatkumisesta ja kehittämisestä. Liikuntaneuvonnan aloitti syksyllä 2018, 25 asiakasta.
Uimahallin toimintaa ylläpidetään ja kehitetään mahdollisuuksien mukaan. Järjestetään lapsille ja aikuisille uimakouluja sekä tekniikka kouluja. Vesipeuhuloita ja vesileikkikouluja.	Osallistujat / ryhmät	Kuntalaisten uimataidon ja uintiharrastuksen lisääminen.	Lasten kesäuimakoulut pidettiin suunnitellusti. Osallistuttiin erilaisiin tapahtumiin sidosryhmänä sekä pidettiin muutamia omia tapahtumia !
Asiakkuus / kansalaisopisto	Kurssiarviointien yleisarvosana opiston toiminnasta on 4 tai yli	Asiakastytyväisyyden seuraaminen ja ylläpitäminen.	Kurssiarviointia ei pystytty tekemään vuonna 2018, koska HelleWi-hallinto-ohjelmassa ei ollut arviointijärjestelmä vielä valmiina.
Prosessit / kansalaisopisto	Uusien kurssien määrä 10 % opetustarjonnasta. Maksupalvelukoulutusten määrää vuodessa.	Kurssitarjonnan uudistaminen 10 % kursseista. Maksupalvelukoulutuksen markkinointi ja toteuttaminen.	Kursseja 512 lukuvuoden 2018-2019 ohjelmassa, joista uusia kursseja 59. Uusia kursseja oli tarjolla täten 12% opiston ohjelmassa.
Prosessit / kansalaisopisto	Leppävirran kunnan opistotoiminnan sisään ajaminen Sisä-Savon kansalaisopiston toimintaan.	Seurannan avulla saada resurssit ja toiminnan tavoitteet hyvään tasapainoon. Tavoite on pysyä annetussa budjetissa ja suhteuttaa toiminnalliset tavoitteet määrärahoihin niin Leppävirran kuin muidenkin kuntien kohdalla.	Leppävirran osalta toiminnalliset tavoitteet eivät ensimmäisenä toimintavuonna toteutuneet, mutta talousarvio alitettiin merkittävästi. Muissa kunnissa toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellun mukaisesti ja suunniteltu budjetti alitettiin joka kunnassa.
Henkilöstö / kansalaisopisto	Tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne suhteessa toiminnallisiin tavoitteisiin.	Arvioidaan opiston toiminnan volyymin kasvaessa, onko rekrytoitu vakituisen henkilöstön määrä riittävä.	Vakituisen henkilöstön määrä ei ollut riittävä suhteessa työtehtäviin ja se aiheutti ylimääräistä kuormitusta.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Palvelupäällikkö
Palvelualue: 142 Ruoka -ja puhtaanapidon palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	1 881 949	1 752 400		1 752 400	1 902 103	149 703	1,1
Toimintamenot	-1 661 169	-1 679 000		-1 679 000	-1 749 780	-70 780	5,3
Toimintakate	220 780	73 400	0	73 400	152 323	78 923	-31,0
Suunnitelmapoistot	-19 540	-57 400		-57 400	-11 257	46 143	-42,4
Vyörytykset	-32 132	-33 200		-33 200	-32 040	1 160	-0,3
Netto	169 108	-17 200	0	-17 200	109 026	126 226	-35,5

Toiminta-ajatus

Ruoka- ja puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on tuottaa maukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ateriapalveluja kustannustehokkaasti eri asiakasryhmille sekä huolehtia erilaisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä yhteistyössä eri kiinteistön käyttäjien kanssa.

Ympäristöystävällisyys ja ergonomia-asiat huomioidaan myös puhdistus-, pesuaine- ja laitehankinnoissa tukemaan työntekijöiden ja työympäristön hyvinvointia. Lisäksi hajusteettomuus tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan hankinnoissa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Koululounailla otettiin käyttöön kasvislounasruokalista. Kansainvälisen ruokaviikko järjestettiin yhdessä koulujen kanssa. Ruokapalvelun tuotannonohjausjärjestelmän reseptiikka saatiin pitkälti valmiiksi ja varhaiskasvatus on siirtynyt sähköiseen ruokapalveluiden tilaamiseen.

Puhtaanapidon puolella kokeiltiin työaikojen muutoksia parantaaksemme asiakastyytyväisyyttä ja palvelua muutamassa kohteessa. Lisäksi yhdistelmätyöntekijöistä saatiin apua sisäiseen sijaistamiseen ruoka- ja puhtaanapitopalveluissa.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos kpl / %	
SISÄISET ASIAKKAAT	Kohde / Mittari					
VARHAISKASVATUS		49 010	40 000	43 426	3 426	8,6
KOULUTOIMI		142 911	144 000	141 209	-2 791	-1,9
SOSIAALITOIMI(Lumme,Väinölä,Päiväkeskus)		26 021	27 500	10 870	-16 630	-60,5
ULKOISET ASIAKKAAT						
TERVEYSASEMA, Vuodeosasto		49 032	52 800	49 348	-3 452	-6,5
VELJESKOTI (tehostettu palv.asuminen)		51 140	45 000	46 501	1 501	3,3
JOENRANNAN KOTI (teh.palv.as.Kaisla,Ulpukka))		31 200	30 200	32 548	2 348	7,8
KOTIANNOSPAKKAUKSET		3 467	2 400	2 423	23	1,0
KAHVIMYLLY		2 310		2 404		
HENKILÖSTÖRUOKAILU		13686	18000	17656	-344	-1,9
Koululounas	Lounas	7 095	7 000	6 832	-168	-2,4
Lounas ruokasali / Joenhelmi	Lounas	3 684	2 600	3 610	1 010	38,8
Salaattilounas / Joenhelmi	Salaattilounas	1 880	3 000	1 793	-1 207	-40,2
Ylijäämäruoanmyynti	Huom! Luku euroina	1 027	5 400	5 557	157	
TILAUSTARJOILU		1 822	1 500	2 140	640	42,7
YHTEENSÄ		384 285	379 400	366 317	-15 487	-4,1

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Kasvislounaiden kysynnän / menekin kasvattaminen.	Aterioiden määrä	Kasvisruokien lisääminen ruokalistalla.	Tavoite on toteutunut. Maaliskuussa otettiin käyttöön uusi kasvislounas ruokalista koululounaan rinnalle.
Kansainvälisten ruokateemojen toteutus lounailla.	Toteutetut teemat.	Kansainvälisten ruokateemojen toteutuminen.	Tavoite toteutui. Kansainvälinen ruokaviikko järjestettiin yhteistyössä koulutoimen kanssa.
Lähirookaan kohdistuvien hankintojen kasvattaminen.	Osuus elintarvikehankinnoista.	yli 10 prosenttia (v. 2016 : 9,1 %:a)	Tavoitetta ei saavutettu. Paikallinen puutarha lopetti toimintansa.
Täydennyskoulutus ja osaamisen lisääminen.	Täydennyskoulutuksen määrä.	Koulutusta 2 pv/vuosi/työntekijä. Osaaminen paranee.	Tavoitetta ei täysin saavutettu. Esimiehillä toteutui, mutta työntekijöiden osuus ei toteutunut.
Työaikojen tarkistaminen/järkeistäminen puhtaanapitopalveluiden osalta työkohteen mukaan asiakaslähtöisesti.	Asiakaspalautteet	Tyytyväiset asiakkaat.	Muutaman kohteen työaikoja on muutettu kokeiluluonteisena, ja työtä vielä jatketaan.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
Palvelualue: 153 Hallinnon ja talouden palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	283 629	290 100		290 100	343 404	53 304	21,1
Toimintamenot	-1 775 926	-1 784 600		-1 784 600	-1 842 170	-57 570	3,7
Toimintakate	-1 492 298	-1 494 500	0	-1 494 500	-1 498 766	-4 266	0,4
Suunnitelmapoistot	-63 826	-42 500		-42 500	-74 580	-32 080	16,8
Vyörytykset	619 902	622 400		622 400	612 075	-10 325	-1,3
Netto	-936 222	-914 600	0	-914 600	-961 270	-46 670	2,7

Toiminta-ajatus

Yleishallinto luo käytännön toimintaedellytykset kaupunginvaltuuston ja -hallituksen toiminnalle. Lisäksi yleishallinto vastaa hallinnon, henkilöstöasioiden, ICT:n ja talouden tukipalveluista kaupungin toimialoille. Toiminnan tavoitteena on tuottaa keskitettyjä palveluja mahdollisimman tehokkaan ja tuloksellisen toimintaan tueksi niin luottamushenkilö- ja virkamiesjohdolle kuin muillekin päävastuualueille.

Valtuusto päättää:

- 1) kuntastrategiasta;
- 2) hallintosäännöstä;
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
- 9) takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimituksiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädettyistä ja määrätyistä asioista.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei muuta ole päätetty, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallitus edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta sekä vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja toiminnan omistajaohjauksesta. Kaupunginhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä

Tämän lisäksi kaupunginhallitus tehtävänä on vastaa kaupungin elinkeinopolitiikasta, ohjaa kaupungin maankäytön suunnittelua sekä kehittää ja ylläpitää kuntien välistä yhteistyötä. Kaupunginhallitus johtaa kunnan viestintää ja tiedottamista sekä vastaa asiakirjahallinnon ja arkistotoimen järjestämisestä. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä ja työllisyyden hoidosta sekä seuraa ja ohjaa maakuntahallinnon ja terveydenhuollon sopimusohjausta.

Kaupunginhallituksen alaisena toimii henkilöstöjaos 1.6.2017 alkaen tehtäväalueenaan vastata kaupungin henkilöstö- ja työnantajapolitiikasta, henkilöstösuunnittelusta ja täyttöluvista sekä kunnallisen virka- ja työehtosopimuslainsäädännön edellyttämästä valvonnasta. Henkilöstöjaos huolehtii yhteistoimintajärjestelmän, työsuojelutoiminnan ja työterveyshuollon järjestämisestä sekä vastaa osaltaan kaupungin henkilöstön osaamisen kehittämisestä.

Hallinto- ja talouspalvelut huolehtii kaupunginhallituksen alaisena kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä kaupungin ict-palveluista. Hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväkenttään kuuluvat lisäksi kaupungin asuntotoimi, keskusarkiston hoito, viestintä ja markkinointi. Hallinto- ja talouspalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin omaa henkilöstöä.

Talous -ja palkkahallinnon palveluita tarjotaan lisäksi Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymälle, Suonenjoen Vesi Oy:lle sekä Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokrataloille.

ICT-palveluja tarjotaan muille Sisä-Savon kunnille, Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymälle, kehitysyhtiö Savo Grow Oy:lle sekä konsernin tytäryhtiöille.

Kaupungin **henkilöstöasioita** hoidetaan kaupungin strategian tavoitteiden suuntaisesti avoimuutta lisäten. Keskitetty henkilöstöhallinto hoitaa kaupungin työsuojelun, työhyvinvoinnin ja henkilöstön kehittämisen sekä pääluottamusmiesten korvaukset.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Uudistuneen kuntalain lopullisen voimaantulon 1.6.2017 vaikutukset hallinto- ja talouspalveluihin ja päätöksentekoon. Kaupunginhallituksen tehtävänä on huolehtia kaupungin uuden kuntalain velvoitteiden noudattamisesta kaupungin toiminnassa. Uuden kuntastrategian valmiiksi saattaminen ja jalkauttaminen.

Hallinnon tukipalveluiden palvelutasoa on tarkasteltu työn uudelleen organisointia valmisteltu.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos / Muutos %	
Kaupunginvaltuusto	Kokoontumiskerrat	8	5	6	1	20,0
	Pöytäkirjapykälät	88	50	44	-6	-12,0
Kaupunginhallitus	Kokoontumiskerrat	22	20	20	0	0,0
	Pöytäkirjapykälät	365	200	258	58	29,0
Henkilöstö						
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	Vakituiset	329	360	348	-12	-3,3
	Määräaikaiset	173	110	186	76	69,1
Eläköityminen	Eläkeiän saavuttavat	12	10	-		
	Eläkkeelle siirtyneet	12	10	9	-1	-10,0

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy kaupunginjohtajan palkkaus sekä muut kaupunginhallituksen toiminta suhdetoiminta ja edustaminen. Kaupungin suhdetoimintaan ja edustukseen varatun määrärahan käytöstä päättää kaupunginjohtaja. Lautakunnat eivät saa käyttää edustusmenoihin omia määrärahojaan. Kaupungin markkinointitoimenpiteisiin strategian mukaisesti on varattu 15.000 euron määräraha vuodelle 2018.

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyvät yhteistoimintaosuudet	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos € / Muutos %	
Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu	61 561	62 000	60 622	-1 378	-2,2
Pohjois-Savon kehittämisrahaston maksuosuus	9 298	9 300	9 248	-52	-0,6
Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu	27 856	30 000	22 941	-7 059	-23,5
Kunnan osuus verotuskustannuksista valtiolle	161 601	148 000	142 254	-5 746	-3,9
Muut yhteistoimintaosuudet	2 256	7 000	132	-6 868	-98,1 %
Yhteensä	262 572	256 300	235 197	-21 103	-8,2

Kaupunginvaltuusto on 25.10.2010 § 68 muuttanut avustuspäämäärärahajakokäytäntöä vuodesta 2011 lukien. Valtuusto varaa eri tarkoituksiin käytettävät avustuspäämäärärahat kullekin lautakunnalle kokonaisuudessaan ja niiden jakamisesta päättää kukin lautakunta omalla tahollaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallituksen avustukset	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
<u>Avustukset yhteisöille:</u>				
<i>Kaupungin strategisiatavoitteita tukevien hankkeiden kuntaosuudet; erillisellä päätöksellä</i>			0	
<i>Rivertec/nuorten työpajapalvelu ja etsivä nuorisotyö (KH 17.6.2013 § 208)</i>	36 100	32 000	32 000	
<i>Suonenjoen Mansikkakarnevaalit ry:n toiminta-avustus (KH 28.11.2016 § 254)</i>	24 000	30 000	35 000	
<i>Hakemuksen perusteella jaettavat avustukset</i>	10 000	10 000	10 000	
<u>Muut avustukset:</u>				
<i>Urheilijoiden palkitseminen</i>		3 000	3 000	
Yhteensä	70 100	75 000	80 000	

Määrävaraukset kuntalain 410/2015 mukaisten Nuorisovaltuuston, Vanhusneuvoston ja Vammaisneuvoston toimintaan. Kaupunginhallitus on asettanut sekä määrittänyt kokoonpanot ja toimintatavat kevään 2017 aikana. Kunkin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia tukevan ryhmän toimintaan on varattu 3.000 euron suuruinen toimintaraha vuodelle 2018. Tavoitteena vuorovaikutteisuus ja yhteisten toimintamallien vakiinnuttaminen kaudella 2018-2019.

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Kasvuhakuisen kuntastrategian jalkauttaminen läpi organisaatiotasojen.	K / E	Henkilöstö, luottamushenkilöt ja virkakunta tunnistaa ja tiedostaa Suonenjoen kaupungin strategiset tavoitteet.	Suunniteltiin prosessi kuntastrategian jalkauttamiseksi koko henkilöstölle vuonna 2019.
Suonenjoen tunnettavuuden ja vetovoiman kasvattaminen.	K / E	Suonenjoen tunnettavuus kasvaa ja lisää paikkakunnan vetovoimaa niin asumisen kuin työllisyyden näkökulmasta.	Tehtiin asutus- ja vetovoimakysely sekä yhteistyötä kehitysyhteistyöasioissa.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Hallinto -ja talouspalveluiden työn uudelleen organisoiminen loppuunsaattaminen ja uudistuneiden tehtävien vakiinnuttaminen.	Asiantuntijuuden vahvistaminen.	Toimivat ja oikein mitoitettut hallinto -ja talouspalvelut kaupungin omalle organisaatiolle sekä konserniyhteisöille.	Uudistettiin henkilöstön kanssa työnjakoa. Sähköisten järjestelmien käyttö on vaikuttanut työskentelyprosesseihin.
	Henkilöstön osallistuminen työn suunnitteluun.		
	Prosessien uudistaminen ja tehtäväkuvien tarkentaminen.		
Henkilökohtaisten osaammisten kartoittaminen ja sen mukainen työn suunnittelu.	Kerätyt osaamistiedot	Osaamispohjainen henkilöstösuunnitelma.	Ei toteutunut
Toimielinten sähköiset kokouksikäytännöt.	Hallinnon sähköisten toimintojen kehittäminen.	Hallinnon prosessien virtaviivaistaminen ja sujuvoittaminen.	Sähköiset kokouksikäytännöt ovat käytössä kaupunginhallituksessa, henkilöstöjaoksessa sekä kaikissa lautakunnissa. Käyttöönotto on kesken vastuuston ja tarkastuslautakunnan osalta.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Palvelualue: 160 Alueellisen yhteistoiminnan palvelut

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	10 439	11 400		11 400	8 256	-3 144	-20,9
Toimintamenot	-1 193 398	-1 232 600		-1 232 600	-1 139 840	92 760	-4,5
Toimintakate	-1 182 959	-1 221 200	0	-1 221 200	-1 131 584	89 616	-4,3
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset						0	
Netto	-1 182 959	-1 221 200	0	-1 221 200	-1 131 584	89 616	-4,3

Pohjois-Savon pelastuslaitos vastaa pelastustoimilain 561/1999 4 pykälän mukaisten tehtävien hoitamisesta Pohjois-Savon alueella. Hallinnosta vastaa Kuopion kaupunki. Pohjois-Savon pelastuslaitos laskuttaa kuntien maksusuudet talousarvion mukaisiin kustannuksiin kuukausittain. Lopulliset maksusuudet tasataan vuosittain heinäkuun loppuun mennessä sen jälkeen, kun Kuopion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt pelastuslaitoksen tilinpäätöksen osana Kuopion kaupungin tilinpäätöstä.

Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa Suonenjoen rakentamisen ja ympäristönsuojelun lupa-, valvonta ja neuvontatehtävät, ympäristön tilan seurannan sekä maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Sydän-Savon maaseutupalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Siilinjärvi, kehittää alueen maaseudun palveluja, yritteliäisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistoimintasopimuksella kunnat ovat sopineet maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (210/2010) mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoidosta.

Suonenjoen kaupunki ostaa yhteistoiminta-alueelta työpanosta 1,1 henkilötyövuoden verran. Viranomaistehtävien hoitoon arvioitu työpanos on 0,5 htv., maaseudun kehittämiseen 0,3 htv. ja yritysneuvontaan 0,3 htv.

Avustusten myöntämisperusteet vahvistaa kaupunginhallitus.

Maatalouslomittajien eläkemenoperusteiset maksut kohdennetaan bruttokirjauksella maaseututoimen kustannuspaikalle. Kaupunki laskuttaa maksamansa osuuden lomituspäätösten tuottajalta.

Hankintatoimen käytännön toteutus tapahtuu yhteistyössä Sansia Oy:n kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelujen isäntäkuntana toimii Tervon kunta. Sopimuskunnat ovat antaneet isäntäkunnalle hoidettavaksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä määritelty, lääkelain 54a ja 52 c §:ssä sekä eläinsuojelulain (247/1996) 15 §:ssä kunnalle määrätty tehtävät. Kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Maakuntauudistuksen kaatuminen heijastuu myös alueelliseen yhteistyöhön, palvelujen tuottamisen malleja ja niiden suunnittelu tulee jatkaa aktiivisesti tulevaisuudessa.

Alueellisen yhteistoiminnan palvelut, toimintakate	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % tot 2017 - 2018
1611 Pelastustoimi	-584 667	-610 900	-606 429	-21 762 3,7
1613 Rakennustarkastus	-63 225	-39 400	16 711	79 936 -126,4
1614 Ympäristönsuojelu	-49 928	-56 900	-55 431	-5 503 11,0
1615 Maaseututoimi	-59 725	-75 900	-73 795	-14 070 23,6
1616 Hankintatoimi	-4 484	-3 500	-3 607	877 -19,6
1617 Ympäristöterveydenhuolto	-122 319	-135 400	-121 766	553 -0,5
1618 Eläinlääkintähuolto	-298 610	-299 200	-287 267	11 343 -3,8
Yhteensä	-1 182 959	-1 221 200	-1 131 584	51 374 -4,3

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Huom. / Muutos %	
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut	kpl	59	60	48	-11	-18,6
Ympäristönsuojelu						
Ympäristöluvut	kpl	1	2	2	1	100,0
Katselmukset ja tarkastukset	kpl	105	85	90	-15	-14,3
Maa-ainesluvut	kpl	1	2	1	0	0,0
Yhtenäisluvut (maa-aines -ja ympäristöluva)	kpl			3		

Maaseututoimi						
Peltoala tukihakemuksissa	Ha	4 310	4 200	4 400	90	2,1
Tilaluku tukihakemuksissa	Kpl	129	130	127	-2	-1,6
Maataloustuki	€	3 596 615	3 150 000	3 128 920	-467 695	-13,0

Avustukset	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Huom. / Muutos %	
Maaseututoimi					
Suonenjoen kaupungin myöntämät avustukset	8 125	10 000	9 000	875	10,8
<i>Toiminta-avustuksena kylätoimikunnille/kyläyhdistyksille ja seurojentaloja ylläpitäville yhdistyksille</i>	8 125	9 000	9 000		
<i>Suonenjoen omana kuntarahana maatalouden kehittämiseen</i>		1 000			

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Vaikutetaan siihen, että alueelliset palvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja otetaan huomioon sopimuskuntien taloudellinen tilanne sekä talousarvio-ohjaus.	Toteutunut/ei toteutunut	Kustannusten nousu ei ylitä omien toimintojen keskimääräistä kustannusten nousua.	Alueellisen yhteistoiminnan kustannukset ovat laskeneet -4,3%. Koko kaupungin osalta kustannukset ovat nousseet +3,9%.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut
Palvelut tuottaa Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä
Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
Palvelualue: 170 Terveydenhuolto

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	55 379	45 000		45 000	56 426	11 426	1,9
Toimintamenot	-15 769 645	-16 940 600		-16 940 600	-16 363 084	577 516	3,8
Toimintakate	-15 714 266	-16 895 600	0	-16 895 600	-16 306 658	588 942	3,8
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	0		0	0	0	
Netto	-15 714 266	-16 895 600	0	-16 895 600	-16 306 658	588 942	3,8

Suonenjoen kaupunki ostaa **perusterveydenhuollon palvelut** Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä. Kuntayhtymä vuokraa toimitilat Suonenjoen kaupungilta.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa pääasiassa Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri laskuttaa Suonenjoen käyttämistä erikoissairaanhoidon palveluista Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymää, joka laskuttaa edelleen Suonenjoen kaupunkia. Kuntayhtymä tuottaa myös itse erikoissairaanhoidon palveluja.

Vastuu sairaankuljetuksesta ja ensihoidosta kuuluu sairaanhoitopiirille, jolloin myös nämä kustannukset kuuluvat erikoissairaanhoitoon.

Toiminta-ajatus

Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän perustehtävänä on

- tuottaa terveydenhuollon palveluja Suonenjoen ja Rautalammin kuntien asukkaille asiantuntevasti, tehokkaasti ja joustavasti
- asukkaiden terveyden edistäminen yhdessä asukkaiden ja kuntien kanssa.

Toiminnan visio on ollut toteuttaa

- väestövastuuseen työhön perustuva, kotona asumista tukeva ja asukkaiden aktiivisuutta korostava työtap, jossa asukkaiden lähipalvelut on järjestetty kotikunnassa ja seudulliset palvelut kuntayhtymän alueella.
- lähipalveluita ovat (palvelu ei välttämättä ole joka arkipäivä kotikunnassa): äitiys- ja lastenneuvola, kouluterveydenhuolto, lääkärin päivävastaanotto, laboratorion näytteenotto, mielenterveyshuollon avohoito, suun terveydenhoito ja pääosa kuntoutuspalveluista.
- seudullisia palveluita ovat: lääkäripäivystys, akuuttilaitoshoito, puheterapia, laboratorion palvelut ja röntgen.

Kuntayhtymässä päätetään aina erikseen, mitä palveluita tuotetaan itse ja mitä ostetaan ulkopuolelta.

Toimintaympäristön muutos

Vuodesta 2012 lähtien kuntayhtymä on toiminut kahden kunnan perusterveydenhuollon palvelujen järjestäjänä ja tuottajana. Toimintoja on jatkuvasti pyritty sopeuttamaan kahden kunnan tarpeita vastaavaksi. Henkilöstöresurssia on arvioitu kriittisesti ja pyritty suuntaamaan oikein. Näköpiirissä oleva SOTE-uudistus on otettu huomioon suunnittelussa. Vuoden 2018 lopussa virkojen ja toimien kokonaismäärä oli 121 kun se edellisen vuoden lopussa oli 120. Kuntayhtymän palvelutaso on peruspalveluissa säilynyt vuonna 2018 ennallaan. Palvelujen tuotantoa kuvaavissa luvuissa ei ole olennaisia poikkeamia talousarvion ennusteista. Suonenjoen osalta vuodeosaston käyttö väheni edelleen hieman, mutta potilasmäärän vaihtelu on ollut huomattavaa. Ulkokuntalaisten hoitopäivät nousivat edelliseen vuoteen verrattuna, 76. Hoitoon pääsy on toteutunut hoitotakuulain rajoissa hyvin.

Maakunta- SOTE-valmistelu työllisti johtoryhmää aiempia vuosia vähemmän. Suunnittelu jatkui erityisesti lasten ja perheiden sekä iäkkäiden ja omaishoidon hankkeissa. Myös henkilöstöä osallistui muutostyöpajoihin. Sähköinen hoidontarpeen arviointi ja yhteydenottokanava otettiin käyttöön loppuvuodesta molemmilla terveysasemilla. Viestinnän uudistamista suunniteltiin loppuvuodesta, uusien kotisivujen hankinta toteutuu vuonna 2019.

Potilas- ja työturvallisuuteen tehtiin merkittävä investointi ensimmäisenä perusterveydenhuollon organisaationa Pohjois-Savossa, kun kaikki lääkinnälliset laitteet rekisteröitiin (Effector -laiterekisteri) laiteturvallisuusvaatimusten mukaisesti. Suurin osa henkilöstöä päivitti vuoden aikana turvallisuuskoulutukset, jotka kerrataan viiden vuoden välein.

Yhteistoiminta järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa jatkui, uutena yhdistyksenä aloitti syömishäiriöstä kärsiville ja läheisille tarkoitetut ryhmät molemmissa kunnissa.

Kysyntä -ja laajuustiedot	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Neuvolatoiminta		5 884	5 990	5 686	-5,08
Lääkärin vastaanottokäynnit					
- perustyöaika		11 380	12 065	10 894	-9,71
- päivystys		2 995	3 130	3 106	-0,77
Mielenterveystyö, avohoito	Suoritteet	4 819	4 695	5 894	25,53
Hammashuolto	Käynnit	8 228	8 160	8 084	-0,93
Vuodeosasto	Hoitopäivät	8 298	7 700	7 886	
	Sairaansijoja	35	35	35	
	Sairaansijojen käyttö / keskimääräinen paikkoja	34,3	35,0	33,9	-3,14
	Sairaansijojen ulkopaikkakuntamyyni	764	500	840	
Röntgen		2 738	3 116	2 511	-19,42
Fysioterapiakäynnit		1 108	1 100	1 141	3,73
Lisäksi:					
- ryhmät		132	160	114	
- ryhmiin osallistuja		978	1000	790	
Puheterapeutti, Suonenjoki	Suoritteet	744	650	262	-59,69
Muistipoliklinikka	Käynnit	827	600	507	-15,50
Henkilöstö	Lukumäärä	120	121	121	
	Lukumäärä / sairaansija	0,79	0,80	0,80	

Terveystenhuolto eriteltynä vuosina 2013 - 2018, 1000 €	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % TP 2017 - TP 2018
Perusterveydenhuolto*	-6 326	-5 726	-5 355	-5 473	-6 130	-5 565	1,7
Erikoissairaanhoito	-10 863	-10 415	-10 333	-10 241	-10 765	-10 742	4,9
PSSHP*	-9 329	-8 928	-9 040	-9 038	-9 500	-9 446	4,5
Ensihoito	-499	-463	-414	-341	-360	-399	17,0
Pieksämäen terveyskeskus*	-180	-199	-77	-25	-25	-18	-28,0
Muu ostopalvelu	-118	-93	-100	-84	-110	-74	-11,9
Psykiatrinen hoito (Suonenjoki)	-573	-546	-532	-564	-520	-654	16,0
Oma erikoissairaanhoito	-164	-186	-170	-189	-250	-151	-20,1
Terveystenhuolto yhteensä	-17 189	-16 141	-15 688	-15 714	-16 895	-16 307	3,8

* sisältää Suonenjoen kaupungin maksuosuuden eläkemenoperusteisesta maksusta, 67.482 euroa vuonna 2018

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö: Sosiaalijohtaja

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	3 671 190	3 171 900	0	3 171 900	3 082 086	-89 814	-16,0
Toimintamenot	-16 946 859	-16 976 400	0	-16 976 400	-16 973 974	2 426	0,2
Toimintakate	-13 275 669	-13 804 500	0	-13 804 500	-13 891 888	-87 388	4,6
Suunnitelmapoistot	-190 197	-158 600	0	-158 600	-186 501	-27 901	-1,9
Vyörytykset	-307 256	-308 600	0	-308 600	-293 737	14 863	-4,4
Netto	-13 773 122	-14 271 700	0	-14 271 700	-14 372 126	-100 426	4,3

Toiminta-ajatus

Sosiaalilautakunnan tehtävänä on järjestää lakisääteiset sosiaalipalvelut ja kehittää palveluja aktiivisesti ennaltaehkäisevään ja asiakaslähtöiseen suuntaan. Lautakunta kehittää ja arvioi sosiaalipalvelujen vaikuttavuutta ja taloudellisuutta. Lautakunnan tavoitteena on myös edistää ja tehdä yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, jotka tukevat yksityisen henkilön, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta, toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveystalouksen uudistamisen pitkittyminen haastaa kuntia epävarmuuden sietämiseen. Pohjois-Savon sote-suunnitelmatyötä (PoSoTe) tehtiin Pohjois-Savon Liiton johdolla. Sosiaalipalveluja kehitettiin edelleen painottaen sosiaalihuoltolain mukaisia ennalta ehkäiseviä ja avopalveluja; Suonenjoki oli mukana valtakunnallisissa kärkihankkeissa, joissa kehitettiin lapsiperhepalveluja (LAPE) ja vanhusten sekä omaishoitajien palveluja (I&O) maakunnallisten muutosagenttien johdolla. Lisäksi Suonenjoki on ollut mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa, jonka tavoitteena on parantaa erityisesti kotona asuvien yli 75-vuotiaiden toimintakykyä. STM:n ja Kuntaliiton yhdessä laatima uusi Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019 ohjaavat myös vanhuspalveluja ja toiminnan kehittämistä Suonenjoella. Vanhuspalveluissa toiminnan painopiste on siirtynyt erityisesti kotihoidon palvelujen kehittämiseen ja riittävään resurssointiin. Kehitysvammopalveluissa toimintaa ohjasi ASPA-säätiön Tarve-projektin toiminepidesuosituksien. Työllistymisen tukeminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen on ollut keino ehkäistä terveyseroja ja edistää sisäistä turvallisuutta.

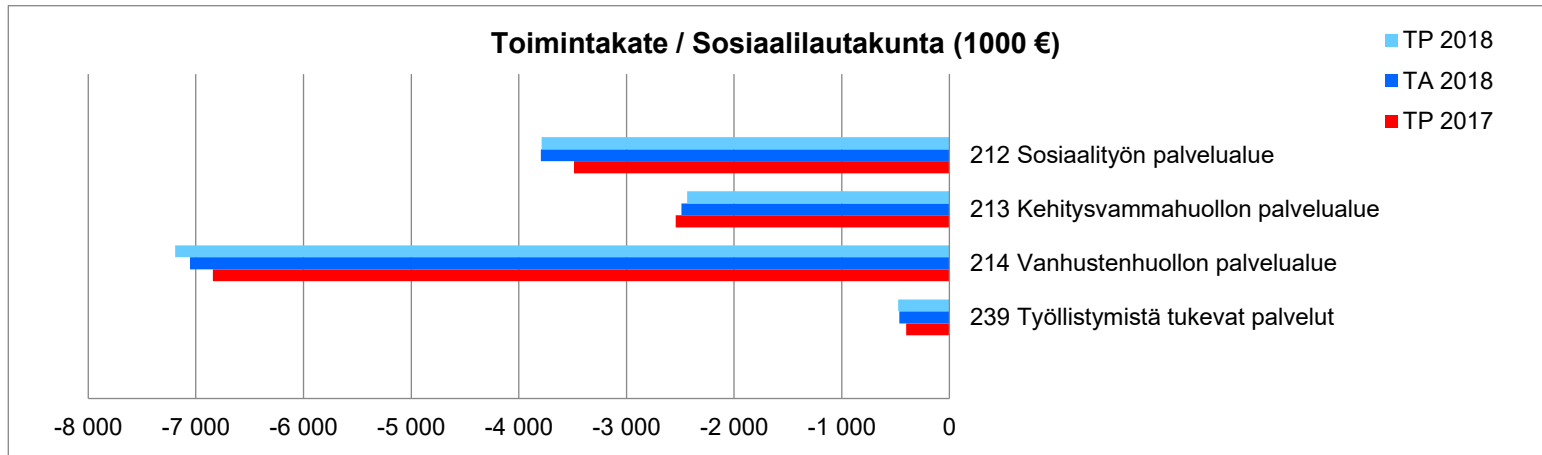
Talousarvioon vuodelle 2018 sisältyvät avustukset vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle on siirretty kaupunginhallituksen alle. Toiminta-avustus Suonenjoen Rintamaveteraaneille 10.000 euroa. Liukuesteiden hankintaan on varattu 7.000 euron suuruinen määräraha vuodelle 2018.

Arviointikriteeri	Mittari / keino	Tavoite	Seuranta
Valtakunnallinen SOTE-palvelurakenne uudistus toteutuu.	Suonenjoen sosiaalipalvelut siirtyvät maakunnalle 1.1.2020.	Aktiivinen työskentely maakunnallisen PoSo te:n kehittämisessä.	Valtakunnallinen SOTE-uudistus ei toteutunut, vaan tilanne on edelleen epäselvä. Vuonna 2018 kehitettiin aktiivisesti LAPE-palveluina monitoimijaisista perhekeskustoimintamallia ja perheiden kohtaamispaikkaa sekä I&O-hankkeessa vanhusten kotihoitoa ja omaishoitoa.
Suonenjoen sosiaalitoimen ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän yhteistyö tiivistyy mm. mielenterveyskuntoutujien, vanhusten, perheiden ja työttömien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Asiakaslähtöiset, toimivat ja vaikuttavat sosiaalipalvelut.	Yhteiset säännölliset palaverit sosiaalipalveluiden ja terveyskeskuksen johtoryhmien kanssa noin neljä kertaa vuodessa.	Suonenjoen sosiaali- ja terveystalouksia integroidaan sote-palvelurakenteen uudistukseen liittyen.	Sosiaalitoimen ja terveyskeskuksen johto kokoontuivat kolme kertaa. Lisäksi sote-yhteistyötä tehtiin perhekeskustoiminnan ja vanhuspalvelujen kehittämisessä. Myös työttömien ja mielenterveyskuntoutujien palvelujen tiimoilta tehtiin yhteistyötä.

Johtamisessa hyödynnetään hyvinvointi-indikaattoritietoja. Tunnistetaan paljon palveluja käytettäviä asiakasryhmiä. Terveystietojen kaventuminen.	Hyvinvointi-indikaattorit osoittavat positiivista muutosta tulevina vuosina.	Sosiaalipalveluiden kohdentaminen erityisen heikossa elämäntilanteessa oleville.	Heikossa elämäntilanteessa olevat ja paljon palvelua tarvitseviksi asiakasryhmiksi on tunnistettu mm. päihde- ja mielenterveyskuntoutajat. Päihdeongelmat nousevat esille myös hyvinvointikertomuksen indikaattoreissa.
Varautumissuunnitelmassa on huomioitu myös sisäinen turvallisuus syrjäytymisen osalta.	Sosiaalitoimen varautumissuunnitelma on päivitetty.	Turvallisuusriskin tunnistaminen syrjäytymiseen, yksinäisyyteen ja mielenterveysongelmiin liittyen.	Varautumissuunnitelman työstämistä jatketaan vielä vuonna 2019.
Sosiaalitoimi antaa käyttöön oman asiantuntemuksensa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen poikkihallinnollisessa hyvinvointijohtoryhmässä, jonka puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja.	Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääntyminen. Hyvinvointiseminaarin järjestäminen kaksi kertaa vuodessa. Suonenjoen kaupungin talouden tasapainottaminen. Sosiaalipalveluiden kustannusten hillintä.	Kuntalaisten terveyden -ja hyvinvoinnin edistäminen poikkihallinnollisesti.	Sosiaalitoimi pysyi vuoden 2018 talousarviossa. Hyvinvointiseminaarin aiheena oli ikäihmisten palvelut uudessa maakunnassa ja lapsiperheiden palvelut. Hyvinvoinnin edistämistä käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä KYS:n perusterveydenhuollon hyvinvointiryhmän kanssa.
Säännölliset sosiaalijohtoryhmän palaverit ja palvelualuepalaverit sosiaalijohtajan johdolla sekä esimiesten pitämät työpaikkapalaverit kaikilla palvelualueilla. Sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritietoa osataan käyttää eri asiakasryhmien palvelutarpeen arvioinnissa.	Sosiaalitoimen tavoitteet saavutetaan eri palvelualueilla.	Tavoitteellinen työnteon toimintamalli ja tiedolla johtaminen.	Sosiaalitoimen johtoryhmä kokoontui noin kahden viikon välein. Palvelualueiden kokoukset pidettiin noin kerran kuussa sosiaalijohtajan johdolla. Lisäksi työyksiköissä pidettiin työpaikkapalaveria niiden omien esimiesten johdolla. Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin. Hyvinvointi-indikaattoreiden käyttäminen eri asiakasryhmien palvelutarpeen arvioimisessa ei toteutunut.
Osaava, työhönsä motivoitunut ja kehittämismyönteinen henkilöstö. Painopisteen siirtäminen korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja varhaisiin palveluihin. LEANin mahdollisuuksien tunnistaminen sosiaalipalveluissa.	Sosiaalitoimen kehittämispäivä pidetään 3-4 kertaa vuodessa. Sosiaalipalveluiden toiminnan kehittäminen ja kustannusten hillintä.	Sosiaalipalveluiden kehittäminen yhteistyössä henkilöstön ja palvelualuejohtajien kanssa. Henkilökunnan kouluttautuminen ja ammattitaidon ylläpitäminen.	Sosiaalitoimessa pidettiin kolme kehittämisiltapäivää. Tammikuun alussa kehittämisiltapäivässä laadittiin tavoitekalenteri jokaiselle palvelualueelle. Toimintatapoja on pyritty sujuvoittamaan Leania mukaillen. Painopisteenä oli ennaltaehkäisevien palvelujen kehittäminen mm. perhe- ja vanhuspalveluissa. Kustannusten hillinnässä onnistuttiin.
Lautakunnan päätökset ovat lain mukaisia ja toiminta edistää kuntalaisten hyvinvointia ja tukee sosiaalitoimen työntekijöiden ja viranhaltijoiden työssä jaksamista.	Lautakunta tiedostaa päätöksensä vaikutukset sekä kuntalaisiin että henkilöstöön.	Laadukas lautakuntatyöskentely.	Lautakunta päätti mm. parantaa vanhusten asumispalvelujen esimiestyötä: sekä Veljeskodille että Joenrannan kodille saatiin oma hoivapalveluesimies. Lisäksi perhepalveluihin saatiin uusi sosiaalityöntekijän määräaikainen virka ja kotihoitoon uusi vakituinen fysioterapeutti ja lähihoitaja.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot	223 999	105 000		105 000	150 617	45 617	-32,8
Maksutuotot	1 894 918	1 903 400		1 903 400	1 777 760	-125 640	-6,2
Tuet ja avustukset	1 028 742	644 100		644 100	650 205	6 105	-36,8
Vuokratuotot	489 645	519 400		519 400	479 170	-40 230	-2,1
Muut toimintatuotot	33 885			0	24 335	24 335	-28,2
Toimintatuotot	3 671 190	3 171 900	0	3 171 900	3 082 087	-89 813	-16,0
Palkat ja palkkiot	-3 884 180	-4 055 100		-4 055 100	-4 188 473	-133 373	7,8
Henkilösivukulut	-1 106 208	-1 215 700		-1 215 700	-1 167 969	47 731	5,6

Henkilöstökulut yhteensä	-4 990 388	-5 270 800	0	-5 270 800	-5 356 442	-85 642	7,3
Palvelujen ostot	-10 226 345	-9 892 200		-9 892 200	-9 677 966	214 234	-5,4
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-252 386	-286 700		-286 700	-291 094	-4 394	15,3
Avustukset	-1 007 182	-1 010 500		-1 010 500	-1 145 947	-135 447	13,8
Vuokratulot	-446 744	-491 900		-491 900	-475 278	16 622	6,4
Muut toimintakulut	-23 814	-24 300		-24 300	-27 247	-2 947	14,4
Toimintakulut	-16 946 859	-16 976 400	0	-16 976 400	-16 973 974	2 426	0,2
Toimintakate	-13 275 669	-13 804 500	0	-13 804 500	-13 891 887	-87 387	4,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-190 197	-158 600		-158 600	-186 501	-27 901	-1,9
Vyörytykset	-307 256	-308 600		-308 600	-293 737	14 863	-4,4
Ylijäämä / Alijäämä	-13 773 122	-14 271 700	0	-14 271 700	-14 372 126	-100 425	4,3

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö: Johtava sosiaalityöntekijä
Palvelualue: 212 Sosiaalityön palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	1 303 944	872 400		872 400	836 677	-35 723	-35,8
Toimintamenot	-4 791 625	-4 668 000		-4 668 000	-4 623 380	44 620	-3,5
Toimintakate	-3 487 681	-3 795 600	0	-3 795 600	-3 786 703	8 897	8,6
Suunnitelmapoistot				0		0	
Vyörytykset	-73 767	-99 200		-99 200	-73 850	25 350	0,1
Netto	-3 561 449	-3 894 800	0	-3 894 800	-3 860 553	34 247	8,4

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön palvelualue koostuu kuudesta osa-alueesta: lastensuojelu, muut lasten ja perheiden palvelut, vammaispalvelut, päihdehuolto ja muu sosiaalitoimi, joka sisältää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, sosiaaliasiamiestoiminnan, erityisryhmien asumispalvelut ja työtoiminnan. Sosiaalityön palvelualueen tehtävänä on tuottaa ja järjestää lakisääteiset palvelut. Toiminta-ajatuksena on edistää yksilön, perheen ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja itsenäistä selviytymistä, tarjoamalla kuntalaisille vaikuttavia ja monipuolisia sosiaalityön palveluja. Sosiaalityön tavoitteena on saada asiakkaan tilanteeseen muutos niin, että sosiaalityön palvelujen tarve vähenee tai lakkaa. Sosiaalityössä korostuvat ennaltaehkäisevät ja varhaiset työmuodot.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella 2018

Valtakunnallisen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) tavoitteena on kehittää lapsi -ja perhelähtöisiä, yhteensovitetuista, oikea-aikaisia ja tarpeenmukaisia palveluja, jossa kaikki nuorten ja perheiden palvelut on sovitettu yhteen integroiduksi lapsi- ja perhelähtöiseksi palvelujen kokonaisuudeksi. Monitoimijaisista perhekeskustoimintamallia kehitettiin yhdessä sivistys- ja vapaa-aikatoimen, terveydenhuollon, seurakunnan ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Perhekeskustoimintamallin kehittämisytö jatkuu edelleen. Vammaispalvelulainsäädännön uudistus on ollut vireillä ja sen keskeisiä tavoitteita ovat vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen edistäminen ja toteutuminen sekä palvelujen saaminen tarpeen mukaan. Lähtökohtana uudistukselle on toimintarajoitteesta seuraava välttämätön ja toistuva avun tarve. Lain on tarkoitus tulla voimaan 2019. STM:n ehdotuksessa mielenterveys- ja päihdetyön painopistealueina vuoteen 2020 korostuvat asiakkaan aseman vahvistaminen, mielenterveyttä ja päihdeettömyyttä edistävä ja ongelmia ehkäisevä työ, palveluiden järjestäminen erityisten tarpeiden mukaisesti ja tietopohjan kehittäminen mielenterveys -ja päihdetyössä.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Lapsiperheiden palvelut					
Perheneuvola	Asiakkaat	200	150	192	-4,0
Lapsiperheiden kotipalvelu	Perheet	25	30	23	
Perhetyö	Perheet	24	30	18	-25,0
Perhetyössä ollut resurssivajetta vuonna 2018.					
Tehostettu perhetyö	Perheet	6	5	6	0,0
Tukihenkilö	Asiakkaat	22	15	13	
Tukiperhe	Asiakkaat	27	25	36	44,0
Sijaishuolto:perhehoito	Asiakkaat	11	10	9	
Hinta laskettu palvelujen ostoista	Hoitopäivät	3 151	3 650	3 264	3,6
	Hoitopäivä hinta € / vrk	66,00	67,00	69,00	4,5
Sijaishuolto:amatilliset perhekodit	Asiakkaat	<5	<5	<5	
Hinta laskettu palvelujen ostoista.	Hoitopäivät	330	786	442	33,9
	Hoitopäivä hinta € / vrk	178,00	219,00	185,00	3,9
Sijaishuolto:laitoshoito	Asiakkaat	<5	<5	<5	
Hinta laskettu palvelujen ostoista.	Hoitopäivät	615	730	593	-3,6
	Hoitopäivä hinta € / vrk	240,00	245,00	279,00	16,3
Jälkihuolto	Asiakkaat	11	18	13	-27,8

Vammaispalvelut					
Kuljetuspalvelu/VPL	Asiakkaat	134	130	140	4,5
	€/asiakas/v	1 063	932	1 162	
Omaishoidontuki < 65-vuotiaat	Asiakkaat	13	17	14	
	€/asiakas/v	4 928	2 940	4 032	
Henkilökohtainen apu /VPL *	Asiakkaat	49	43	49	0,0
	€/asiakas/v	12 077	13 400	12 574	
* sisältää myös kehitysvammaiset asiakkaat					
Päihdepalvelut					
Päihdekuntoutus, ostopalvelut	Asiakkaat	10	12	15	
	€/asiakas/vuosi	8 123	5 800	5 031	
Toimeentulotuki					
Täydentävä toimeentulotuki	Kotitalous	118	120	113	
	Kotitalous €/vuosi	382	334	349	
Ehkäisevä toimeentulotuki	Kotitalous	6	20	23	
	Kotitalous €/vuosi	1 746	500	592	
Erityisryhmien ostetut asumispalvelut					
Tukiasuminen Hinta laskettu palvelujen ostoista.	Asiakkaat	7	13	7	
	Hoitopäivät		4 380	2 555	
	Hoitopäivähinta Br €/vrk		42,00	45	
Palveluasuminen Hinta laskettu palvelujen ostoista.	Asiakkaat	8	7	4	
	Hoitopäivät		2 555	1 460	
	Hoitopäivähinta Br €/vrk		76,00	77,00	
Tehostettu palveluasuminen Keskihinta laskettu palvelujen ostoista.	Asiakkaat	25	25	21	
	Hoitopäivät		9 125	7 847	
	Hoitopäivän hinta Br €/vrk		105,00	106,00	
Erityisryhmien työtoiminta	Asiakkaat	10	15	10	
	Työtoimintapäivät	1 066	1 300	1 224	14,8
Erityisryhmien päivätoiminta	Asiakkaat	<5	7,00	<5	
	Päivätoimintapäivät	101	600,00	241	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Mielenterveys- ja päihdestrategia on laadittu yhdessä erityisryhmien ja yhteistyötahojen kanssa. Strategiatyön pohjana käytetään kokemustietoa.	Lautakunta on hyväksynyt mielenterveys- ja päihdestrategian.	Päihde -ja mielenterveyskuntoutujille turvataan tarpeenmukaiset palvelut laatimalla mielenterveys -ja päihdetyön suunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Päihde-ja miellenterveysstrategiaa on valmisteltu mielenterveysneuvolan johdolla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa; valmistuu vuoden 2019 aikana.
Järjestetään nuorille ja mielenterveys -ja päihdekuntoutujille toiminnallisia ryhmiä ja päivätoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotona asuminen mahdollistuu.	Asumispalvelujen ostopalvelujen tarvetta hillitään: ostettujen asumispalvelupaikkojen määrä.	Syrjäytymisen ehkäisy kehittämällä matalan kynnyksen palveluita nuorille ja mielenterveys - ja päihdekuntoutujille.	Mielenterveyskuntoutujille järjestetty matalankynnyksen päivätoimintaa ostopalveluna kotonan asumisen tukemiseksi.
Huomioidaan asiakkaiden esiintuomat ehdotukset osana palveluiden kehittämistä. Kerätään asiakkailta kokemustietoa ja palautetta.	Vaiuttavimmat ja asiakaslähtöiset palvelut.	Asiakkaiden osallisuuden lisääminen palvelujen kehittämisessä.	Asiakkaiden kokemuksia ja toiveita on otettu huomioon palveluita järjestettäessä. Varsinaista asiakaspalautetta ei ole kerätty.

Sosiaalityöntekijöiden työkuva uudistettu; Sosiaalityöntekijöiden, perhepalveluohjaajan, perheohjaajan ja perhetyöntekijän työnkuvat selkiinnytetty.	Toimivat perhepalvelut. Vakiintunut henkilöstö, riittävät ja oikein kohdennetut resurssit.	Perhepalveluiden henkilöstörakenteen ja palvelujen kehittäminen. Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät suositusten mukaiseksi ja resurssit tarvetta vastaavaksi.	Perhepalveluissa uusi palveluohjaajan virka. Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät ovat noin 60-70 asiakasta / sosiaalityöntekijä, kun suositus on noin 25 / sosiaalityöntekijä. Perhepalveluissa on kuitenkin ollut resurssivajetta vuonna 2018.
Jatketaan LAPE-muutosohjelman toimintatapojen työstämistä. Tiivistetään yhteistyötä lastensuojelun kehittämissyksikön, neuvolan ja muiden yhteistyötahojen kanssa.	Lastensuojelun kustannusten hillintä.	Varhaisen tuen ja ehkäisevien palvelujen edelleen kehittäminen lapsi- ja perhepalveluissa yhteistyökumppaneiden kanssa.	Perhekeskustoimintamallia on kehitetty yhteistyössä muiden LAPE-toimijoiden kanssa. Matalankynnyksen kohtaamispaikka toimintansa vuonna 2018.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö: Kehitysvammaapalveluiden esimies
Palvelualue: 213 Kehitysvammahuollon palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	117 671	134 100		134 100	133 699	-401	13,6
Toimintamenot	-2 660 733	-2 622 500		-2 622 500	-2 571 598	50 902	-3,4
Toimintakate	-2 543 062	-2 488 400	0	-2 488 400	-2 437 899	50 501	-4,1
Suunnitelmapoistot	-8 859	-8 200		-8 200	-10 014	-1 814	13,0
Vyörytykset	-52 181	-47 300		-47 300	-44 171	3 129	-15,4
Netto	-2 604 102	-2 543 900	0	-2 543 900	-2 492 084	51 816	-4,3

Toiminta-ajatus

Tuotetaan ja järjestetään lakisääteiset kehitysvammaapalvelut. Kehitysvammaapalveluiden tavoitteena on tukea asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja turvata asiakkailleen yksilölliset peruspalvelut, joita täydennetään kehitysvammaisten erityishuoltolain pohjalta myönnettävillä palveluilla. Hyvät peruspalvelut pitävät sisällään yksilöllisen asumisratkaisun, päiväaikaisen toiminnan järjestämisen sekä tarvittavan tuen mielekkääseen vapaa-aikaan.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnallisen sote-uudistuksen mukanaan tuomia mahdollisia muutoksia odotettiin kehitysvammaapalveluihin. Henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuudet kehitysvammaapalveluiden järjestämisessä.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Asumispalvelut:					
Kehitysvammaisten	Asukkaita	22	22	21	-4,5
Palvelukodit, ostopalvelut	Asumispäivät	8 144	8 030	7 521	-7,6
Kustannukset yhteensä	€/asiakas/vuosi	47 416	51 536	47 701	
Asumispalvelut/päivätoiminta:					
Palvelukeskus Väinölä	Asukkaita	7	7	6	-14,3
	Asumispäivät	2 063	2 555	2 223	7,8
	Päivätoiminta-asiakkaat	16	16	16	0,0
	Päivätoimintapäivät	1 848	2 024	1 935	4,7
Laitoshoito:					
Vaalijalan kuntayhtymältä ostetut palvelut	Hoitopäivät	1 838	1 460	1 950	6,1
	Keskihinta Br€ / vrk	439	396	420	-4,3
Avopalvelut:					
Itsenäisen asumisen tukeminen	Asiakkaat	12	13	14	
Iltapäivätoiminta	Koululaisten määrä	6	<5	<5	
Perhehoito ja tukihenkilötoiminta:					
Perhehoito	Asiakkaat	<5	6	6	
Tukihenkilötoiminta	Tukihenkilöasiakkaat	9	15	15	66,7
Kustannukset yhteensä	€/vuosi	37 731	88 800	93 307	
Työtoiminta:					
Rivertech ry, ostopalvelu	Asiakkaat	15	15	13	-13,3
Osatyökykyisten työpäivät	Työpäivät	1815	1860	2066	13,8
Avotyötoiminta	Asiakkaat	13	13	13	
Kustannukset yhteensä	€/vuosi	202 440	121 700	117 454	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Selvitetään yhteistyössä vanhuspalvelujen kanssa mahdolliset uudet tilaratkaisut.	Tehdään selvitys kehitysvammaapalveluiden tilatarpeisiin liittyen.	Kaupungin omien kehitysvammaapalveluiden tilojen selvittäminen.	Kehitysvammaapalveluille uusien, suurempien toimitilojen tarve on tiedostettu. Vanhuspalveluiden tilat on kartoitettu ja ne eivät vastaa kehitysvammaapalveluiden tilatarvetta.
Jatketaan tunnisteiden käyttöä talouden seurannassa.	Oman palvelun yksikköhinnat pystytään laskemaan.	Omien kehitysvammaapalveluiden kustannusten tiedostaminen.	Tunnisteiden käyttö on vakiintunut kehitysvammaapalveluissa ja omat yksikköhinnat on laskettu oman tuotannon palveluille.

Kehitetään kehitysvamma palveluita yhdessä henkilöstön ja asiakkaiden sekä heidän omaistensa kanssa. Huomioidaan ASPA-säätiön Tarve-hankkeessa esiin nousseet toimenpide-ehdotukset palveluiden kehittämisessä.	Tuotetaan asiakaslähtöisiä palveluita.	Kehitysvammaisten asumispalveluita kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Asiakkaan itsemääräämisoikeuden huomioiminen.	Kehitysvamma palveluissa asiakkaalla on mahdollisuus vaikuttaa oman näköisen elämän suunnitteluun ja siihen liittyviin valintoihin ja ratkaisuihin. Asumisen ratkaisuja tehtäessä huomioidaan niin asiakkaan oikeudet kuin vastuut ja velvollisuudet.
Henkilöstön jaksamisen tukeminen.	Sijaismäärärahojen riittävyys, sairauspoissaolojen seuranta.	Hyvinvoiva ja työkykyinen henkilöstö.	Henkilöstön sairauspoissaolojen yhteydessä on pyritty pitämään huolta sijaisten saatavuudesta, jotta vakinaisen henkilöstön jaksamista pystyttäisiin tukemaan.
Eri hallinnon alojen välinen tiedon kulku ja yhteistyön tiivistyminen kehitysvamma palveluiden kanssa.	Henkilö saa hänelle kehitysvammalain nojalla kuuluvat palvelut.	Kehitysvamman varhainen tunnistaminen ja asiakkaan ohjautuminen kehitysvamma palveluiden piiriin.	Yhteistyö kehitysvammapoliklinikoiden ja Kys:n kanssa toimii asianmukaisesti. Kaupungin oman organisaation sisällä tehtävää yhteistyötä on mahdollisuus tiivistää.
Kehitysvamma palveluista pidetään aktiivisesti ja säännöllisesti yhteyttä yhteistyökumppanien kanssa. Yhteinen näkemys asiakkaan hyvinvoinnista.	Säännöllinen yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa sekä asiakkaan saaman palvelun laadun varmistaminen.	Verkostojohtamista kehitetään kehitysvamma palveluissa.	Verkosto- ja seurantakäyntejä on toteutettu säännöllisesti asiakkaan hyvinvoinnin ja hänen saamansa palvelun laadun varmistamiseksi.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö: Vanhuspalvelupäällikkö
Palvelualue: 214 Vanhustenhuollon palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	2 201 536	2 125 400		2 125 400	2 074 051	-51 349	-5,8
Toimintamenot	-9 045 050	-9 180 400		-9 180 400	-9 266 491	-86 091	2,4
Toimintakate	-6 843 514	-7 055 000	0	-7 055 000	-7 192 440	-137 440	5,1
Suunnitelmapoistot	-181 338	-150 400		-150 400	-176 488	-26 088	-2,7
Vyörytyserät	-172 383	-161 300		-161 300	-166 590	-5 290	-3,4
Netto	-7 197 235	-7 366 700	0	-7 366 700	-7 535 518	-168 818	4,7

Toiminta-ajatus

Lakisääteisten vanhuspalvelujen järjestäminen ja toimiminen uuden vanhuspalvelujen laatusuosituksen mukaisesti. Vanhuspalvelujen tavoitteena on tukea ikäihmisten itsenäistä ja turvallista elämää sekä toimintakyvyn ylläpitämistä omassa kodissa mahdollisimman pitkään. Tavoitteena on antaa ikääntyneille yksilöllistä ja tarpeita vastaavaa tukea ja hoivaa. Kotihoidolla, kuntoutuksella, omaishoidon tuella, palvelusetelillä sekä tukipalveluilla turvataan tarvittavat palvelut vanhuksen kotiin. Ennaltaehkäisevä, omatoimisuuteen kannustava ja toimintakykyä edistävä työote ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Asumispalveluihin turvaudutaan vasta, kun kotihoidon palvelut eivät riitä ja vanhuksen toimintakyky ja hoidon tarve sitä selkeästi vaativat.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Valtakunnalliset uudet vanhuspalvelujen laatusuositukset julkaistiin ja ne ohjaavat vanhuspalvelujen kehittämistä ja tuottamista. Vanhuspalvelujen rakennetta on linjattu sosiaalilautakunnassa niin, että toiminnan painopiste siirretään asumispalveluista kotihoitoon. Kotihoidon resursseihin lisättiin yksi lähihoitajan toimi sekä lisäksi fysioterapeutti kotikuntoutuksen toteuttamiseen. Ennalta ehkäisevä ja ikäihmisten toimintakykyä ylläpitävä työ on ollut tärkeä kehittämiskohde. Kaupunki on mukana Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa v. 2016-2018 sekä valtakunnallisessa I&O-kärkihankkeessa, jossa Suonenjoella tavoitteena on kehittää erityisesti kotikuntoutusta ja kotikuntoutusta sekä muistisairaiden kotihoitoa. Kotipalvelujen kehittämiseen on panostettu monin tavoin: mm. selvitetty ja kokeiltu digitaalisten palveluiden käyttöä kotihoidossa. Myös vanhusten ravitsemukseen alettiin kiinnittämään enemmän huomiota. Asumispalveluissa Joenrannan kotiin on jo vuonna 2017 lisätty kaksi laitoshoidon paikkaa ja paikkalisäysten myötä on saatu yksi määräaikainen lähihoitaja. Kotihoidon palveluseteliä käytettiin runsaasti.

Kotipalvelun palveluseteliin varattu 62.000 euroa.

Kotihoidon kehittämiseen konsultin avulla varattu 20.000 euroa.

Stm:n valtakunnalliset suositukset > 75-vuotiaiden (31.12.2016) asumisesta ja toteuma Suonenjoella.					
Indikaattori	Suositus	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Tavoite 2019
Asuu kotona itsenäisesti	91 - 92 %	86,10 %	90,00 %	85,50 %	91 %
Saa säännöllistä kotihoitoa	13 - 14 %	13,00 %	14,00 %	12,80 %	14 %
Saa omaishoidontukea	6-7%	7,34 %	7,00 %	8,50 %	7 %
Tehostetun palveluasumisen piirissä (ympäri vuorokauden)	6-7%	9,56 %	9,70 %	10,70 %	8,20 %
		99	100	111	85
Laitoshoidossa	2-3%	1,54 %	2,00 %	1,50 %	2,00 %

Taulukossa olevat luvut ovat yli 75-vuotiaita koskevia henkilöitä. Kotihoidossa, asumispalveluissa sekä omaishoidon tuen saajissa on myös henkilöitä 65-74-vuotiaiden ikäryhmässä, mikä tulee huomioida kokonaistarkastelussa.

Kotihoito

Kotipalvelut:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Asiakkaita yhteensä	Asiakasmäärä	479	414	538	12,3
Säännöllinen kotihoito					
Vanhuskotitaloudet (75+)	Asiakasmäärä	278	274	320	15,1
Vanhuskotitaloudet (65-74-v.)	Asiakasmäärä	54	55	51	-5,6
Muut (alle 65-v ja vammaiset)	Asiakasmäärä	49	35	91	85,7
Tilapäiset kotihoidon asiakkaat	Asiakasmäärä	98	50	158*)	
*) kotona annetut influenssarokotteet					
Kotipalvelukäynnit**	Käyntikerta	81 593	82 000	99 634	22,1

Kotipalveluhenkilöstö***	Henkilömäärä	31	32	32	3,2
Nettokustannukset+ poistot+ vyör.	Nt €	1 794 960	1 906 100	1 909 931	6,4
Kotihoidon käyntihinta Nt €/ käynti	Nt €/ käynti	22,00	23,25	19,17	-12,9
Bruttokust.+poistot+vyör.	Br €			2178873,00	
Bruttohinta €/käynti Br€/käynti				21,87	
Tukipalvelut: (sotainv. ateria-, siivous-, pesulapalvelut, kuljetuspalvelu, turvapuhelin, päiväkeskus)					
Tukipalvelut:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % /
Asiakkaita yhteensä		271	247	297	9,6
Päiväkeskusasiakkaat	Asiakkaita	65	75	53	-18,5
Päiväkesk.netto/asiakas/vuosi				3904	
Kuljetuspalvelut, päiväkeskus	Asiakkaita	53	70	43	-18,9
Kuljetuspalvelut /SHL	Asiakkaita	11	15	11	
Turvapuhelin	Kpl	122	85	86	-29,5
Rintamaveteraanit		18	14	14	-22,2
Sotainvalidien (min. 10 %) palvelut		< 5	3	<5	
Omaishoidon tuki	Yli 65-vuotiaat	88	70	88	0,0
Omaishoidon tuki/€/saaja/vuosi	€/omaishoitaja/vuosi			4 854 €	

Asumispalvelut

Veljeskoti palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen

Veljeskoti	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Palveluasuminen					
Asukkaita palveluasumisessa	Lukumäärä	15	15	10	-33,3
Hoitopäivät	Hoitopäivien määrä	5475	5475	3994	
Henkilöstö/palveluasuminen	Hoitohenkilöstön määrä	9	7	5	
Henkilöstömitoitus/palveluas.	Hoitajaa/asukas	0,41	0,46	0,5	
Hoitopäivän hinta/brutto	Br€/vrk	118	92	136	
Hoitopäivän hinta/netto	Nt €/vrk	108,95	80	98,96	
Tehostettu palveluasuminen	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % /
Asukkaita tehostettu	Lukumäärä	22	25	25	13,6
Henkilöstö/tehostettu	Lukumäärä	11	13	15	36,4
Henkilöstömitoitus/tehostettu	Hoitajaa / asukas	0,50	0,52	0,60	20,0
Hoitopäivät (tehostettu)	Hoitopäivät	8 030	9 125	8 729	8,7
Hoitopäivän hinta/brutto	Br €/vrk	90	100	110	
Hoitopäivän hinta/netto	Nt €/ vrk	50	74	85	

Joenrannan kodin tehostettu palveluasuminen, laitoshoido- ja vuorohoitopaikat

Joenrannankoti	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos %/Huom
Tehostetun palveluasuminen	Paikkamäärä	21	21	21	0,0
Laitoshoitopaikkoja	Paikkamäärä	16	16	16	
Vuorohoitopaikkoja	Paikkamäärä	3	3	3	0,0
Paikkoja kaikki yhteensä	Paikkamäärä	40	40	40	
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	13 366	14 255	13 783	3,1
Hoitopäivät laitoshoido	Päiviä / vuosi	5 112	5 840	5 605	9,6
Hoitopäivät tehostettu palv.as.	Päiviä / vuosi	7 567	7 665	7 337	-3,0
Hoitopäivät vuorohoidossa	Päiviä / vuosi	687	750	841	22,4
Kustannukset					
Hoitopäivän hinta/brutto/laitosh.	€/laitoshoidovrk	168	155	176	
Hoitopäivän hinta/netto/laitosh.	€/laitoshoidovrk	131	126	135	
Hoitopäivän hinta/brutto/tehost.	€/tehostettuvrk		113	121	
Hoitopäivän hinta/netto/tehost.	Nt €/tehostettu vrk	84,28	90,00	95,00	
Henkilöstömäärä*					
Kokonaishenkilöstö, Joenranta	Henkilöä	23+2	23+2	24*)+2	
Oma hoivapalveluesimies 8/2018 alkaen					
Henkilöstö, tehostettu	Henkilöä	14+1	13+1	13+1	
Henkilöstömitoitus,tehostettu	Hoitajaa/hoidettava	0,58	0,54	0,54	
Henkilöstö, laitoshoido	Henkilöä	8+1	10+1	10+1	
Henkilöstömitoitus, laitoshoido	Hoitajaa/hoidettava	0,57	0,62	0,62	
*					

Asumisen ostopalvelut:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Palvelukotisäätiön lisveden palvelukoti					
Paikkoja	Paikkamäärä	28+2	30	31	0,8
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	10 762	10 950	10 852	
Henkilöstömitoitus	Hoitajaa / asukas	0,68-0,72	0,70	0,70	
Hoitopäivän keskihinta (hoitoluokka 1 / 2)	Br€/vrk			124,00	
Hoitopäivän keskihinta (hoitoluokka 1 / 2)	Nt €/ hoitopäivä	76,30	96,50	96,40	
Hoivakoti Valkeinen					
Sopimuspaikat+ saattohoito	Paikkamäärä	25+2	25	25+2	3,6 0,0 0,0 -10,0 -25,3
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	9 298	9 125	9 630	
Kotikuntalain mukaiset paikat	Paikkamäärä	1	1	1	
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi	365	365	365	
Henkilöstömitoitus	Hoitajaa / asukas	0,60	0,60	0,54	
Hoitopäivän keskihinta (hoitoluokka 2 / 3)/netto	Br€/vrk			113,00	
Hoitopäivän keskihinta (hoitoluokka 2 / 3)/netto	Nt€ / hoitopäivä	95,06	98,00	71,00	
Muut hoito- ja palvelukodit:					
Palveluasuminen					
Paikkoja	Paikkamäärä		12	10	
Hoitopäiviä	Päiviä / vuosi		4 380	3 650	
Tehostettu palveluasuminen					
Paikkoja	Kpl		9,00	8,00	
Hoitopäiviä	Päiviä/vuosi		3285,00	2920,00	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Asiakas selviytyy kotona pidempään joko itsenäisesti tai tukipalvelujen turvin. Kotihoidon resursseihin saadaan lisäystä. I&O-ohjelman tavoitteita (muistisairaankotihoito sekä kotiutus ja kotikuntoutus) kehitetään kotihoidossa yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Digitaalisten palvelujen käyttöönottoa kotihoidossa kokeillaan. Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa kehitettävien toimintakykyä ylläpitävien työtapojen juurruttaminen. Pyritään pilottiin, jossa kehitetään vanhusten ravitsemusta. Asiakkaat suosivat kunnallisen kotipalvelun ohella myös palvelusetelin käyttöä. Selvitetään mahdollisuus sijoittaa kotipalvelun työntekijöiden ja kotihoidon palveluesimiehen tilat fyysisesti lähekkäin.	Kotona asuvien määrä lisääntyy. Kotihoitoon on saatu yksi uusi lähihoitajan toimi. Asumispalvelujen tarve vähenee. I&O-ohjelman kotihoitoon asetetut tavoitteet on saavutettu. Digitaalisia palveluja on käytössä kotihoidossa. Olemme mukana vanhusten ravitsemuspiloteissa. Kotihoidon palveluseteliä käyttävien asiakkaiden määrä kasvaa. Kotihoidon tiimit yhdistetään. Kotihoidon työntekijöiden ja lähiesimiehen tilat ovat fyysisesti lähekkäin.	Kotona asumisen tukeminen ja toimintakyvyn tukeminen.	Muistisairaankotihoitoa sekä kotikuntoutuksen kehittämistyötä on tehty. Lääkemuistuttajaa sekä digitaalisia seurantalaitteita pilotoitiin, kumpaakaan ei otettu pysyvästi käyttöön. Voimaa vanhuuteen -hankkeessa on koulutettu vertaisohjaajia, järjestetty kuntosaliryhmä, hankittu kirjastoon lainattavaksi liikuntavälineitä, osallistuttu koulutuksiin. Vanhusten ravitsemuspilotti ei toteutunut. Palvelusetelin käyttöä on markkinoitu ja käyttäjiä vuoden lopussa 37. Selvitettiin kotihoidon palveluesimiehelle työtilat lähelle kotihoidon työntekijöitä, muutto suunniteltu alkuvuodelle 2019.
Palveluohjausta on tarjolla "yhden luukun" periaatteella.	Palveluohjausta on tarjolla ikäihmisille.	Ikäihmistien palveluohjausta kehitetään.	Palveluohjausta on ollut tarjolla, mutta ei ns. "yhden luukun"-periaatteella.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Henkilöstön osaamisen tunnistaminen ja lisääminen, työtapojen sekä kuntouttavan työotteiden kehittäminen. Mielenterveysosaamisen lisääntyminen: henkilöstö on osallistunut mielenterveyden ensiapukoulutukseen. Vanhuspalveluiden työtapojen kehittäminen asiakaslähtöisesti ja moniammatillisesti.	Työnkierto toimii vanhuspalveluissa.	Henkilöstö on joustavasti vanhuspalvelujen yhteiskäytössä.	Henkilöstöä on kannustettu työnkiertoon, mutta sitä on toteutunut vain vähän. Henkilöstö on osallistunut mielenterveys EA1 ja EA2-koulutuksiin. Vanhuspalveluista osallistunut viisi henkilöä Vanhustyössä vastuuhenkilönä toimiminen-koulutukseen, useita henkilöitä osallistunut Asiakaspalvelu verkostoissatoimiminen-koulutukseen ja kotihoidon sairaanhoitaja osallistunut Hoivatyön lähiesimiesvastuuhenkilönä-koulutukseen sekä vanhuspalvelupäällikkö osallistunut SOTE-muutosjohtaja-koulutukseen.
Tehostetun palveluasumisen piirissä/valtakunnallinen suositus: 6-7% ja laitoshoidossa 2-3% yli 75-vuotiaista kuntalaisista. Joenrannan kodin laitoshoidon lisätään suositusten mukaisesti.	Tehostetussa palveluasumisessa asuvien asukasmäärä, 85 vuoteen 2019 mennessä.	Ostetun tehostetun asumispalvelun kustannukset laskevat.	Ostetun tehostetun asumisen määrä laski 67:ään paikkaan vuoden 2018 lopussa. Omassa toiminnassa tehostettua palveluasumista nousi kolme paikkaa, eli yhteensä 46 paikkaa Joenrannassa ja Veljeskodissa.
Selvitetään Veljeskodin tulevaisuuden käyttötarkoitusta.	Esitetään lautakunnalle suunnitelma Veljeskodin käytölle tulevaisuudessa.	Veljeskodin tulevaisuuden käytön selvittäminen: mille asiakasryhmälle sopiva tilojensa puolesta? Suunnittelussa on otettava huomioon, että kyseiseen tilaan on saatu vuonna 2006 Aran avustus. Avustuspäätöksen mukaan mainittua tilaa on käytettävä erityisryhmään kuuluvien vuokra-asuntona 20 vuotta avustuksen ensimmäisen erän maksamisesta lukien.	Veljeskodin tulevaisuudesta on keskusteltu henkilöstön kanssa. Myös kaupungin johdossa on mietitty asiaa. Päätöksiä ei ole tehty. Laaja peruskorjaus ei liene enää mahdollinen.
RAVA-mittarikoulutuksen järjestäminen ja lisenssin hankkiminen. Asiakaskortin käyttömahdollisuuden selvittäminen. Asiakaspalvelujen arviointitiimin kehittäminen SAS-ryhmän tueksi.	Asumispalvelujen ja kotihoidon myöntämiskriteerit on päivitetty ja hyväksytty lautakunnassa.	Kehitetään toimintatapoja ja arviointimenetelmiä asumispalveluihin ja kotihoitoon.	RAVA-mittarikoulutus järjestettiin keväällä 2018 kaikille vanhuspalveluissa työskenteleville. Kirjaamisvalmennus toteutettiin myös kaikille keväällä. Asiakaskortin käyttömahdollisuutta selvitettiin sen verran, että todettiin sen liittäminen Pegasos- ja Hilkaohjelmiin liian vaikeaksi ja siitä luovuttiin. Kotihoidon myöntämiskriteerit päivitettiin ja ne on hyväksytty sosiaalilautakunnassa. Asumispalvelujen myöntämiskriteereiden päivittämistyö aloitettiin loppuvuodesta, hyväksyminen jäi v.2019 alkuun.
Henkilöstö on tietoinen vanhuspalvelujen tavoitteista. Tiedonkulku esimiesten ja henkilöstön välillä paranee. Henkilöstö ja asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Palvelujen laatu paranee.	Työyksikköpalaverit toteutetaan asumispalveluissa, päivätoiminnassa ja kotihoidossa säännöllisesti esimiesten johdolla. Vanhuspalveluiden johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti vanhuspalvelupäällikön johdolla.	Vanhuspalveluja johdetaan ja kehitetään tavoitteellisesti ja asiakaslähtöisesti sekä henkilöstön hyvinvointi huomioiden.	Työyksikköpalaverit toteutuvat kaikissa yksiköissä. Vanhuspalvelujen johtotiimi kokoontuu kuukausittain. Oman esimiehen saaminen sekä Veljeskotiin että Joenrannan kotiin toteutettiin kesän 2018 aikana ja pysyvä ratkaisu v. 2019 alusta.

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Asiakas asuu kotona pidempään ja hänen toimintakykynsä sekä elämänlaatunsa paranee.	Asiakas selviytyy kotona. Asiakaspalaute.	Päivätoiminnalla edistetään kotona asuvien ikäihmisten fyysistä ja psyykkistä toimintakykyä ja ehkäistään yksinäisyyttä.	Päiväkeskus on toiminut aktiivisesti tarjoten kävijöille monipuolista toimintaa ja toimintakykyä ylläpitävää toimintaa. Asiakaspalautetta ei ole kerätty erillisellä lomakkeella, vaan palautetta on saatu asiakkailta ja omaisilta suoraan.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Tilivelvollinen: Sosiaalihoitaja

Palvelualue: 239 Työllisyyttä tukeva toiminta

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	48 038	40 000		40 000	37 659	-2 341	-21,6
Toimintamenot	-449 451	-505 500		-505 500	-512 505	-7 005	14,0
Toimintakate	-401 413	-465 500	0	-465 500	-474 846	-9 346	18,3
Suunnitelmapoistot				0		0	
Vyörytykset	-8 925	-800		-800	-9 126	-8 326	2,3
Netto	-410 338	-466 300	0	-466 300	-483 972	-17 672	17,9

Toiminta-ajatus

Työmarkkinatuella olevien pitkäaikaistyöttömien työllisyyden ja elämänhallinnan tukeminen on merkittävä sosiaalitoimen tehtävä. Tavoitteena on kaventaa kuntalaisten hyvinvointi- ja terveyseroja ja saada aikaan pitkäaikaistyöttömän kokonaisvaltaista hyvinvointia tukeva elämänmuutos. Yhteistyökumppaneita ovat mm. TE-toimisto, TYP, aikuissosiaalityö sekä Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Kunta on vastuussa työllistymisen edistämisestä. Suonenjoki oli mukana Kuopion hallinnoimassa Kuopion alueen TOPI-työllisyshankkeessa, jonka tavoitteena oli pitkäaikaistyöttömien työllistyminen. TOPI-hanke loppui vuonna joulukuussa 2018. Lisäksi Suonenjoki oli mukana Rautalammin kunnan kanssa Työtä osuuskunnasta - hankkeessa (Pirtsakki). Lisäksi aloitettiin oppisopimuskoulutuksia pitkään työttömänä olleille. Työttömien terveystarkastuksia jatkettiin Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa. Terveystarkastusten päihdepalvelujen kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistettiin.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Kuntouttava työtoiminta	Asiakkaat (keskiarvo/kk)	42	55	67	59,5

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen Suonenjoella. Yksilöllisten elämänpolkujen rakentaminen: koulutukseen ohjaaminen, työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen jne.	Työmarkkinatuen kuntaosuus. Pitkäaikaistyöttömien määrän väheneminen.	Työllisyyden edistäminen.	Kunnan maksuosuus työmarkkinatuesta väheni. Pitkäaikaistyöttömien määrä joulukuun viimeisenä päivänä 71 henkilöä. Työkokeilussa oli 21 henkilöä, joista muutama aloitti oppisopimuskoulutuksen.
Järjestetään kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta yhteistyössä Rivertec, ViaDian ja muiden toimijoiden kanssa (mm. Tehdään itse ry ja Vanhamäkisäätiö)	Kuntouttavassa työtoiminnassa ja sosiaalisessa kuntoutuksessa ja työkokeilussa olevien määrä.	Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen.	Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 67 henkilöä. Sosiaalisessa kuntoutuksessa oli 9 henkilöä.
Työttömien terveystarkastuksia toteutetaan Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymässä.	Terveydenhuoltoon ohjattujen työttömien määrä.	Kuntalaisten hyvinvointi -ja terveyserojen kaventuminen.	Työttömien terveystarkastuksessa kävi 13 henkilöä.

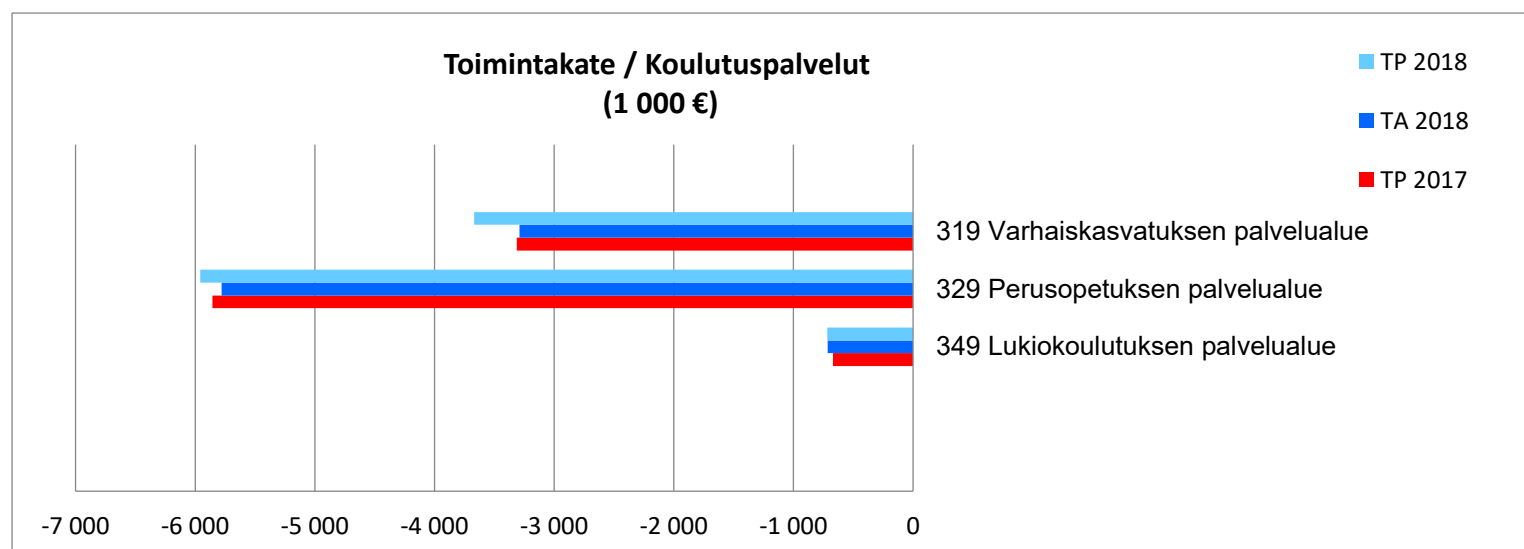
KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Koulutuspalvelut

Tilivelvollinen: Koulutusjohtaja

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	895 723	815 500	0	815 500	844 509	29 009	-5,7
Toimintamenot	-10 734 044	-10 599 600	0	-10 599 600	-11 186 823	-587 223	4,2
Toimintakate	-9 838 321	-9 784 100	0	-9 784 100	-10 342 314	-558 214	5,1
Suunnitelmapoistot	-601 173	-792 100	0	-792 100	-641 121	150 979	6,6
Vyörytykset	-180 184	-172 600	0	-172 600	-179 624	-7 024	-0,3
Netto	-10 619 679	-10 748 800	0	-10 748 800	-11 163 060	-414 260	5,1

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot	335 698	312 700		312 700	332 974	20 274	-0,8
Maksutuotot	347 340	348 000		348 000	318 729	-29 271	-8,2
Tuet ja avustukset	165 936	134 500		134 500	128 161	-6 339	-22,8
Vuokratuotot	21 974	9 000		9 000	23 790	14 790	8,3
Muut toimintatuotot	24 775	11 300		11 300	40 855	29 555	64,9
Toimintatuotot	895 723	815 500	0	815 500	844 509	29 009	-5,7
Palkat ja palkkiot	-5 813 332	-5 700 600		-5 700 600	-6 092 767	-392 167	4,8
Henkilösivukulut	-1 436 848	-1 495 000		-1 495 000	-1 435 294	59 706	-0,1
Henkilöstökulut yhteensä	-7 250 180	-7 195 600	0	-7 195 600	-7 528 061	-332 461	3,8
Palvelujen ostot	-2 076 544	-1 867 900		-1 867 900	-2 085 681	-217 781	0,4
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-222 699	-241 300		-241 300	-252 435	-11 135	13,4
Avustukset	-477 266	-603 000		-603 000	-624 526	-21 526	30,9
Vuokrakulut	-688 310	-666 600		-666 600	-680 711	-14 111	-1,1
Muut toimintakulut	-19 045	-25 200		-25 200	-15 410	9 790	-19,1
Toimintakulut	-10 734 044	-10 599 600	0	-10 599 600	-11 186 823	-587 223	4,2
Toimintakate	-9 838 321	-9 784 100	0	-9 784 100	-10 342 314	-558 214	5,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-601 173	-792 100		-792 100	-641 121	150 979	6,6
Vyörytykset	-180 184	-172 600		-172 600	-179 624	-7 024	-0,3
Ylijäämä / Alijäämä	-10 619 679	-10 748 800	0	-10 748 800	-11 163 060	-414 260	5,1

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Koulutuspalvelut

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja
 Palvelualue: 319 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	336 112	296 500		296 500	268 082	-28 418	-20,2
Toimintamenot	-3 649 109	-3 586 600		-3 586 600	-3 935 695	-349 095	7,9
Toimintakate	-3 312 997	-3 290 100	0	-3 290 100	-3 667 614	-377 514	10,7
Suunnitelmapoistot	-76 558	-75 000		-75 000	-68 598	6 402	-10,4
Vyörytykset	-66 512	-62 900		-62 900	-68 812	-5 912	3,5
Netto	-3 456 067	-3 428 000	0	-3 428 000	-3 805 024	-377 024	10,1

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tulosalue järjestää päivähoitoa ja esiopetusta, jossa turvallisuus, leikki, kannustaminen, toiminnallisuus ja myönteisyys korostuvat.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on

1. yhdessä vanhempien ja yhteistyötoimijoiden kanssa luoda pohja lapsen kasvulle ja kehitykselle vastuunsa tuntevaksi, psyykkisesti ja fyysisesti hyvinvoivaksi kuntalaiseksi
2. mahdollistaa vanhempien työssäkäynti ja opiskelu
3. tuottaa joustavasti tarpeellinen määrä varhaiskasvatuspalveluita, jotka edistävät Suonenjoen kaupungin strategisia tavoitteita – erityisesti aktiivisen elinkeinopolitiikan tavoitteita, jolloin esimerkiksi monipuolisten ja riittävien vuorohoitopalvelujen saatavuus voi olla merkittävä etu muihin kuntiin verrattuna
4. huolehtia erityistukea tarvitsevien lasten varhaiskuntoutuksesta

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta palvelun määrällisen riittävyyden lisäksi on entistä enemmän pyritty kiinnittämään huomiota toiminnan laatuun varhaiskasvatuslain ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta vuosi 2018 oli haasteellinen varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvaessa ja palvelua tarvitsevien lasten määrän kasvaessa suunniteltuja resursseja laajemmaksi talvella ja keväällä 2018. Väliaikaisten ryhmien perustaminen Kopolan päiväkotiiin aikaisempien väliaikaisjärjestelyjen lisäksi oli välttämätöntä. Yksityisen päiväkodin toiminnan alkaminen sekä palvelusetelin käyttöönotto 1.8.2018 muutti tilanteen suunnitellulla tavalla siten, että kaikki väliaikaisjärjestelyt pystyttiin kokonaisuudessaan purkamaan. Yksityisen perhepäivähoitajien määrä väheni vuoden aikana merkittävästi. Vuoden lopulla yksityisiä perhepäivähoitajia oli enää 3 kappaletta. ICT-hankintoja tehtiin suunnitellusti siten, että jokaiselle perhepäivähoitajalle voitiin hankkia kosketusnäyttöinen päätelaite, joka on myös lapsiryhmän käytössä. Perhepäivähoitoon sijoitetuille lapsille pystyttiin myös toteuttamaan varhaiskasvatussuunnitelmien tekeminen ja ylläpitäminen sähköisesti.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Asiakkaita	alle 3-v lukumäärä 31.12.	61	56	42	-25,0
	3-5-v lukumäärä 31.12.	142	122	121	-0,8
	yli 6-v lukumäärä 31.12.	68	60	56	-6,7
Yksikkökohtaiset asiakasmäärät	YHTEENSÄ	271	238	219	-8,0
Iisvesi	alle 3-v lukumäärä 31.12.	10	12	6	
	3-5-v lukumäärä 31.12.	24	22	26	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.	11	11	9	
Kopola	alle 3-v lukumäärä 31.12.	25	16	13	
	3-5-v lukumäärä 31.12.	54	42	32	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.	26	24	22	
Valkeisenmäki	alle 3-v lukumäärä 31.12.	11	12	10	
	3-5-v lukumäärä 31.12.	33	32	32	
	yli 6-v lukumäärä 31.12.	5	0	4	
Metsola	yli 6-v lukumäärä 31.12.	25	25	21	
Perhepäivähoito	alle 3-v lukumäärä 31.12.	15	16	13	
	3-5-v lukumäärä 31.12.	30	26	31	
Lasten kotihoidontuki	Lapsia yhteensä	142	115	111	-3,5
	Kotihoidon tuella (ka)	88	85	69	-18,8
	Yksityisen hoidon tuella (ka)	37	30	27	-10,0
Palveluseteliasiakkaita			55	69	

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Varhaiskasvatuspalveluiden laatu.	Asiakastyytyväisyyskysely.	Asiakastyytyväisyys pysyy ennallaan tai paranee (4,34 asteikolla 1-5). Kyselyssä selvitetään myös uuden toiminnanohjausjärjestelmän toimivuutta asiakkaan näkökulmasta.	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulos parantunut edellisestä vuodesta (4,34 --> 4,41).
Varhaiskasvatuspalveluiden riittävyys.	Hoito- ja esiopetuspaikkojen riittävyys.	Kysyntään nähden riittävät palvelut. Palvelu järjestetään lainsäädännön edellyttämässä ajassa.	Kysyntään pystytty vastaamaan Kopolan päiväkodin erityisjärjestelyin alkuvuoden 2018 aikana ja 1.8.2018 aloittaneen uuden yksityisen päiväkodin tuoman lisäkapasiteetin avulla.
Työntekijöiden työhyvinvointi.	Työhyvinvointikysely.	Työhyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Työhyvinvointikyselyn numeerinen arvo pysyy ennallaan tai paranee edellisestä vuodesta. (3,98 asteikolla 1-5).	Työhyvinvointikyselyn tulokset heikentyneet edellisestä vuodesta (3,98 --> 3,92). Erityisen suuri pudotus (0,3 yksikköä) arvioitaessa omaa työkykyä tehtävän fyysisiin vaatimuksiin nähden.
Varhaiskasvatussuunnitelma.	Ryhmäkohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönotto (päiväkodit)	Ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat käytössä 100 % päiväkodeissa.	Ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat tehty kaikkiin päiväkotiryhmiin.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Koulutuspalvelut

Tilivelvollinen: Koulutusjohtaja, rehtorit ja koulunjohtajat
 Palvelualue: 329 Perusopetuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	456 185	430 200		430 200	478 994	48 794	5,0
Toimintamenot	-6 312 741	-6 208 700		-6 208 700	-6 437 628	-228 928	2,0
Toimintakate	-5 856 556	-5 778 500	0	-5 778 500	-5 958 634	-180 134	1,7
Suunnitelmapoistot	-487 341	-656 800		-656 800	-535 229	121 571	9,8
Vyörytykset	-101 727	-96 400		-96 400	-98 754	-2 354	-2,9
Netto	-6 445 624	-6 531 700	0	-6 531 700	-6 592 617	-60 917	2,3

Aamu -ja iltapäivätoiminnan talousarvio on liitetty perusopetuksen palvelualueeseen.

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen toiminta-ajatuksena on luoda jokaiselle oppijalle turvalliset, hyvän kasvamisen, elinikäisen oppimisen ja hyvän elämän edellytykset.

Koululaisten aamu -ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvulle ja tukea kodin ja koulun kasvatustyötä. Toiminnan oma erityisluonne on laadukas vapaa-ajan toiminta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Uusien opetussuunnitelmien käyttöönotto ja digiloikkaan tarvittavien materiaalien ja välineiden hankinta sekä opettajien koulutus on päässyt hyvään alkuun. Kouluihin on lisätty englannin opetusta 2. luokille. Koulutuspalveluissa on tarjottu sekä oman äidinkielen ja S2-kielen opetusta sekä valmistavaa opetusta.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
lisveden koulu	Oppilasmäärät	67	67	68	1,5
Yhtenäiskoulu, 1-6	Oppilasmäärät	187	188	198	5,9
Lempyyn koulu ja esiopetus	Oppilasmäärät	31	31	30	-3,2
Sammalselän koulu	Oppilasmäärät	130	128	131	0,8
Yhtenäiskoulu, 7-9	Oppilasmäärät	251	257	239	-4,8
Yhteensä	Oppilasmäärät	666	671	666	0,0
Bruttomenot	€ / oppilas	9 606	9 734	9 898	3,0
Nettomenot	€ / oppilas	8 926	9 093	9 179	2,8
Kaatron iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	35	35	35	0,0
Sammalselän iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	28	30	30	7,1
lisveden iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	12	13	14	16,7
Lempyyn iltapäivätoiminta	Lasten lukumäärä	13	10	14	7,7
Yhteensä	Lasten lukumäärä	88	88	93	5,7
Bruttomenot	€ / lapsi	1 271	1 134	1 497	17,8
Nettomenot	€ / lapsi	741	543	908	22,5

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Opetussuunnitelman toimeenpano, erityisesti digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen.	Digitaalisten opetusmateriaalien kokeilu, riittävä laitekanta.	Toimintakulttuurin muutos, uusien opetusmenetelmien käyttöönotto.	Tietokoneita on sekä ostettu että vuokrattu peruskouluihin. Digitaalisten opetusmateriaalien käyttö on lisääntynyt.
Kansainvälisten hankkeiden toteutuminen.	Vähintään yksi kv-hanke.	Kansainvälisen toiminnan lisääntyminen.	Sammalselän kv-hanke on saanut rahoitusta.
Yrittäjyys Hankkeen jalkautuminen kouluihin.	Yritysvierailujen määrä, TET-paikkojen määrä. Yrityskylävierailut.	Koulujen ja yrittäjien yhteistyön lisääntyminen.	Yrityskylävierailuilla ovat käyneet sekä 6- että 9.-luokkalaiset. Yritysmessut on järjestetty yhtenäiskoululla.
Liikkuva koulu-hankkeen toiminnan vakiinnuttaminen yhteistyössä liikuntatoimen kanssa.	Välituntiliikunnan ja välineiden määrä sekä oppitunneilla liikkuminen.	Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen.	Liikkuva koulu - hanke on toteutunut parhaiten alakouluilla.
Riittävä henkilöstön täydennyskoulutus.	Koulutuksiin osallistuminen, erityisesti digi-koulutus.	Koko henkilöstö osallistuu tarpeellisiin koulutuksiin.	Koko henkilöstö on osallistunut yhteisiin koulutuksiin. Digituoritit ovat järjestäneet mm. henkilökohtaista koulutusta. Muihin koulutuksiin osallistuminen vaihtelee.
Oppilashuoltotoimenpiteiden riittävyys.	Tarvittava henkilöstö ja toimivat oppilashuoltotyöryhmät.	Varhainen oppilashuollollisten ongelmien ratkaiseminen.	Lape-ohjausryhmä on kiinnittänyt erityistä huomiota oppilashuollon palvelupolkuun ja järjestänyt 2 yhteistilaisuutta palveluja tarjoavien tahojen kanssa. Koulutuspalveluissa on tarpeellinen henkilöstö ja oppilashuoltotyöryhmät toimivat hyvin.
Päivittäinen liikunnallinen toiminta IP-toiminnassa.	Liikunnan määrä päiväohjelmassa vähintään 2 tuntia/ pv.	Nykyisen tason säilyttäminen.	Lapsimäärät pysyvät annallaan. Eroja oli kevät ja syys-lukuakuden aikana. Omatoimisen sekä ohjatun liikunnan tavoitteeseen päästiin.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Koulutuspalvelut

Tilivelvollinen: Rehtori

Palvelualue: 349 Lukioskoulutuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	103 427	88 800		88 800	97 434	8 634	-5,8
Toimintamenot	-772 194	-804 300		-804 300	-813 500	-9 200	5,3
Toimintakate	-668 767	-715 500	0	-715 500	-716 066	-566	7,1
Suunnitelmapoistot	-37 274	-60 300		-60 300	-37 294	23 006	0,1
Vyörytykset	-11 945	-13 300		-13 300	-12 058	1 242	0,9
Netto	-717 986	-789 100	0	-789 100	-765 418	23 682	6,6

Toiminta-ajatus

Suonenjoen lukio on liikuntapainotteinen, monipuolisen jatko-opintokelpoisuuden antava yleislukio, joka toimii yhteistyössä lähiseudun muiden oppilaitosten ja yhteisöjen kanssa. Lukio järjestää yhdessä yläkoulun ja urheiluseurojen kanssa urheiluvalmennusta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Lukion uuden opetussuunnitelman myötä toimintakulttuurissa edistetään mm. kestävää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä digiosaamista.

Lukio vahvistaa yhteistyötä naapurilukioiden kanssa, mm. yhteisen OPH:n rahoittaman etäopetuksen kehittämiseen liittyvän hankkeen avulla. Etäopetusta järjestetään erityisesti lyhyiden kielten opetuksessa. Lukio koordinoi Cimon rahoittamaa 6 eurooppalaisen koulun 3-vuotista Erasmus+ -hanketta "Healthy EU".

Lukion aikuislinjan alaisuudessa järjestetään aikuisten perusopetusta maahanmuuttajataustaisille nuorille.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Lukio-opiskelijat	Opiskelijamäärä	89	90	85	-4,5
Keskeyttämisprosentti	%	5	3	11	144,4
Ammatillisia opiskelijoita lukiossa	Opiskelijamäärä	0	0	1	
Aikuisten perusopetuksen opiskelijoita		6	10	8	
Ylioppilaita	Opiskelijamäärä	28	27	23	-17,9
Opetettavia kursseja yhteensä	Kurssien lukumäärä	170	160	160	-5,9
Opetustuntien lukumäärä	Kpl / vuosi	5 930	5 580	5 580	-5,9
Bruttomenot	€ / opiskelija	8 067	8 768	8 230	2,0
Nettomenot	€ / opiskelija	6 905	7 781	7 182	4,0

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Lukion kansainvälisen toiminnan ylläpitäminen.	Osallistutaan Pohjois-Savon lukioista maailmalle -hankkeeseen ja Erasmus+-hankkeeseen.	Kansainvälinen hanketoiminta jatkuu.	Erasmus +-hanke jatkunut. Syksyllä Euroscola -vierailu Strasbourgissa.
Riittävä opettajien täydennyskoulutus	Koulutuksiin osallistuminen, uusien opetusmenetelmien käyttö.	Kaikki opettajat osallistuvat koulutuksiin, opetusmenetelmät uudistuvat.	Tavoite toteutunut riittävästi.
Uuden opetussuunnitelman toimeenpano.	Toimintakulttuurin muuttaminen uuden ops:n hengessä.	Uusien toimintatapojen käyttöönotto.	Tavoite toteutunut, uusi ops käytössä kaikilla vuosiluokilla.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	4 141 068	4 010 700	0	4 010 700	4 216 860	206 160	1,8
Valmistus omaan käyttöön	56 024	50 000	0	50 000	60 353	10 353	7,7
Toimintamenot	-4 130 969	-4 640 600	0	-4 640 600	-4 653 170	-12 570	12,6
Toimintakate	66 123	-579 900	0	-579 900	-375 956	203 944	-668,6
Suunnitelmapoistot	-1 412 233	-1 463 000	0	-1 463 000	-1 240 775	222 225	-12,1
Vyörytykset	-64 124	-69 400	0	-69 400	-64 806	4 594	1,1
Netto	-1 410 234	-2 112 300	0	-2 112 300	-1 681 537	430 763	19,2

Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut kehittää asukkaille ja elinkeinoelämälle toimivan, turvallisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävä ympäristön ja yhdyskuntarakenteen

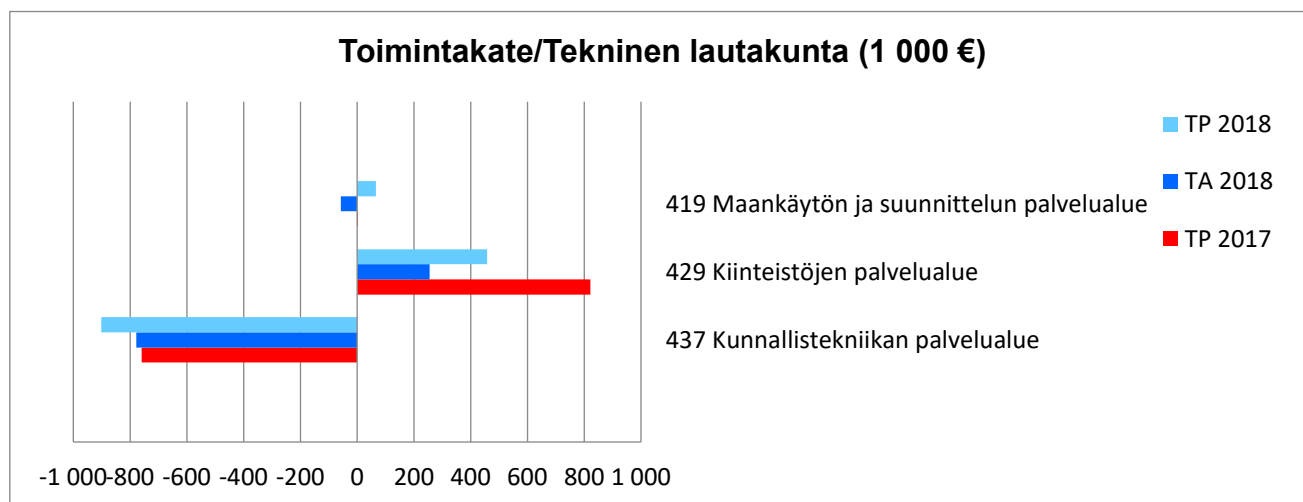
- järjestämällä tarvittavat tontit ja muut alueet
- rakentamalla ja ylläpitämällä katuja, puistoja, ulkoliikuntapaikkoja ja muita yleisiä alueita
- huolehtimalla jätehuollosta jätelautakunnan kautta
- järjestämällä tarvittavat toimitilat

Liikenneväylillä sekä kaupungin rakennus- ja korjauskohteissa huomioidaan esteettömän liikkumisen vaatimukset.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2017	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Myyntituotot	930 593	928 300		928 300	949 399	21 099	2,0
Maksutuotot	26 627	15 000		15 000	11 120	-3 880	-58,2
Tuet ja avustukset	1 407	2 000		2 000	390	-1 610	-72,3
Vuokratuotot	2 989 087	2 950 400		2 950 400	2 991 367	40 967	0,1
Muut toimintatuotot	193 355	115 000		115 000	264 584	149 584	36,8
Toimintatuotot	4 141 069	4 010 700	0	4 010 700	4 216 860	206 160	1,8
Valmistus omaan käyttöön	56 024	50 000		50 000	60 353	10 353	7,7
Palkat ja palkkiot	-844 901	-965 000		-965 000	-926 521	38 479	9,7
Henkilösivukulut	-298 686	-392 100		-392 100	-290 283	101 817	-2,8
Henkilöstökulut yhteensä	-1 143 587	-1 357 100	0	-1 357 100	-1 216 804	140 296	6,4
Palvelujen ostot	-1 202 075	-1 550 900		-1 550 900	-1 573 554	-22 654	30,9
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 454 133	-1 394 100		-1 394 100	-1 520 636	-126 536	4,6
Avustukset	-60 028	-60 000		-60 000	-59 847	153	-0,3
Vuokrakulut	-262 303	-270 500		-270 500	-269 599	901	2,8
Muut toimintakulut	-8 843	-8 000		-8 000	-12 730	-4 730	44,0
Toimintakulut	-4 130 969	-4 640 600	0	-4 640 600	-4 653 170	-12 569	12,6
Toimintakate	66 124	-579 900	0	-579 900	-375 956	203 944	-668,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 412 234	-1 463 000		-1 463 000	-1 240 775	222 225	-12,1
Vyörytykset	-64 124	-69 400		-69 400	-64 806	4 594	1,1
Ylijäämä / Alijäämä	-1 410 234	-2 112 300	0	-2 112 300	-1 681 537	430 763	19,2

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tekniset palvelut on organisoitunut uuden hallintosäännön mukaisesti. Hallinto jatkaa kevennetyllä organisaatiolla, mikä tarkoittaa, että hallinnon tehtävät ovat jakautuneet palvelualueille. Yhteistyömahdollisuuksiin ei aktiivisesti etsitty uusia ratkaisumalleja, mutta aiheeseen on syytä panetutua tulevana vuosina. Konsultti sekä asiantuntijapalveluita käytettiin suunnitelmallisesti hankkeiden aikataulun ja asiantuntemuksen turvaamiseksi.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kaavoittaja
Palvelualue: 419 Maankäytön ja suunnittelun palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	460 907	420 000		420 000	519 007	99 007	12,6
Valmistus omaan käyttöön		0		0	3 256	3 256	
Toimintamenot	-457 318	-477 700		-477 700	-455 541	22 159	-0,4
Toimintakate	3 589	-57 700	0	-57 700	66 721	124 421	1 759,1
Suunnitelmapoistot	-24 456	-27 400		-27 400	-21 542	5 858	-11,9
Vyörytykset	-8 873	-8 600		-8 600	-8 328	272	-6,1
Netto	-29 740	-93 700	0	-93 700	36 851	130 551	-223,9

Toiminta-ajatus

Maankäytön tulosalue vastaa maankäytön suunnittelusta, paikkatiedon hallinnasta ja asemakaava-alueiden kiinteistönmuodostuksesta, hallinnoi kaupungin maaomaisuutta sekä tukee yksityisteitä ja turvaa julkisen liikenteen saatavuutta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2010 hyväksytty taajama-alueiden osayleiskaava on tärkeä väline maankäytön ja yhdyskuntarakenteen kehityksen ohjaamisessa vuoteen 2025 saakka. Maankäytön tavoitteena on yhdyskuntarakenteen tiivistäminen. Painopiste on keskustan suunnittelussa, jolla edistetään asemanseudun kehittämistä sekä kerrostalorakentamista. Maapoliittinen ohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 18.4.2017. Yksityistieavustuksissa otettiin käyttöön uudet maksuperusteet vuonna 2017 ja niiden toimivuutta seurataan ja tehdään tarvittaessa muutokset.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Maa- ja metsätilat:					
Peltopinta-ala 31.12.	ha	33	33	33	0,0
Metsäpinta-ala 31.12.	ha	472	460	382	-19,1
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala 31.12.	ha	144	148	146	1,4
Valmistuneet yleiskaavat	kpl	0	1	1	
Valmistuneet asemakaavat	kpl	2	5	4	100,0
Poikkeamispäätökset ja suunnittelutarveratkaisut	kpl	7	10	4	-42,9
Hyväksytyt kaavat	Pinta-ala, ha	4	48	25	525,0
Kiinteistönmuodostuksia	kpl	5	20	20	300,0
Avustettuja tiekuntia	kpl / km	110/319	110/319	101/246	
Kutsutaksireittejä	kpl	7	6	6	-14,3

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Suunnitelmakaudella työn alla olleet asemakaavan muutoshankkeet, jotka palvelevat paikkakunnan yrityselämää, toteutettiin aikatalussa muuten paitsi kaupungin oma Lintikon teollisuustontin akm, jonka hyväksyminen jäi vuoden 2019 puolelle. Kaavahankkeisiin liittyvät kiinteistönmuodostustehtävät on viety läpi sitä mukaa, kun on ollut mahdollista. Yleiskaavan osalta lisveden-Miekkaveden rantaosayleiskaava saatiin valmiiksi tavoitteessaan. Teollisuuden käyttöön hankittiin maata suunnitelman mukaan lisvedeltä ja pientalorakentamiseen hankittiin Viitapuron kiinteistö Lampientaipaleesta.

Arviointikriteeri	Mittari/Kohde	Tavoite	Seuranta
Yleiskaavat	lisvesi-Miekkaveden rantaosayleiskaava	KV hyväksyy vuonna 2018.	KV hyväksynyt 18.12.2018.
Asemakaavat / asemakaavamuutokset (akm)	Suvilahden akm lisveden Metsän akm Maitomaan meijerin akm Korttelin 658 akm Lintikon teollisuustontin akm	KV hyväksyy vuonna 2018.	Suvilahden akm, työ keskeytyksissä. lisveden Metsän akm hyväksytty 12.11.2018. Maitomaan meijerin akm hyväksytty 11.6.2018. Lintikon teollisuustontin akm hyväksytään keväällä 2019.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö

Palvelualue: 429 Kiinteistöjen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017-2018
Toimintatulot	3 176 418	3 167 500		3 167 500	3 230 358	62 858	1,7
Valmistus omaan käyttöön	19 400	15 000		15 000		-15 000	-100,0
Toimintamenot	-2 374 373	-2 926 600		-2 926 600	-2 771 999	154 601	16,7
Toimintakate	821 445	255 900	0	255 900	458 359	202 459	-44,2
Suunnitelmapoistot	-764 008	-705 300		-705 300	-603 611	101 689	-21,0
Vyörytykset	-35 512	-47 000		-47 000	-40 415	6 585	13,8
Netto	21 925	-496 400	0	-496 400	-185 667	310 733	-946,8

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimiala vastaa kiinteistöpalvelujen ja kiinteistöhuollon tuottamisesta kokonaisuudessaan omiin kiinteistöihin, sekä huoltosopimuksella hoidettaviin ulkopuolisiin kiinteistöihin. Toimiala toteuttaa omien rakennusten uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun käynnistämisen ja rakentamisen käytännön toteuttamisen ja osallistuu kiinteistökannan kehittämiseen. Toimiala vastaa kiinteässä yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa teollisuustilojen tehokkaasta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä ja vuokraamisesta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Suunnitelmakaudella on purettu Kutvosen tehdas kiinteistö (Herralantie 12) ja Turon perustukset (Savonkatu 2). Purettavien kiinteistöjen kustannus vuodelle 2018 oli n. 284000 euroa. Jälkitöille jää 14500€.

Iisveden koulun perusparannus valmistui 2017 kesällä, uusitun koulun takuuajan seurannat ovat käynnissä. Vanhaa Kaatron liikuntasalia pidetään käyttökunnossa kevääseen 2019. Uimahallin ja liikuntasalin suunnittelu on käynnissä 2018 ja avustushakemus jätetty. Hallin toteutussuunnittelu jatkuu 2019. Suunnittelussa huomioidaan monitoimihallin liittäminen koulun yhteyteen, jolla pyritään saavuttamaan etua tilojen yhteiskäytöstä. Suunnitelmakaudella Asemarakennuksen myynti eteni. Päätös mahdollisesta myynnistä siirtyi v. 2019 puolelle. Vanhan lukion käyttötarkoitus ei selvinnyt 2018. Kiinteistöjen vikailmoituspalvelu ja sähköinen huoltokirja otettiin käyttöön.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Lämmitettäviä rakennuksia	m ³	274 542	274 542	274 542	0,0
Energiakulutus aluelämmön piirissä olevissa rakennuksissa. Tilavuus 2018 258548 m ³ , kokonaiskulutus 10309 MWh.	KWh/m ³ /a	40,30		39,87	-1,1
Omien kiinteistöjen hoitokustannus	€/k-m ² /a	34,80		37,50	7,8
Vuokrakiinteistöjen hoitokustannus	€/k-m ² /a	30,20		31,00	2,6
Kiinteistöt omassa käytössä (vanha lukio ja vanha Kaatro pienemmillä aloilla)	k-m ²	36 963	36 963	34 612	-6,4
	m ³	148 645	146 508	138 103	-7,1
Kiinteistöt vuokralla	k-m ²	27 184	26 934	26 934	-0,9
	m ³	129 009	128 034	128 034	-0,8

Toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Kiinteistöjen vähentäminen	Kiinteistöjen kokonaiskerrosala	Tyhjillään olevien kiinteistöjen purku.	Kutvonen ja Turon pohja purettu
		Asemarakennuksen tulevan käyttötarkoituksen selvittäminen tai myynti vuoden 2018 aikana.	Myynti menossa
Kiinteistön käyttötarkoituksen muuttaminen	Muutos onnistunut/ ei muutosta	Vanhan lukiokiinteistön käyttötarkoituksen selvitys / löytäminen.	Käyttötarkoitus ei selvinnyt
		Kokonaisvaltainen tilatarveselvitys yhdessä toimialojen / toimintayksiköiden kanssa v. 2018.	Tilatarveselvitys vireillä
Sisäilmaongelmien vähentäminen	Uusia ilmaantunut/ ongelmia korjattu	Löytää ongelmakohteet ja kohdat hyvissä ajoin.	Korjaussuunnitelu käynnissä yläkoululla. Selvityksiä käynnissä.
Kiinteistöjen oikea-aikainen peruskorjaus ja korjaussuunnitelman laadinta.	Korjausvelka kasvaa/ vähenee	Uimahallin ja liikuntahallin suunnittelu ja rakentaminen suunnitelmakaudella.	Suunnittelu aikataulussa.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö
Palvelualue: 437 Kunnallistekniikan palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2017	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2017 - 2018
Toimintatulot	503 744	423 200		423 200	467 495	44 295	-7,2
Valmistus omaan käyttöön	36 624	35 000		35 000	57 098	22 098	55,9
Toimintamenot	-1 299 279	-1 236 300		-1 236 300	-1 425 629	-189 329	9,7
Toimintakate	-758 910	-778 100	0	-778 100	-901 036	-122 936	18,7
Suunnitelmapoistot	-623 770	-730 300		-730 300	-615 622	114 678	-1,3
Vyörytykset	-19 739	-13 800		-13 800	-16 063	-2 263	-18,6
Netto	-1 402 419	-1 522 200	0	-1 522 200	-1 532 721	-10 521	9,3

Toiminta-ajatus

Kaupunki päivitti strategiaansa kesällä 2018. Kunnallistekniikka mahdollistaa osaltaan mission mukaista sujuvaa ja aktiivista arkea. Palvelualue huolehtii katuverkon ylläpidosta ja sen kehittämisestä turvalliseksi sekä liikenneteknisesti hyvin palvelevaksi. Toimialue luo viihtyisää kaupunkikuvaa huolehtimalla viheralueista ja leikkipaikoista. Palvelualue mahdollistaa kuntalaisten omaehtoista toimintaa - turvalliset ja kaikkien käytössä olevat reitit ja ulkoliikuntapaikat antavat omaehtoiselle liikkumiselle hyvät puitteet. Liikenneväylillä sekä kaupungin rakennus -ja korjauskohteissa huomioidaan esteettömän liikkumisen vaatimukset.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuoden 2018 sääolot olivat kunnossapidon kannalta haasteelliset - lunta, liukkaita, kelirikkokorjauksia ja hiekanpoistoa oli huomattavasti edellisvuosia enemmän. Myös elokuun alun rankkasade aiheutti ennakkoimatonta lisätyötä.

Kunnallistekniikan palvelualueella otettiin käyttöön Eners-palautejärjestelmä. Palveluiden käyttäjät voivat tehdä havaitsemistaan epäkohdista vikailmoitukset suoraan palveluiden tuottajalle. Enersin kautta toteutetaan myös lähes reaaliaikainen tiedottaminen talviliikuntapaikkojen kunnossapidosta.

Investointikohteista merkittävimpiä olivat katujen kunnostushankkeet - Kurenmäentie peruskorjaus saatiin päätökseen ja Harjakankaantielle sekä Kauppiaankadulle tehtiin uudet rakennekerrokset ja ne päällystettiin. Palloilulajien harjoitusolosuhteet paranivat, kun Metsolan pallokentän nurmi uusittiin ja kenttä aidattiin. Koirapuiston valmistuminen loppuvuodesta täytti monen koiranomistajan toiveen. Koirapuistoa oli toivottu osallistamiskyselyissä ja puiston sijoituspaikka Lammikkotien varteen valikoitui kuntalaiskyselyn perusteella. Jokeymötäilevä luontopolku sai uudet opastaulut ja ne on seurattavissa myös kanootilla mobiilisovelluksen kautta. Veneilyn olosuhteita kehitettiin varmistamalla polttoainejakelun säilyminen lisveden satamassa, kun jakelulaitteet uusittiin.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos % / Huom.
Katujen kokonaispituus 31.12.	km	65,5	65,5	65,5	0,0
Kevyen liikenteen väylät 31.12.	km	13,6	13,6	13,6	0,0
Päällystettyjä katuja	km	34,0	34,0	34,5	1,5
Puistot ja muut yleiset alueet 31.12.	ha	13,6	13,6	13,9	2,2
Kuorma-autojen käyttöaste	Käyttötunnit/työtunnit vuodessa %	62%	66%	62,5%	0,8
Kaluston korjaus omana työnä	euro	17 807	13 000	17 536	-1,5
Kaluston korjaus ulkopuolisella	euro	23 958	28 000	33 204	38,6

Arviointikriteeri	Mittari	Tavoite	Seuranta
Liikenneväylät ovat turvallisia.	Kaupungin hoitamilla liikenneväylillä tapahtuneet liikenneonnettomuudet	Nolla liikenneväylien kunnosta tai kunnossapidosta johtuvaa onnettomuutta.	Dokumentoitu yksi aineellinen vahinko. Elokuun alun rankkasade aiheutti materiaalivahinkoja, mutta ne eivät olleet kunnossapidosta johtuvia (force majeure).
	Liikenneturvallisuus-suunnitelman toteuttaminen	Tehdään suunnitelman mukaiset vuodelle 2018 suunnitellut turvallisuuden parantamistoimenpiteet.	Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia liikennemerkkimuutoksia. Suunnitelman mukaisia risteysalueiden saarekkeita ei toteutettu.
Yleiset leikkikentät ovat kunnossa; turvallisia ja käyttäjiä palvelevia.	Oma valvonta = dokumentoidut tarkastuskierrokset	Dokumentointia kehitetään tekemällä kirjauksia sähköisesti - sähköinen huoltokirja.	Otettiin käyttöön Eners-järjestelmä, mutta sen käyttöä huoltokirjana tulee vielä kehittää.
Yleisimpien ulkoliikuntalajien harrastaminen on mahdollista turvallisesti ja käyttäjälähtöisesti.	Käyttäjiltä saatu palaute kirjataan	Palautteeseen vastataan ja tehdään kehittämistoimet resurssien rajoissa.	Käyttäjäpalautteisiin vastaamista tehostettiin Eners-järjestelmällä.
	Tiedoksi tulleet ulkoliikuntapaikoilla sattuneet, puitteista aiheutuneet onnettomuudet	Nolla tapaturmaa, joiden syynä on ulkoliikuntapaikkojen puitteet (rakenteet, kunnossapito).	Ulkoliikuntapaikoilta ei ole raportoitu yhtään kunnossapidosta tai rakenteita johtuvaa tapaturmaa.
Työturvallisuus on kunnossa.	Sattuneet työtapaturmat.	Nolla tapaturmaa v. 2018.	Yksi työtapaturma (liukastuminen).
Kunnossapidon koneiden työn laatu.	Työsuoritteet dokumentoidaan seurantaohjelmalla.	Kunnossapidon kaluston työn laatua voidaan seurata ja dokumentoida.	Kunnossapidon työkoneissa on seuranta, joka kerää tietoa kunnossapitotyöstä.

2.3. TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset erät)	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 661 100,00	0,00	3 661 100,00	3 863 315,56	202 215,56
Maksutuotot	2 560 600,00	0,00	2 560 600,00	2 419 746,17	-140 853,83
Tuet ja avustukset	1 030 100,00	0,00	1 030 100,00	995 308,53	-34 791,47
Muut toimintatuotot	3 633 400,00		3 633 400,00	3 922 607,16	289 207,16
Toimintatulot yhteensä	10 885 200,00	0,00	10 885 200,00	11 200 977,42	315 777,42
Valmistus omaan käyttöön	50 000,00	0,00	50 000,00	60 353,33	10 353,33
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	17 939 500,00	45 000,00	17 984 500,00	18 145 514,06	161 014,06
Palvelujen ostot	32 649 300,00	-82 000,00	32 567 300,00	31 986 317,94	-580 982,06
Aineet, tarvikkeet, tavarat	2 484 000,00		2 484 000,00	2 700 140,45	216 140,45
Avustukset	1 841 500,00	37 000,00	1 878 500,00	1 965 676,06	87 176,06
Muut toimintakulut	1 955 700,00		1 955 700,00	1 927 392,34	-28 307,66
Toimintakulut yhteensä	56 870 000,00	0,00	56 870 000,00	56 725 040,85	-144 959,15
Toimintakate	-45 934 800,00	0,00	-45 934 800,00	-45 463 710,10	471 089,90
Verotulot	23 750 000,00	0,00	23 750 000,00	23 344 292,92	-405 707,08
Valtionosuudet	24 600 000,00		24 600 000,00	24 748 636,00	148 636,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	185 000,00		185 000,00	190 334,61	5 334,61
Muut rahoitustuotot	450 000,00		450 000,00	676 611,04	226 611,04
Korkokulut	625 000,00		625 000,00	560 600,13	-64 399,87
Muut rahoituskulut	10 000,00	0,00	10 000,00	3 394,17	-6 605,83
Vuosikate	2 415 200,00	0,00	2 415 200,00	2 932 170,17	516 970,17
Suunnitelman mukaiset poistot	2 625 000,00	0,00	2 625 000,00	2 290 960,29	-334 039,71
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot		0,00	0,00		0,00
Satunnaiset kulut			0,00		0,00
Tilikauden tulos	-209 800,00	0,00	-209 800,00	641 209,88	851 009,88
Tilikauden ylijäämä	-209 800,00	0,00	-209 800,00	641 209,88	851 009,88

x) sitovat määrärahat ja tuloarviot varjostettu

VEROTULOJEN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Kunnan tulovero	20 180	0	20 180	19 944	-236
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 770	0	1 770	1 674	-96
Kiinteistövero	1 800	0	1 800	1 726	-74
Yhteensä	23 750	0	23 750	23 344	-406

Tuloveroprosentti: 21,75 %

Kiinteistöveroprosentit:

- * yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %
- * vakituinen asuinrakennus 0,70 %
- * muu kuin vakituinen asunto 1,25 %
- * yleishyödylliset yhteisöt 0,30 %

VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Peruspalvelujen valtionosuus	19 100		19 100	19 247	147
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 600		5 600	5 617	17
Järjestelmämuutoksen tasaus		0	0		0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-100	0	-100	-115	-15
Harkinnanvarainen rahoitusavustus					
Valtionosuudet yhteensä	24 600	0	24 600	24 749	149

2.4. INVESTOINNIT 2018

Toteutuneet kustannukset

Työkohte / Toimiala	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset 2018	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama
KAUPUNGINHALLITUS						
Maa-alueet						
menot		300 000		300 000	296 445	-3 555
tulot		50 000		50 000	68 289	-18 289
netto		250 000	0	250 000	228 156	-21 844
Osakkeet ja osuudet						
menot		75 000		75 000	0	-75 000
Valokuituverkon laajentaminen						
menot		100 000		100 000	108 243	8 243
Irtain omaisuus						
		80 000		80 000	14 554	-65 446
KOULUTUSPALVELUT						
Irtain omaisuus						
		25 000		25 000	26 759	1 759
Hallinto -ja laitosrakennukset						
Vanhainkoti-palvelukeskus						
menot		48 000	0	48 000	37 170	-10 830
Väinölän korjaus- ja muutostyöt						
menot		30 000	0	30 000	27 348	-2 652
Keskuskeittiön sähkövaravoimala						
menot		65 000		65 000	0	-65 000
Sisäilmakorjaukset						
menot		40 000	0	40 000	0	-40 000
Lintharjun yläkoulu						
menot		50 000	0	50 000	54 401	4 401
Tehdas -ja tuotantorakennukset						
Muu teollisuusrakentaminen						
menot		30 000	0	30 000	40 638	10 638
Teollisuushallien suunnittelu						
menot		100 000		100 000	0	-100 000
Muut rakennukset						
Futura-Elintarvikekehityshanke						
menot	178 793	105 000	0	105 000	77 493	-27 507
tulot	85 406	73 500		73 500	89 688	-16 188
netto	93 387	31 500		31 500	-12 194	-43 694
Futuria						
		130 000	0	130 000	116 718	-13 282
Liikuntahalli						
	18 022	300 000	0	300 000	192 855	-107 145

Työkohde / Toimiala	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset 2018	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma 2018	Poikkeama
Kadut						
Rakentaminen menot		430 000	0	430 000	402 003	-27 997
Puistot ja muut yleiset alueet						
Rakentaminen menot		285 000	0	285 000	341 066	56 066
Irtain omaisuus		70 000	0	70 000	73 204	3 204
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
menot		2 263 000	0	2 263 000	1 808 897	-454 103
tulot		123 500	0	123 500	157 977	-34 477
netto		2 139 500	0	2 139 500	1 650 920	-488 580

2.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion, tuloslaskelma ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 415 200	0	2 415 200	2 932 170	516 970
Satunnaiset erät					
Tulo-rahoituksen korjauserät	0	0	0	-128 663	-128 663
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 263 000		-2 263 000	-1 808 897	454 103
Rahoitusos. investointimenoihin	73 500		73 500	89 688	-16 188
Pysyvienvastaavien hyöd. luovutustulot	50 000	0	50 000	196 952	146 952
Toiminta ja investoinnit netto	275 700	0	275 700	1 281 250	973 174
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-20 000	0	-20 000	-3 470	16 530
Antolainasaamisten vähennykset	80 000	0	80 000	69 752	-10 248
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	0	3 000 000		-3 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 700 000	0	-2 700 000	-2 675 433	24 567
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0		0
Oman pääoman muutokset	0	0	0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	0	0	0	798 422	798 422
Rahoituksen rahavirta	360 000	0	360 000	-1 810 728	-2 170 728
Vaikutus maksuvalmiuteen	635 700	0	635 700	-529 478	-1 165 178

x) sitovat erät varjostettu

2.6. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vuonna 2018

	Käyttötalous- ja investointimäärärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alku- peräinen TA	TA:n muu- tokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alku- peräinen TA	TA:n muu- tokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	30		30	13	17	20		20	13	7
Tarkastuslautakunta	23		23	24	-1	0		0		0
Elinvoima -ja hallintopalvelut	24 601		24 601	23 874	727	2 867		2 867	3 045	-178
Sosiaalipalvelut	16 976		16 976	16 974	2	3 172		3 172	3 082	90
Koulutuspalvelut	10 600		10 600	11 187	-587	815		815	844	-29
Tekniset palvelut	4 640		4 640	4 653	-13	4 061		4 061	4 277	-216
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot			0		0	23 750		23 750	23 344	406
Valtionosuudet			0		0	24 600		24 600	24 749	-149
Korkotulot			0		0	185		185	190	-5
Muut rahoitustulot			0		0	450		450	677	-227
Korkomenot	625		625	561	64			0		0
Muut rahoitusmenot	10		10	3	7			0		0
INVESTOINTIOSA										
<i>Kaupunginhallitus</i>										
Maa-alueet	300		300	296	4	50		50	68	-18
Osakkeet ja osuudet	75		75		75					
Valokuituverkon laajentaminen	100		100	108	-8					0
Irtain omaisuus	80		80	15	65					
<i>Koulutuspalvelut</i>										
Irtain omaisuus	25		25	27	-2					
<i>Tekniset palvelut</i>										
Hallinto- ja laitosrakennukset	233		233	119	114					0
Tehdas- ja tuotantorak.	130		130	41	89			0		0
Muut rakennukset	535		535	387	148	74		74	90	-16
Kadut	430		430	402	28			0		0
Puistot ja muut yleiset alueet	285		285	341	-56			0		0
Irtain omaisuus	70		70	73	-3					
YHTEENSÄ	59 768	0	59 768	59 098	670	60 044	0	60 044	60 379	-335

3. Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
Ulkoinen			
Toimintatuotot			
Myyntituotot	2 062 183,19	2 086 451,54	1 971 387,76
Maksutuotot	2 410 944,17	2 496 439,76	2 384 600,91
Tuet ja avustukset	995 308,53	1 402 792,21	897 350,58
Muut toimintatuotot	2 593 102,88	2 465 808,27	2 527 923,79
	8 061 538,77	8 451 491,78	7 781 263,04
Valmistus omaan käyttöön	60 353,33	56 024,17	47 472,19
Toimintatuotot yhteensä	8 121 892,10	8 507 515,95	7 828 735,23
Toimintakulut			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-14 361 702,81	-13 235 308,63	-13 120 038,14
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut	-3 247 387,33	-3 121 654,10	-3 340 469,37
Muut henkilöstösivukulut	-536 423,92	-604 620,33	-799 482,06
Palvelujen ostot	-30 179 657,11	-29 703 323,63	-28 677 561,93
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 680 810,77	-2 447 923,89	-2 394 454,60
Avustukset	-1 965 676,06	-1 774 556,39	-2 481 219,80
Muut toimintakulut	-613 944,20	-668 132,27	-621 450,70
Toimintakulut yhteensä	-53 585 602,20	-51 555 519,24	-51 434 676,60
Toimintakate	-45 463 710,10	-43 048 003,29	-43 605 941,37
Verotulot	23 344 292,92	23 870 703,79	24 491 952,44
Valtionosuudet	24 748 636,00	24 739 436,00	24 464 421,00
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	190 334,61	193 169,31	196 003,68
Muut rahoitustuotot	676 611,04	632 647,83	303 852,47
Korkokulut	-560 600,13	-583 922,64	-345 625,13
Muut rahoituskulut	-3 394,17	-57,11	-6 735,15
Rahoitustuotot ja -menot yht.	302 951,35	241 837,39	147 495,87
Vuosikate	2 932 170,17	5 803 973,89	5 497 927,94
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 290 960,29	-2 404 134,29	-2 368 445,53
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos	641 209,88	3 399 839,60	3 129 482,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	641 209,88	3 399 839,60	3 129 482,41

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
Toiminnan ja investointien kassavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 932 170,17	5 803 973,89
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-128 662,63	-47 563,21
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 808 896,98	-3 159 981,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	89 687,80	123 960,46
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	196 951,63	52 957,21
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 281 249,99	2 773 346,57
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-3 470,00	-21 220,00
Antolainasaamisten vähennykset	69 751,91	72 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 675 432,80	-2 602 410,10
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 984,94	520,54
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	56 780,07	29 941,72
Korottomien velkojen muutos	739 657,42	-47 332,96
Rahoituksen rahavirta	-1 810 728,46	-2 568 500,80
Rahavarojen muutos	-529 478,47	204 845,77
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 266 227,88	1 795 706,35
Rahavarat 1.1.	1 795 706,35	1 590 860,58
	-529 478,47	204 845,77

SUONENJOEN KAUPUNGIN TASE

VASTAAVAA	TP 2018	TP 2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	59 510 274,47	60 246 003,49
Aineettomat hyödykkeet	585 482,54	677 979,36
Aineettomat oikeudet	23 185,90	39 339,52
Muut pitkävaikutteiset menot	562 296,64	638 639,84
Aineelliset hyödykkeet	44 157 900,01	44 734 850,30
Maa- ja vesialueet	8 232 646,33	8 004 490,49
Arvonkorotukset	97 685,00	127 092,00
Rakennukset	30 780 048,02	32 069 742,14
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 009 904,64	3 805 663,75
Koneet ja kalusto	454 071,83	486 043,50
Muut aineelliset hyödykkeet	93 305,67	93 305,67
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	490 238,52	148 512,75
Sijoitukset	14 766 891,92	14 833 173,83
Osakkeet ja Osuudet	9 898 575,61	9 898 575,61
Muut lainasaamiset	4 707 430,31	4 777 182,22
Muut saamiset	160 886,00	157 416,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 096 607,05	5 682 865,59
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		
Ennakkomaksut		
Saamiset	3 830 379,17	3 887 159,24
Pitkäaikaiset saamiset	1 275 737,13	1 284 851,91
Muut saamiset	1 275 737,13	1 284 851,91
Lyhytaikaiset saamiset	2 554 642,04	2 602 307,33
Myyntisaamiset	724 535,52	683 315,32
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 737 300,31	1 803 058,64
Siirtosaamiset	92 806,21	115 933,37
Rahat ja pankkisaamiset	1 266 227,88	1 795 706,35
VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 606 881,52	65 928 869,08

VASTATTAVAA	TP 2018	TP 2017
OMA PÄÄOMA	34 334 551,88	33 722 749,00
Peruspääoma	26 730 788,94	26 730 788,94
Arvonkorotusrahasto	97 685,00	127 092,00
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	6 864 868,06	3 465 028,46
Tilikauden yli/ -alijäämä	641 209,88	3 399 839,60
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	16 236,97	14 252,03
Valtion toimeksiannot		
Muut toimeksiantojen pääomat	16 236,97	14 252,03
VIERAS PÄÄOMA	30 256 092,67	32 191 868,05
Pitkäaikainen	19 407 312,35	25 082 745,15
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 158 712,75	24 834 145,55
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut velat	248 599,60	248 599,60
Lyhytaikainen	10 848 780,32	7 109 122,90
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 675 432,80	2 675 432,80
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	1 622 703,24	1 730 101,65
Muut velat	327 095,26	271 850,33
Siirtovelat	3 223 549,02	2 431 738,12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 606 881,52	65 928 869,08

KONSERNITULOSLASKELMA

	2018	2017
Toimintatuotot	39 664 814,29	38 749 158,42
Toimintakulut	-81 985 053,97	-78 128 241,13
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	85 700,68	55 695,33
Toimintakate	-42 234 539,00	-39 323 387,38
Verotulot	23 344 292,92	23 870 703,79
Valtionosuudet	24 772 661,74	24 761 236,27
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	178 338,12	200 715,04
Muut rahoitustuotot	679 396,47	638 977,73
Korkokulut	-968 177,38	-1 017 787,29
Muut rahoituskulut	-53 873,06	-43 585,69
Vuosikate	5 718 099,81	9 086 872,47
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 336 002,29	-5 456 012,35
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät	-124 987,49	-2 864,20
Tilikauden tulos	257 110,03	3 627 995,92
Tilinpäätössiirrot	-11 703,54	-13 274,36
Tilikauden verot	-2 069,85	-11 411,65
Laskennalliset verot	-73 879,04	-28 962,29
Vähemmistöosuudet	-13 779,21	-37 046,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	155 678,39	3 537 300,63

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 718 099,81	9 086 872,47
Satunnaiset erät	-124 987,49	-2 864,20
Tilikauden verot	-2 069,85	-11 411,65
Tulorahoituksen korjauserät	-110 456,33	-91 955,63
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 890 215,11	-5 540 069,48
Rahoitusosuudet investointimenoihin	115 759,35	187 421,76
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	444 706,61	106 624,17
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 150 836,99	3 734 617,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-6 940,00	-33 402,60
Antolainasaamisten vähennykset	69 751,91	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 800 212,62	612 574,42
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 501 521,68	-4 363 846,16
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 001,60	-754 106,77
Oman pääoman muutokset	1 033,52	110 789,06
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 929,90	4 662,47
Vaihto-omaisuuden muutos	39 906,80	-5 557,81
Saamisten muutokset	171 686,22	351 541,02
Korottomien velkojen muutokset	844 829,75	-362 609,78
Rahoituksen rahavirta	-1 576 109,36	-4 439 956,15
Rahavarojen muutos	574 727,63	-705 338,71
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 587 284,83	5 212 165,56
Rahavarat 1.1.	5 012 557,20	5 917 504,27
	574 727,63	-705 338,71

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	89 762 814,66	91 894 941,82
Aineettomat hyödykkeet	1 056 783,34	1 238 144,72
Aineettomat oikeudet	439 930,89	408 496,76
Muut pitkävaikutteiset menot	599 563,13	807 712,90
Ennakkomaksut	17 289,32	21 935,06
Aineelliset hyödykkeet	86 882 549,64	89 065 331,20
Maa- ja vesialueet	8 793 994,85	8 458 119,14
Rakennukset	62 964 197,09	65 449 121,99
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 673 863,69	9 605 374,49
Koneet ja kalusto	4 005 849,21	4 509 067,62
Muut aineelliset hyödykkeet	196 877,87	190 686,47
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 247 766,93	852 961,49
Sijoitukset	1 823 481,68	1 591 465,90
Osakkuusyhteisöosuudet	147 950,58	148 013,59
Osakkeet ja osuudet	1 169 544,16	970 297,30
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 797,30	
Muut lainasaamiset	36 561,81	36 561,81
Muut saamiset	458 627,83	436 593,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	91 975,69	84 078,06
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 521 626,92	11 280 257,10
Vaihto-omaisuus	273 887,56	313 794,37
Saamiset	5 660 454,53	5 754 297,17
Pitkäaikaiset saamiset	1 360 704,64	1 370 296,83
Lyhytaikaiset saamiset	4 299 749,89	4 384 000,34
Rahoitusarvopaperit	1 341,41	1 604,56
Rahat ja pankkisaamiset	5 585 943,42	5 210 561,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	101 376 417,27	103 259 276,98

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA	32 534 803,51	32 428 078,16
Peruspääoma	26 730 788,95	26 730 788,96
Arvonkorotusrahasto	97 685,00	127 092,00
Muut omat rahastot	461 531,74	446 316,69
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 089 119,43	1 586 579,88
Tilikauden yli-/alijäämä	155 678,39	3 537 300,63
VÄHEMMISTÖOSUUDET	265 519,16	283 394,55
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET	922 354,39	788 727,46
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	922 354,39	788 727,46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	127 666,95	116 839,43
VIERAS PÄÄOMA	67 526 073,26	69 642 237,38
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	48 687 151,07	54 721 625,79
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	80 546,27	80 546,27
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 583 144,92	4 639 856,90
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	11 175 231,00	10 200 208,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	101 376 417,27	103 259 276,98

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1.1. EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikausi on vertailukelpoinen edelliseen tilikauteen.

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEN PERIAATTEET

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoitus on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatioita oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä:

- tilinpäätöksen laatimista
- tuloslaskelmaa
- taseen vastaavia ja vastattavaa
- henkilöstöä
- konsernitilinpäätöstä koskeviin liitetietoihin.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat oikeudet ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poisto-suunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintameno tai sitä alemmaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemmaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alemmaan todennäköiseen arvoon.

4.1.2. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistellään peruspääoman jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa niiden kuntayhtymien ja liikelaitoskuntayhtymien tase tuloslaskelma ja liitetiedot, joissa kunta kaupunki on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksessä on esitettävä kuntakonsernin tulos ja taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Asunto Oy Suonenjoen Pankkilaa, koska kaupungin omistusosuus on sama kuin kaupungin osuus yhtiön omasta pääomasta.

Kuntayhtymistä jätetty yhdistelemättä Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä ja Pohjois-Savon Liitto sekä osakkuusyhteisö Savo Grow Oy, koska niiden vaikutus konsernitaseeseen on epäolennainen.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellisesti pariarvomenetelmällä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen välisiä eliminoitavia eriä ovat olleet konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) vastaan.

4.1.4. TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017	2018	2017
Yleishallinto	1 085 808	976 708	1 067 840	961 565
Sosiaali- ja terveystoimi	27 767 065	27 026 303	3 066 615	3 646 989
Opetus- ja kulttuuritoimi	2 920 874	2 925 236	1 439 798	1 353 110
Yhdyskuntapalvelut	3 378 823	3 327 414	700 891	642 254
Muut palvelut	4 512 245	4 493 497	1 846 748	1 903 598
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	39 664 815	38 749 158	8 121 892	8 507 516

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Verotulot

Verotulojen erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017
Kunnan tulovero	19 944 207	20 254 671
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 674 436	1 825 860
Kiinteistövero	1 725 649	1 790 173
Muut verotulot		
<i>Verotulot yhteensä</i>	23 344 292	23 870 704

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus(ilman tasauksia)	19 247 177	19 297 851
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	5 616 732	5 449 404
Järjestelmämuutoksen taseus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-115 273	-7 819
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	24 748 636	24 739 436
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	24 748 636	24 739 436

Palvelujen ostojen erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	25 367 494	25 643 876
Muiden palvelujen ostot	4 812 163	4 059 448
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	30 179 657	29 703 324

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät**Satunnaisten tuottojen erittely**Suonenjoen Kaupunki**2018 2017**

Satunnaiset tuotot	<i>ei ole</i>	<i>ei ole</i>
--------------------	---------------	---------------

<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>		
------------------------------------	--	--

Pakolliset varaukset**Pakollisten varausten muutokset**Suonenjoen Konserni**2018 2017**Suonenjoen Kaupunki**2018 2017**

Muut pakolliset varaukset 1.1.	788 727	766 737
--------------------------------	---------	---------

Lisäykset tilikaudella (+)	133 627	21 990
----------------------------	---------	--------

Vähennykset tilikaudella (-)		
------------------------------	--	--

Muut pakolliset varaukset 31.12.	922 354	788 727
----------------------------------	---------	---------

*) Sisältää ns. vanhojen eläkkeiden eläkevastuut ja varhennetun eläkkeen eläkealeneman korvaukseksi myönnettyt eläkkeet

Pysyvät vastaavat**Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**Suonenjoen Konserni**2018 2017**Suonenjoen Kaupunki**2018 2017**

Muut toimintatuotot		
---------------------	--	--

Maa- ja vesial. myyntivoitot	118 784	8 637	118 784	8 637
------------------------------	---------	-------	---------	-------

Rakennusten myyntivoitot				
--------------------------	--	--	--	--

Muut myyntivoitot	48 735	49 738	9 879	38 926
-------------------	--------	--------	-------	--------

<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>167 519</i>	<i>58 375</i>	<i>128 663</i>	<i>47 563</i>
------------------------------	----------------	---------------	----------------	---------------

Suonenjoen Kaupunki**2018 2017**

Muut toimintakulut		
--------------------	--	--

Tonttien myyntitappiot		
------------------------	--	--

Muut myyntitappiot		
--------------------	--	--

<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>ei ole</i>	<i>0</i>
-------------------------------	---------------	----------

Suonenjoen Kaupunki**2018 2017**

Osinkotuotot muista yhteisöistä	625 484	583 758
---------------------------------	---------	---------

Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	41 898	41 898
-----------------------------------	--------	--------

<i>Yhteensä</i>	<i>667 382</i>	<i>625 655</i>
-----------------	----------------	----------------

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poisto-suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankinta-menoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Suonenjoen kaupunginvaltuusto päätti poistoajoista 10.12.2012, § 79.

	Poistotapa	Ennen 31.12.2012 valmistuneet kohteet	1.1.2013 tai sen jälkeen valmistuvat kohteet
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5-20 vuotta	2-20 vuotta
ATK-ohjelmisto	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30 vuotta	30 vuotta
Talousrakennukset	tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännös	15 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännös	20 %	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännös	10-20 %	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännös	7 %	7 %
Viemäriverkko	menojäännös	7 %	7 %
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	menojäännös	15 %	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	menojäännös	-	20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännös	20 %	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	menojäännös	20 %	20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännös	10 %	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	menojäännös	5-10 %	20 %
Koneet ja kalusto			
Muut kuljetusvälineet	menojäännös	25-30 %	25 %
Muut liikkuvat työkoneet	menojäännös	25 %	25 %
Muut raskaat koneet	menojäännös	20-30 %	25 %
Muut kevyet koneet	menojäännös	30 %	25 %
Sairaala- terveydenhuolto- yms. laitteet	menojäännös	30-40 %	25 %
Atk-laitteet	menojäännös	40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	menojäännös	30-40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		
Keskeneräiset hankinnat			
ei poistoaikaa			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		

4.1.5. TASEEN LIITETIEDOT, vastaavaa

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Poistamaton hankinta-meno 1.1.2018	Lisäykset tilikauden aikana	Rahoitus- osuudet tilikaudella	Vähenn- ykset tilikauden aikana	Siirrot erien välillä	Tilikauden poisto	Poistamaton hankinta-meno 31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet							
Aineettomat oikeudet	39 339,52				0,00	-16 153,62	23 185,90
Muut pitkävaik. Menot	638 639,84			0,00	0,00	-76 343,20	562 296,64
Yhteensä	677 979,36	0,00		0,00	0,00	-92 496,82	585 482,54
Aineelliset hyödykkeet							
Maa- ja vesialueet	8 004 490,49	296 444,84		-68 289,00			8 232 646,33
Maa-ja vesialueet, arvonkorotukset	127 092,00			-29 407,00			97 685,00
Rakennukset	32 069 742,14	105 156,07			44 507,99	-1 439 358,18	30 780 048,02
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 805 663,75	743 068,80			19 208,62	-558 036,53	4 009 904,64
Koneet ja kalusto	486 043,50	192 010,54	-89 687,80		66 774,35	-201 068,76	454 071,83
Muut aineelliset hyödykkeet	93 305,67						93 305,67
Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	148 512,75	472 216,73			-130 490,96		490 238,52
Yhteensä	44 734 850,30	1 808 896,98	-89 687,80	-97 696,00	0,00	-2 198 463,47	44 157 900,01

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Hankinta- meno 1.1.2018	Lisäykset	Vähennyk- set	Kirjanpito- arvo 31.12.2018
Osakkeet ja osuudet				
Tytär-yhteisö- osakkeet ja osuudet	4 698 663,22			4 698 663,22
Kunta-yhtymä- osuudet	4 678 051,24			4 678 051,24
Muut osakkeet ja osuudet	521 861,15			521 861,15
JVK-, muut laina- ja muut saamiset				
Muut laina-saamiset tytäryhteis.	4 777 182,22		-69 751,91	4 707 430,31
Muut saamiset muilta	157 416,00	3 470,00		160 886,00
Yhteensä	14 833 173,83	3 470,00	-69 751,91	14 766 891,92

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.2018	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.2018	Kunnan osuus ky:n perus- pääomasta	Ero
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	166 374			166 374	166 374	0
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	3 942 729			3 942 729	4 203 139	260 410
Savon koulutuskuntayhtymä	247 058			247 058	254 421	7 363

KONSERNIRAKENNE

Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000€)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiint. Oy Suonenjoen vuokratalot	Suonenjoki	100 %	100 %	540	10 970	0
Kiint. Oy Tervalankatu 4	Suonenjoki	70 %	70 %	113	16	3
Suonenjoen Vesi Oy	Suonenjoki	100 %	100 %	3 375	13 240	-220
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
As.Oy Suonenjoen Pankkila	Suonenjoki	51,50 %	51,50 %	135	2	-1
Kuntayhtymät						
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	Suonenjoki	67,60 %	67,60 %	289	1 827	0
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	Kuopio	3,8641 %	3,8641 %	3 651	15 526	-782
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	2,1595 %	2,1595 %	1 367	592	78
Vaalijalan kuntayhtymä	Nenonpelto	1,7471 %	1,7471 %	163	458	-10
Yhdistelemättömät kuntayhtymät						
Itä-Suomen päihdehuollon ky	Tuustaipale	1,46 %	1,46 %	27	1	
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	2,92 %	2,92 %	27	218	2
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kehitysyhtiö Savogrow Oy	Suonenjoki	33,75 %	33,75 %	296	87	26
Kiint. Oy Suonenjoen Yrittäjänkatu 1	Suonenjoki	30,42 %	30,42 %	94	2	-2

Arvonkorotukset	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	127 092	127 092	127 092	127 092
Arvonkorotukset (+)				
Arvonkorotusten purku (-)	29 407		29 407	
Arvo 31.12. *)	97 685	127 092	97 685	127 092
Rakennukset				
Arvo 1.1.				
Arvonkorotusten purku (-)				
Arvo 31.12.				
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	97 685	127 092	97 685	127 092

*) Pohjois-Savon ammattiopistolaitoksen vastikkeetta luovutettu maa-alue 1.8.2002.

Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin maa-alueiden ja rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta. Arvonkorotus on tehty kaikkiin maa-alueisiin, joiden osalta kirjanpitolain mukaiset arvonkorotuksen edellytykset täyttyvät.

Maa- ja vesialueet erittely	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	13 236	12 784	13 236	12 784
Muut maa- ja vesialueet	8 781 211	8 445 335	8 317 095	8 118 798
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 794 447	8 458 119	8 330 331	8 131 582

Saamisten erittely	2018		2017	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		31 342		21 472
Lainasaamiset	4 707 430		4 777 182	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	4 707 430	31 342	4 777 182	21 472

	2018		2017	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset		55 428		57 429
Lainasaamiset				
Muut saamiset		1 097 940		998 454
Siirtosaamiset		39 427		39 427
Yhteensä	0	1 192 795	0	1 095 310
Saamiset yhteensä	4 707 430	1 224 137	4 777 182	1 116 782

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	39 427	39 427	39 427	39 427
Kelan korvaus TTH:sta	41 071	39 216		
EU-tuet ja avustukset	0	0		
Muut tulojäämät	365 927	283 660	53 379	76 506
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>446 425</i>	<i>362 303</i>	<i>92 806</i>	<i>115 933</i>
<i>Lyhytaik. Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>446 425</i>	<i>362 303</i>	<i>92 806</i>	<i>115 933</i>

4.1.6. TASEEN LIITETIEDOT, vastattavaa

Oman pääoman erittely	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	26 730 789	26 730 789	26 730 789	26 730 789
Lisäykset (+)	0	0		
Vähennykset (-)	0	0		
Peruspääoma 31.12.	26 730 789	26 730 789	26 730 789	26 730 789
Arvonkorotusrahasto 1.1.	127 092	127 092	127 092	127 092
Lisäykset tilikaudella (+)				
Vähennykset tilikaudella (-)	-29 407		-29 407	
Arvonkorotusrahasto 31.12.	97 685	127 092	97 685	127 092
Muut omat rahastot				
Vahinko- ja muut omat rahastot pääoma 1.1.	446 317	484 424	0	0
Siirrot rahastoon	19 543	-38 107		
Siirrot rahastosta	-4 328			
Vahinko- ja muut omat rahastot pääoma 31.12.	461 532	446 317	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 118 977	1 377 863	6 864 868	3 129 482
Kanto Kys jäsenkunnilta	0	115 923		
Edel. tilikauden virheen oikaisu	-29 858	92 793		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 089 119	1 586 579	6 864 868	3 465 028
Tilikauden ylijäämä (+)/alijäämä (-)	155 678	3 537 301	641 210	3 399 840
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>32 534 804</i>	<i>32 428 078</i>	<i>34 334 551</i>	<i>33 722 749</i>

Pitkäaikaiset velat

	Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 258 121	14 927 550
	<u>12 258 121</u>	<u>14 927 550</u>

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin

kuin viiden vuoden kuluttua.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitetään velat , jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen.

Pakolliset varaukset

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravast. käyttämättöm. tiloista				
Ympäristövastuut				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvast.	922 354	783 328		
Muut pakolliset varaukset		5 399		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<u>922 354</u>	<u>788 727</u>		

Vieras pääoma

	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		129 316		141 751
Muut velat *)	248 600		248 600	
Siirtovelat		156 587		45 626
<i>Yhteensä</i>	<u>248 600</u>	<u>285 903</u>	<u>248 600</u>	<u>187 377</u>

*) Koroton velka Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä.

Muut velat**Muiden velkojen erittely**

	Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017
Muut velat		
Liittymismaksut		
Muut velat	327 095	271 850
<i>Muut velat yhteensä</i>	<u>327 095</u>	<u>271 850</u>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot		0		
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	4 396 467	4 210 528	1 870 827	1 729 265
Korkojaksotus	112 465	119 285	39 064	42 834
Muut menojäämät	2 420 897	2 034 697	1 313 658	659 639
<i>Lyhytaik. siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 929 829</i>	<i>6 364 510</i>	<i>3 223 549</i>	<i>2 431 738</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>6 929 829</i>	<i>6 364 510</i>	<i>3 223 549</i>	<i>2 431 738</i>

4.1.7. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Leasingvastuiden yhteismäärä**

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	251 364	171 978	176 899	103 147
Myöhemmin maksettavat	376 442	304 878	178 120	234 347
<i>Leasingvastuut yhteensä</i>	<i>627 806</i>	<i>476 856</i>	<i>355 019</i>	<i>337 493</i>

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuusitoumukset

	Suonenjoen Kaupunki	
	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta *)		
Alkuperäinen pääoma	23 297 264	23 297 264
Jäljellä oleva pääoma	16 749 487	17 918 369
Takaukset muiden puolesta **)		
Alkuperäinen pääoma	3 296 452	3 296 452
Jäljellä oleva pääoma	418 695	502 960

*) Kaupungin takausvastuut Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen lainoista on yhteensä 8.677.849€ ja Kiinteistö Oy Tervalankatu 4:n lainoista 9.137€. Vuodesta 2014 alkaen uutena takauksena on Suonenjoen Vesi Oy:n lainan takaus, joka on 8.062.500€.

**) Jättekukon takausvastuu 161.896€ ja Lempyyn vesihuolto-osuuskunnan lainasta on 219.108€.

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2018	2017
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	41 481 061	40 933 745
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	26 650	27 054

Johdannaissopimukset

	2018	2017
Nimellisarvo		
KSWAP014/15 Kuntarahoitus Oyj *)	15 000 000	15 000 000
Tunnus 67445		
<i>Johdannaissopimukset yhteensä</i>	<u>15 000 000</u>	<u>15 000 000</u>

*) Sopimuksen päättymispäivä 22.12.2031

KSWAP014/15 Kuntarahoitus Oyj/ tunnus 67445

Kuntarahoitus Oyj:llä on yksipuolinen oikeus eräännyttää koronvaihtosopimus 22.12.2023.

Mikäli Kuntarahoitus Oyj käyttäisi oikeuttaan eräännyttää sopimus, ei mitään kassavirtoja liiku osapuolten välillä.

Koronvaihtosopimus on siis varmuudella voimassa 22.12.2023 asti ja mikäli

Kuntarahoitus Oyj ei silloisessa markkinatilanteessa käytä oikeuttaan eräännyttää sopimusta, jatkuu sopimus samoilla ehdoilla eräpäiväänsä 22.12.2031 asti.

Uudistetussa koronvaihtosopimuksessa on kiinteä korko 1,635%, kun se aikasemmin oli 2,560%.

Markkina-arvo ei ole realisoitumassa ellei Suonenjoen kaupunki halua purkaa sopimusta ennenaikaisesti.

Kuntajohdannaisten markkina-arvotodistus	-1 719 129	-1 675 486
--	------------	------------

Muut vastuusitoumukset

Asuntorahaston myöntämä avustus Veljeskodin perusparantamiseen. Asuntoa, jonka perusparantamiseen avustus on myönnetty, on käytettävä päätöksessä mainittuun erityisryhmään kuuluvaan vuokra-asumiseen 20 vuotta avustuksen ensimmäisen erän maksamisesta lukien. Ensimmäinen erä on saatu 4.8.2006. Avustuksen kokonaismäärä on 898.268 euroa. Vuonna 2014 on jouduttu palauttamaan 33.489 € ja vuonna 2016 36.280 € ARA:lle Veljeskodin palveluasuntojen muutoksesta johtuen. Lisäksi Suonenjoen kaupungilla on vastuu Pohjois- Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämästä, josta Suonenjoen kaupungin osuus on 782.148€. Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 24.9.2018 §166, että Suonenjoen kaupunki sitoutuu enintään viiden vuoden mittaiseen vuokrasopimukseen Kiinteistö Oy Suonenjoen Säästötorin kiinteistön toimistotiloista sekä maanalaisista kokoustiloista.

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

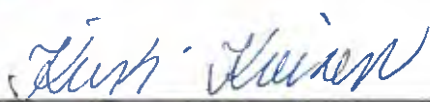
SUONENJOEN KAUPUNKI

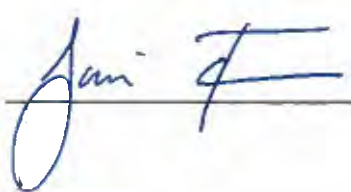
SUONENJOEN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN 2018 ALLEKIRJOITUKSELLAAN VAHVISTAVAT

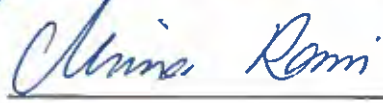
Suonenjoella 25.3.2019

KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Suonenjoella 24.4. 2019

BDO Audiator Oy

Aki Rusanen
JHT, HT

6. Luettelot ja selvitykset

6.1. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Pääkirja	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Tilikartta	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Tasekirja	sidottuna
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt	paperitulosteena

Tositelajit

001	Muistiot	1 - 907
010	Tiliotetositteet	10001-10752
020	Myyntireskontra, suoritukset	20001-20543
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset	21001-21824
040	Ostoreskontra, suoritukset	40001-40738
301	Palkat	30001-30219
407	Kierrätettävät laskut	460001-471367
501	Toimeentulotuki	50001-50581
601	Kansalaisopisto	600000-604916
603	Sosiaalilautakunta	610001-611701
604	Kotihoito	620001-623555
607	Tekninen osasto	630001-630597
609	Yleishallinto	650001-650646
613	Koulutuslautakunta	660001-660845
616	Tilojen vuokrat	680001-680608
617	Asuntojen vuokrat	690001-691308
620	Kuntalainat	750001-750044
642	Tontinvuokrat	700001-700272
654	Päivähoitomaksut	720001-721589
682	Vanhustyön laskutus	730001-730321
707	Tekninen osasto/ sisäinen	805001-805011
709	Yleishallinto/ sisäinen	815001-815338
713	Koulutuslautakunta/ sisäinen	820001-820022
716	Tilojen vuokrat/ sisäinen	830001-830007
717	Asuntojen vuokrat/ sisäinen	835001-835012

Tositteiden säilytystapa

Tasekirja sidotaan kirjaksi, säilytetään ikuisesti.

Pääkirjat, päiväkirjat (DVD-tallenne), säilytetään 10 vuotta.

Ostolaskut sähköisessä muodossa, kahtena tallenteena Suonenjoen kaupungin ict-osastolla, säilytetään 10 vuotta.

Muut tositteet ja kirjanpitoaineisto paperitositteina, säilytetään 10 vuotta.